

The background of the page features abstract geometric shapes. A large, dark grey parallelogram is positioned diagonally from the top-left to the bottom-right. On its surface, there are several smaller, overlapping diamonds in yellow, orange, and red. A single yellow line extends from the top right towards the center. In the bottom-left corner, there is a large, solid orange parallelogram.

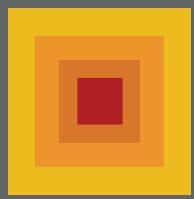
GODIŠNJI IZVEŠTAJ

2015

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

2015

Izdavač

Kosovski Penzijski Štedni Fond

Glavni urednik

Vérshim Hatipi

Autori

Vérshim Hatipi

Jeton Demi

Štampanje

Printing Press SHPK

Tiraž

50

Objavljen

Maj 2016

PREGLED KLJUČNIH INDIKATORA

INVESTICIJE

	2015	2014
Cena akcije na kraju godine	€1.3171	€1.2879
Rast cene akcije u toku godine	2.3%	6.3%
Godišnji bruto prinos od investicija	€28,389,646	€66,744,018
Drugi prinosi za godinu	€1,165,138	--

SREDSTVA POD UPRAVOM

	2015	2014
Neto sredstva pod upravom na kraju godine	€1,229,333,328	€1,087,760,598
Godišnji rast neto sredstava pod upravom	€141,572,730	€174,577,860

DOPRINOSI I DOPRINOSIOCI

	2015	2014
Uplaćeni doprinosi za godinu	€137,519,615	€128,748,014
Uplaćeni doprinosi od osnivanja	€1,110,907,262	€973,387,646
Novi računi otvoreni u toku godine	31,404	25,897
Broj vlasnika računa na kraju godine	507,963	476,559
Broj aktivnih doprinosioca za godinu	297,466	285,914

Svi podaci i analize predstavljene u ovom godišnjem izveštaju, kao npr.: Neto ili bruto sredstva pod upravom, doprinosi za godinu, promene u sredstvima pod upravom; ne obuhvataju dospele doprinose u iznosu od €8.76 mln (2014: €7.98 mln).

PENZIONISANJE	2015	2014
Novi računi sa isplatom štednje za godinu	4,438	4,045
Vrednost isplaćenih sredstava za godinu	€19,299,443	€14,278,841
Broj računa sa isplatom štednje od osnivanja	28,981	24,548
Vrednost isplaćenih sredstava od osnivanja	€72,524,248	€53,224,805
<hr/>		
NAKNADE I TROŠKOVI		
Stopa investicione / operativne naknade za godinu	0.40% / 0.085% - 0.13%	0.40% / 0.13%
Iznos naknada nad penzijskim sredstvima za godinu	€5,819,478	€5,269,319
Investicioni troškovi KPŠF-a za godinu	€4,442,773	€3,104,044
Operativni troškovi KPŠF-a za godinu	€1,282,483	€1,397,306
<hr/>		
RASPODELA DOPRINOSA I USLUGE		
Neraspodeljeni doprinosi na kraju godine	€9,971,270	€10,795,420
Broj usluženih klijenata u toku godine	72,266	59,030

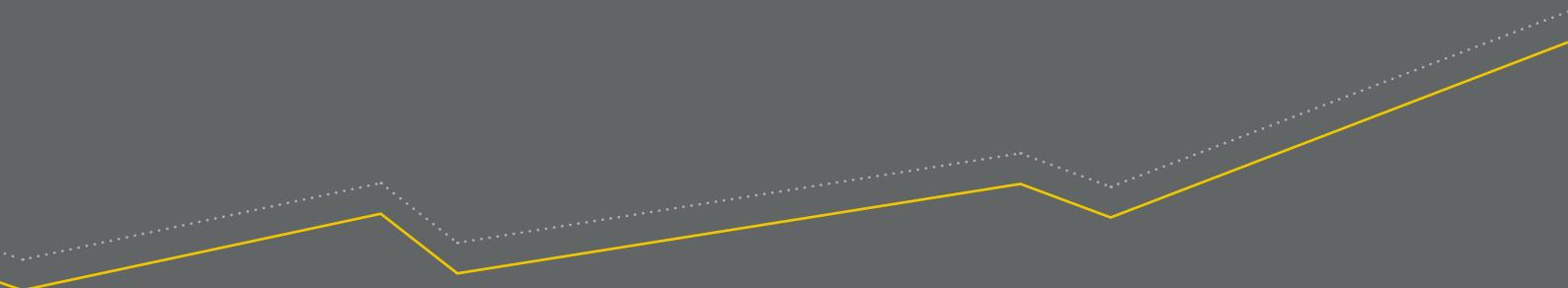
PLASMAN	VREDNOST NA DAN 31. DECEMBRA 2015	BRUTO PRINOS OD INVESTICIJA ZA 2015 GODINU
Vanguard Investment Series plc Global Stock Index Fund Euro hedged (ISIN: IE00B03HD316)	€348,579,355	€6,014,502
BNY Mellon Real Return Fund (ISIN: IE00B504KX99)	€170,643,379	€4,483,696
Schroders International Strategic Bond Euro Hedged (ISIN: LU0201424265)	€111,573,428	€(2,943,483)
Nordea 1 Stable Return Fund X EUR (ISIN: LU0539147214)	€145,649,845	€4,836,923
AXA Global Inflation Linked Bonds Eur (ISIN: LU0227145629)	€95,816,363	€(796,761)
Kleinwort Benson Investors Institutional Developed Equity Fund H EUR (ISIN: IE00B589V552)	€58,909,446	€4,403,728
Nordea 1 Global Stable Equity Fund (ISIN: LU0257969260)	€57,695,077	€7,390,692
Tobam Anti-benchmark World Equity Fund Euro-Hedged (ISIN: LU1067857836)	€35,032,098	€(1,217,672)
Pictet High Dividend Selection - Z Euro (ISIN: LU0650147423)	€32,956,868	€2,759,367
Aquila AC Risk Parity 7 Fund (ISIN: LU0554703917)	--	€44,541
AXA Optimal Income I EUR (ISIN: LU0184635471)	€27,877,091	€1,737,267
Kratkoročni depoziti BKT i BPB	€6,017,096	€17,096
Investicije u obveznice trezora Kosova	€89,637,101	€1,659,750
UKUPNO	€1,180,387,147	€28,389,646

PREGLED POJMOVA

ASK	Statistička agencija Kosova
BDP	Bruto domaći proizvod (objavljen od strane ASK)
CBK	Centralna Banka Republike Kosovo
DID	Departman za izradu dokumenata, Ministarstvo unutrašnjih poslova
KPŠF	Kosovski penzjski štedni fond
MSFI	Medunarodni standardi finansijskog izveštavanja
OESR	Organizacija za evropsku saradnju i razvoj
PPF	Program povlačenja u fazama
PUK	Poreska uprava Kosova
Skupština	Skupština Republike Kosovo
Vlada	Vlada Republike Kosovo

U KRATKIM CRTAMA

2015

2014

2013

INVESTICIJE

Investicije na Kosovu su dostigle rekordnih €96m. Ovo je pozitivna godina za investicije KPŠF, dok glavni globalni indeksi ostaju na negativnom terenu za ovu godinu.

Godišnji neto povraćaj bio je 2.3%, dok su sredstva pod upravom povećana za 13.0%.

Korenita diversifikacija investicionih fondova u portfoliju i preusmeravanje €332 mln. Zadovoljavajuća godina za sve klase sredstava.

Godišnji neto povraćaj bio je 6.3%, dok su sredstva pod upravom povećana za 19.0%.

Značajna poboljšanja u politici investiranja. Izuzetno dobra godina za akcije u razvijenim zemljama, pogotovo u SAD.

Godišnji neto povraćaj bio je 8.5%, uz porast od 23.4% sredstava pod upravljanjem.

OPERACIJE

Ubrzani su projekti za potpunu digitalizaciju institucije. Broj računa u Trustu se približava 50. 000. Usvojeno je nekoliko trogodišnjih strategija.

Neraspodeljeni doprinosi smanjeni na 0.9% od primljenih doprinosa.

Sprovodenje izmena Pravilnika CBK o podizanju penzija, i izbor nove banke za PPP.

Neraspodeljeni doprinosi smanjeni na 1.1% od primljenih doprinosa.

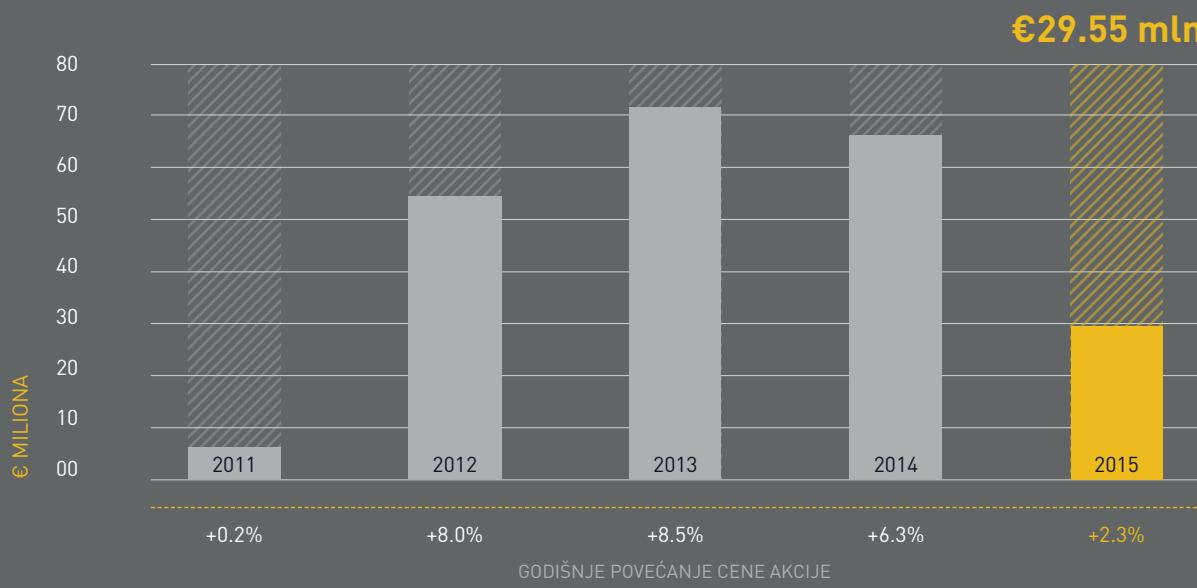
Primena poboljšanog plana za oporavak od katastrofa i automatsko ažuriranje ključnih podataka na veb sajtu.

Neraspodeljeni doprinosi smanjeni na 1.5% od primljenih doprinosa.

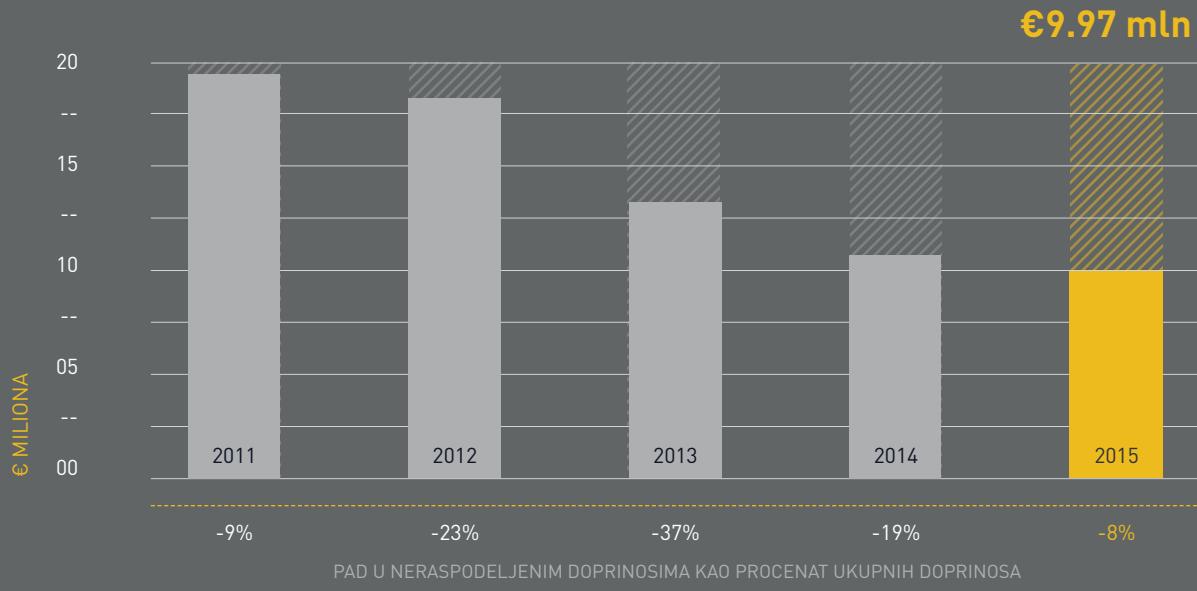
BROJČANI PODACI ZA ZADNJIH PET GODINA

BRUTO PRINOS OD INVESTICIJA

KUMULATIVNI NERASPODELJENI DOPRINOSI

BROJ VLASNIKA RAČUNA I AKTIVNIH RAČUNA

GOD.	VLASNIKA GOD. RAČUNA		%	ŽENA	%	AKTIVNIH RAČUNA		%	ŽENA	%
	(A)	MUŠKARACA				(D)	MUŠKARACA			
	(B)	(B)/(A)	(C)	(C)/(A)		(E)	(E)/(D)	(F)	(F)/(D)	
2011	384,533	278,512	72.4%	106,021	27.6%	241,902	173,258	71.6%	68,644	28.4%
2012	418,063	301,081	72.0%	116,982	28.0%	266,069	189,812	71.3%	76,257	28.7%
2013	447,259	319,987	71.5%	127,272	28.5%	277,305	195,799	70.6%	81,506	29.4%
2014	476,559	337,819	70.9%	138,740	29.1%	285,914	198,882	69.6%	87,032	30.4%
2015	507,963	356,990	70.3%	150,973	29.7%	297,466	205,380	69.0%	92,086	31.0%

NETO SREDSTVA POD UPRAVOM KPŠF-A U ODNOSU NA GODIŠNJI BDP KOSOVA

	2011	2012	2013	2014	2015
Neto sredstva pod upravom	€588,169,206	€739,753,940	€913,182,738	€1,087,760,598	€1,229,333,328
BDP Kosova	€4,814,502,011	€5,058,802,012	€5,326,602,013	€5,567,500,000	€5,697,500,000‡
Neto sredstva u odnosu na BDP	12.2%	14.6%	17.1%	19.5%	21.6%

SREDSTVA POD UPRAVOM KPŠF-A NA KRAJU GODINE SU DOSTIGLA

21.6%

BDP-A KOSOVA.

‡ S OBZIROM DA VREDNOST BDP-A ZA IV KVARTAL 2015. GODINE JOŠ NIJE OBJAVLJEN, PRILIKOM PROCENE SE KORISTIO BDP ZA IV KVARTAL 2014. GODINE.

MISIJA I AMBIČIJA

Naša misija je da investiramo penzijsku štednju i da administriramo pojedinačne račune doprinosilaca do njihovog penzionisanja.

Mi nastojimo da ostvarimo našu misiju preko obazrvog investiranja sredstava i efektivnih administrativnih procesa.

Naša ambicija je da pružimo najbolje moguće usluge doprinosiocima i da budemo najpoverljivija institucija na Kosovu.

Mi nastojimo da ostvarimo našu ambiciju preko stručnosti i integriteta osoblja i institucionalne transparentnosti.

SADRŽAJ

0

|

2

003

Uvodna reč

004-021

Organizacija i finansije

022-029

Aktivnosti

3

030-039

Investiranje penzijske
štедnje

4

040-045

Doprinosi i
penzionisanje

5

046-057

Demografski podaci
doprinosioca

6

058-061

Pravni okvir

7

062-091

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Operacije

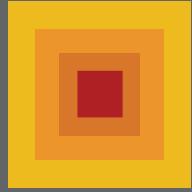
8

092-135

Izveštaj nezavisnog revizora
i finansijski izveštaji -
Penzijska Sredstva

UVODNA REČ

PREDSEDAVAJUĆEG ODBORA I IZVRŠNOG DIREKTORA

Dragi čitaoče,

Kosovski penzijski štedni fond, ovim godišnjim izveštajem predstavlja javnosti sva dešavanja u instituciji. Sa zadovoljstvom predstavljamo pozitivan rezultat od €29.6 mln, od investicije sredstava, na koji su investicije na globalnim finansijskim tržištima doprinele sa 94.3%, dok su investicije na Kosovu doprinele sa 5.7%.

Ovo je postignuto u godini sa jakim oscilacijama na finansijskim tržištima, koje su došle kao rezultat povećanih političkih tenzija, pada indikatora političkog razvoja u Kini, ali naročito usled pada cene nafte, koja nastavlja da bude glavni izvor privredne održivosti i razvoja mnogih ekonomija u razvoju. Usled uticaja ovakvog ambijenta, glavni indeksi na tržištu akcijama su godinu završili negativno: S&P 500 -0.7% i Dow Jones -2.2%. Međutim upravo zbog promenljive investicione strategije u 2014. godini, što omogućava bolju zaštitu u slučaju pada na tržištu, a da ne bude puno ugrožen rast prilikom oporavka, KPŠF završava godinu sa pozitivnim učinkom od 2.3%, sa cenom akcije od €1.3171 (2014: €1.2879).

I ove godine je sa €132.3 mln, bilo rekordne uplate novih doprinosa, što predstavlja rast za 7.3% u poređenju sa 2014. godinom. Dok je na drugoj strani za iznos od €19.3 mln povećana penzijska štednje tokom godine što je za 35.2% više u odnosu na 2014, i to uprkos činjenici što je broj računa sa kojih su podignuta sredstva uvećan manjom stopom (24.7%).

Na taj način su neto sredstva pod upravom povećana u toku godine za €141.6 mln na €1,229m što predstavlja rast od 13.0%. Takođe, posebno treba istaći da je bruto povraćaj od investicija, od osnivanja do kraja 2015. godine, dostigao €240.0 mln. U istom periodu je cena jedinice uvećana za 31.7%.

Što se tiče operativnih aktivnosti, fokus je bio na tretiranju neraspoređenih sredstava na račune davaoca doprinosa, zahvaljujući posvećenosti zaposlenih ovaj bilans je smanjen na €9.97m od €10.76m koliko je iznosio prethodne godine.

Neraspoređena sredstva su u procentima od ukupno uplaćenih doprinosa od osnivanja smanjena na 0.90% (2014: 1.11%), čime je plan koji je postavljen od strane Odbora prevaziđen za 0.92%.

Tokom godine je KPŠF, bio angažovan u promovisanju usluge e-Trusta, koja pored online pristupa 24/7 štednim računima, ujedno obezbeđuje KPŠF i elektronske adrese davaoca doprinosa. Na taj način se omogućava elektronska isporuka stanja na računima davaoca doprinosa putem elektronske pošte, što predstavlja efikasniji i brži način, koji je i jeftiniji (kako finansijski tako i ekološki), za slanje izveštaja.

Takođe je puno energije usmereno i na digitalizaciju ostalih procesa unutar institucije, koji za cilj imaju minimalnu upotrebu papira. Tokom godine KPŠF je postao učesnik međubankarskog kliring sistema Centralne banke, od sada se transferi penzijskih sredstava KPŠF sa bankovnih računa obavljaju preko ovog portala koji je dostupan putem interneta.

Što se tiče brige o klijentima, KPŠF je obavio digitalizaciju telefonskih linija koje će omogućiti dalje poboljšanje telefonskih usluga. Dalje, implementirane su regulatorne izmene za podizanje penzijske štednje (za koje se angažovalo KPŠF), ove promene između ostalog omogućavaju momentalnu isplatu 20% od bilansa penzijske štednje, onim osobama koje se penzionisu kroz program podizanja u fazama.

Nakon što je većini članova istekao mandat, tokom meseca novembra KPŠF je bio bez funkcionalnog Odbora. Dana 30. novembra Skupština je imenovala dva nova člana, dok je trojicu članova ponovo imenovala u Odbor KPŠF, na taj način je obezbedena funkcionalnost fonda.

**YMER
HAVOLLI**
PREDSEDAVAJUĆI
ODBORA

**ADRIAN
ZALLI**
IZVRŠNI
DIREKTOR

ORGANIZACIJA I FINANSIJE

- 007** Organizacija
- 007** Upravi Odbor
- 008** Članovi odbora na kraju godine
- 010** Komisije upravnog odbora
- 011** Administracija
- 014** Nadzor i revizija
- 017** Finansiranje
- 018** Troškovi

UPRAVNI ODBOR

KOMISIJA ZA
REVIZIJU

KOMISIJA ZA
BUDŽET

KOMISIJA ZA
ŽALBE

KOMISIJA ZA
INVESTICIJE

UNUTRAŠNJI
REVIZOR

IZVRŠNI DIREKTOR

ZAMENIK DIREKTORA ZA
FINANSIJE I TI

ZAMENIK DIREKTORA ZA
OPERACIJE

FINANSIJE

ODNOSI SA JAVNOŠĆU

USLUGE
KLIJENTIMA

INFORMACIONA
TEHNOLOGIJA

PRAVNI POSLOVI I NABAVKA

LJUDSKI RESURSI
I ADMINISTRACIJA

INVESTICIJE I RIZIK

ORGANIZACIJA

KPŠF je osnovan kao jedina institucija za upravljanje i investiranje obaveznih penzijskih doprinosa zaposlenih na Kosovu, kao i za upravljanje individualnim penzionim štednim računima doprinosilaca do njihovog penzionisanja. KPŠF je osnovan zakonom u decembru 2001. godine kao ne-za-profit institucija. Kao takvom, jedini cilj KPŠF-a je da služi samo najboljem interesu svojih doprinosioca. KPŠF je postao potpuno funkcionalan sa Odborom, Administracijom i uspostavljenim procesima u avgustu 2002. godine. U to vreme, Administracija je brojala 22 zaposlenih i imala pet odeljenja. Od tada, Administracija se organski razvila u službu sa 26 zaposlenih i sedam odeljenja. Avgust 2002. godine je i mesec u kome su uplaćeni prvi doprinosi od zaposlenih u javnom sektoru. U 2003. godini, i samozaposleni i lica zaposlena u privatnom sektoru su se pridružila penzijskoj štednji.

Prvo investiranje penzijskih sredstava obavljeno je 2003. godine u gotovinske fondove. Potom su, 2004. godine, usledile investicije u indeksirane akcije i 2006. godine investicije u fondove koji trguju dužničkim instrumentima. Investicije su dalje proširene da bi 2010. godine obuhvatile multi-asetne fondove, i 2011. godine fondove sa ciljanim rizikom.

U toku 2014. godine u investicioni portfolio su uvršteni investicioni multi-asetni fondovi sa upravljanim rizikom, kao i akcioni fondovi sa dividendom i oni sa upravljanim rizikom.

Na Kosovu je prva investicija u depozite kod komercijalnih banaka obavljena 2008. godine, dok je prva investicija u hartije od vrednosti Vlade Kosova realizovana 2012. godine u kratkoročne obveznice. U 2014 / 2015. godini se započelo sa investicijama u srednjoročne obveznice (do 2/5 godina) koje je emitovala Vlada Kosova. Na kraju 2015. godine investicije u hartije od vrednosti Vlade Kosova su dostigle rekordan iznos od €90m.

UPRAVNI ODBOR

KPŠF-om upravlja Upravni odbor, čije članove kao poverenike penzijskih sredstava imenuje Skupština Kosova.

Zakon br. 04/L-101 Republike Kosovo o penzijskim fondovima na Kosovu, zajedno sa svojim izmenama i dopunama (Zakonom br. 04/L-168), detaljno propisuje funkcionisanje i odgovornosti KPŠF-a i njegovog Odbora. Uredbe CBK-a o penzijama donose sekundarno zakonodavstvo koje se odnosi na investiranje penzijskih sredstava, merenje učinka, podizanje penzijske štednje i zahteve za izveštavanje KPŠF-a.

Prava i odgovornosti Odbora obuhvataju, ali nisu ograničeni na: izbor, odnosno razrešenje upravljača sredstava, staratelja, otvorenih investicionih fondova te trećih lica; usvajanje principa i politika za investiranje penzijskih sredstava; zapošljavanje izvršnog osoblja KPŠF-a; usvajanje izveštaja KPŠF-a.

Odbor može imati sedam članova sa pravom glasa i jednog člana bez prva glasa koji predstavlja Vladu.

Najmanje petoro među članovima sa pravom glasa moraju biti profesionalni članovi, sa najmanje deset godina iskustva u oblasti investiranja ili upravljanja penzijskim fondovima; najmanje jedan član mora imati relevantno iskustvo za zastupanje interesa zaposlenih na Kosovu, i najmanje jednog člana sa relevantnim iskustvom za zastupanje interesa poslodavaca na Kosovu.

Nakon što je istekao mandat većini članova, tokom meseca novembra KPŠF je bio bez funkcionalnog Odbora. Dana 30. novembra 2015. godine, Skupština je imenovala dva nova člana, dok su tri člana ponovo imenovana u Odbor KPŠF, čime je osigurana funkcionalnost istog.

Medutim, pozicija jednog stručnog člana u Upravnom odboru je još uvek ostala nepotpunjena.

ČLANOVI ODBORA NA KRAJU GODINE

PROF.DR. YMER HAVOLLI

G. FREDERICK ARTESANI

MR.SC. RUZHDI MORINA

**Predsedavajući Odbora i
Predsedavajući Komisije za
budžet, i član Komisije za
budžet i za reviziju**

Vanredni profesor na
Univerzitetu Prištine "Hasan
Priština" sa doktoratom u
ekonomskim naukama za
upravljanje Lj.R.

Ekonomista i nezavisni
finansijski savetnik,
registrovan kod Španske
komisije za finansijska tržišta
(CNMV)

Magistar pravnih nauka,
Inostranog pravca. S
dugogodišnjim iskustvom u
pravnim savetima u Savezu
samostalnih sindikata Kosova

VRSTA ČLANA:	Profesionalan
IZABRAN:	Maj 2009
SADAŠNJI MANDAT:	Treći

VRSTA ČLANA:	Profesionalan
IZABRAN:	Oktobar 2008
SADAŠNJI MANDAT:	Treći

VRSTA ČLANA:	Predstavnik zaposlenih
IZABRAN:	Maj 2009
SADAŠNJI MANDAT:	Treći

Napomena: U oktobru 2015. godini prestao je trogodišnji mandat u Odboru KPŠF: g. Driton Qehaja, g. Alan Pickering i g. Leendert Van Driel. KPŠF im se zahvaljuje za dati doprinos!

Zbog kašnjenja u postupku izbora, g. Frederick Artesani je pauzirao u Odboru od polovine januara 2015. godine. Iz istih razloga je tokom novembra 2015. godine u Odboru pauzirao i g. Ymer Havollı i g. Ruzhdi Morina. Svo troje je nakon ponovnog imenovanja od strane Skupštine, 01. decembra 2015. godine započelo svoj treći mandat.

KPŠF želi dobrodošlicu u Odbor novoimenovanim članovima u prvom mandatu: g. Joly Dixon i g. Behxhet Haliti.

MR.SC. FLAMUR KEQA

Predsedavajući Komisije za reviziju i član Komisije za žalbe

Magistar ekonomskih nauka, u pravcu Banke e Finansije, i s dugogodišnjim nadzornim iskustvom u CBK i EKK

G. BEHXHET HALILI

Član Komisije za investicije, za reviziju i za žalbe

Diplomirao ne Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Prištini. Od 2003. godine je uključen u postupku izrade i sprovođenja fiskalnih politika.

G. JOLY DIXON

Član Komisije za investicije i za budžet

Ekonomista sa višegodišnjim iskustvom u bavljenju politikom. Oko 30 godina je proveo u Evropskoj komisiji, i sa značajnim iskustvom u fiskalnim politikama, počasni je građanin Londona.

Ova pozicija
je trenutno
upražnjena

--

Ova pozicija je upražnjena od januara 2015. godine.

Predstavnik poslodavaca

Maj 2014

Prvi

Profesionalan

Decembar 2015

Prvi

Profesionalan

Decembar 2015

Prvi

Profesionalan

--

--

KOMISIJE UPRAVNOG ODBORA

Četiri stalne komisije koje podržavaju funkcionisanje i odlučivanje Odbora

KOMISIJA ZA INVESTICIJE

pretežno razmatra politike, principe i strategiju za investiranje penzijskih sredstava, kao i učinak investicija i otvorenih investicionih fondova preko kojih KPŠF investira sredstva. Komisija takođe razmatra da li su investicije u skladu sa propisanim zakonskim i pravilnim uslovima. Komisija preporučuje Odboru o investiranju penzijskih sredstava.

KOMISIONI I AUDITIMIT

među mnogim drugim funkcijama, razmatra izveštaje regulatora i revizora i preporučuje akiconi plan potreban za rešavanje nalaza i otvorenih pitanja. Komisija takođe razmatra adekvatnost unutrašnjih procedura i ako je potrebno predlaže promene. Komisija procenjuje plan revizije za funkcije unutrašnje i spoljne revizije i Odboru preporučuje njihovo usvajanje.

PREDSEDAVAJUĆI:

Frederick Artesani ¹⁾⁴⁾

OSTALI ČLANOVI:

Ymer Havollı
Behxhet Haliti ⁴⁾
Joly Dixon ⁴⁾

ODRŽANIH SASTANAKA:

Četiri

Flamur Keqa ²⁾⁴⁾

Ymer Havollı ⁴⁾
Behxhet Haliti ⁴⁾

Četiri

KOMISIJA ZA ŽALBE

pregleda zahteve doprinosioca, predstavke i žalbe, koje se upućuju Odboru ili KPŠF-u. Komisija podnosi njene preporuke Odboru i osigurava da je pružen odgovor na sve slučajevе u zakonskom okviru i u skladu sa zakonskim odredbama koje su tada na snazi.

KOMISIJA ZA BUDŽET

razmatra budžetske potrebe KPŠF-a i u skladu sa tim, daje preporuke za visinu naknada za upravljanje koje trebaju biti naplaćeni na penzijska sredstva. Komisija takođe preporučuje Odboru usvajanje budžeta KPŠF i promene budžeta kada je to potrebno. Komisija takođe razmatra troškove KPŠF naspram budžeta.

PREDSEDAVAJUĆI:

Ruzhdi Morina

Ymer Havollı ³⁾⁴⁾

OSTALI ČLANOVI:

Flamur Keqa
Behxhet Haliti ⁴⁾

Ruzhdi Morina ⁴⁾
Joly Dixon ⁴⁾

ODRŽANIH SASTANAKA:

Četiri

Tri

¹⁾ Od februara do oktobra 2015. godine, predsedavajući Komisije za investicije je bio g. Driton Qehaja; pre i posle njega je g. Frederick Artesani bio predsedavajući.

²⁾ Do oktobra 2015. godine predsedavajući Komisije za reviziju je bio g. Leendert van Driel.

³⁾ Do oktobra 2015. godine, predsedavajući komisije za budžet je bio g. Alan Pickering.

⁴⁾ Od decembra 2015. godine su deo ovih komisija.

ADMINISTRATA

Administracijom KPŠF-a upravlja viši menadžment, koji se sastoji od izvršnog direktora i dva zamenika direktora, jednog za finansije i IT i drugog za poslovanje

Menadžment nastoji da u KPŠF-u angažuje efikasne, profesionalne i moralno zdrave pojedince, verujući da će samo ovi kvaliteti dovesti do većeg napretka, zdravog radnog okruženja, i konačno, do boljih usluga za doprinosioce, uz istovremeno očuvanje institucionalnog integriteta KPŠF-a.

Da bi se postigli gore navedeni ciljevi, Odbor i menadžment obezbeđuju da postojeća administracija nastavi da unapreduje svoje znanje i iskustvo, da nastavi da bude motivisana, i da nastavi da stavlja na raspolaganje sve svoje mentalne i kadrovske kapacitete u službu unapređenja internih procesa i usluga za klijente.

Administracija je podeljena na funkcionalna odeljenja kako bi se osigurala efikasnost i efektivnost u radu. Unapređenje administrativnih procesa, pružanje pomoći Odboru za analizu investicija, kao i sprovođenje odluka Odbora, glavni su zadaci Administracije. Učinak ove poslednje kontinuirano prati Odbor, dok se dnevno vodi od strane Menadžmenta.

Fluktacija stalno zaposlenih u toku 2015. godine iznosila je 0.0% (2014: 0.0%), pošto nije bilo zapošljavanja, niti otpuštanja stalno zaposlenih.

Kao i prethodne godine, i u toku 2015. godine, u KPŠF-u je bilo 25 stalno zaposlenih sa punim radnim vremenom i 1 stalno zaposlenog sa skraćenim radnim vremenom.

KPŠF izuzetno ozbiljno shvata svoje obaveze u vezi sa nediskriminacijom i poslodavac je koji pruža jednake mogućnosti.

Zaposleni koji su pripadnici manjina čine 8% radne snage (9% onih koji su se izjasnili o etničkoj pripadnosti). Žene čine 31% radne snage; 88% zaposlenih su stariji od 35 godina; a 4% zaposlenih su osobe sa trajnim invaliditetom.

Nefluktacija stalno zaposlenih dovela je do toga da ni ove godine ne bude promena ni u etničkom, niti u rodnom sastavu zaposlenih. Međutim, po isteku godine, svi stalno zaposleni su ostarili za jednu godinu, i njihova prosečna starost je povećana sa 40.3 na 41.3 godina.

ODELJENJE	USLUGE KLIJENTIMA	INFORMACIONA TEHNOLOGIJA	FINANSIJE	INVESTICIJE I RIZIK
				
STALNO ZAPOSLENIH 	9	4	3	--
RADNA MESTA 	1 menadžer 7 penzijskih savetnika 1 recepcionar	1 menadžer 1 programer 1 administrator mreže 1 administrator bazade podataka	1 sertifikovani računovoda 2 službenici za finansije	1 Službenik za investicije i rizik <i>(Upraznjeno mesto se trenutno pokriva od strane ZD za finansije i IT)</i>
OPIS 	Pruža usluge klijentima. Vodi računa o informisanju o individualnim računima, i to o isplati penzione štednje, bilansima štednje, a takođe savetuje učesnike o penzijama i pruža im pomoć oko podizanja štednje. Održava odnose i sa poslodavcima radi poboljšanja informacija za poravnanje doprinosu na individualnim računima. Generalno, ovo osoblje je blizu klijenta u toku čitavog ciklusa štednje do penzionisanja.	Osiguravaju da čitava infrastruktura informacione tehnologije sve vreme funkcioniše bez problema: vode računa o hardverima, softverima, licencama, spoljnoj i unutrašnjoj mreži KPŠF-a i bezbednosti podataka. Vode računa o tome da je plan za oporavak dostupan svakog dana i redovno testiraju isti.	Obavljaju sve finansijske transakcije, uključujući investicije i povlačenje sredstava na finansijskim tržištima; vode računovodstvo i knjigovodstvo o penzijskim sredstvima i poslovanju KPŠF-a. Izračunavaju dnevnu cenu akcija i pripremaju finansijske izveštaje, mesečne i kvartalne izveštaje i druge potrebne izveštaje za Odbor KPŠF-a, regulatora i Skupštinu, i komuniciraju sa upravljačima sredstava.	Analize o: Toku investicija; riziku i nestabilnosti investicionih portfolija; usklađenosti investicija sa zakonodavstvom; održavanje investicione strategije Odbora itd.

LJUDSKI RESURSI I ADMINISTRACIJA	PRAVNI POSLOVI I NABAVKA	UNUTRAŠNJI REVIZOR	ODNOSI SA JAVNOŠĆU, TRENIRANJE, PREVODI
3	2	1	1
1 službenik za ljudske resurse 1 domaćin 1 službenik za obezbeđenje	1 pravni službenik 1 službenik za nabavke	1 unutrašnji revizor	1 službenik za odnose sa javnošću, koordinacije treniranje, koordinacije prevoda
Vode računa o spisku prisustva zaposlenih na poslu, poštovanju radnog vremena, pripremi platnog spiska i drugih naknada; vode blagajnu i bave se opremanjem, održavanjem i sigurnošću kancelarije; pružaju podršku osoblju i Upravnom odboru na sastancima i putovanjima u zemlji i inostranstvu.	Pravna kancelarija razmatra ukupnu zakonitost institucije u odnosu na važeće zakonodavstvo i pruža pomoć u izradi ugovora, sporazuma; daje pravna mišljenja i zastupa KPŠF u pravosudnom sistemu. Kancelarija za nabavke sprovodi ceo proces nabavke, Od njegovog pokretanja pa do potpisivanja ugovora sa dobavljačima robe, usluga i radova.	Pravna kancelarija razmatra ukupnu zakonitost institucije u odnosu na važeće zakonodavstvo i pruža pomoć u izradi ugovora, sporazuma; daje pravna mišljenja i zastupa KPŠF u pravosudnom sistemu. Kancelarija za nabavke sprovodi ceo proces nabavke, od njegovog pokretanja pa do potpisivanja ugovora sa dobavljačima robe, usluga i radova.	Podržava komunikaciju institucije sa medijima i javnošću, održavanje intervjua i konferencija, izradu godišnjih izveštaja i kvartalnih buletina za informisanje doprinosilaca; administrira sajt i preuzima ulogu portparola, kada mu je delegirana; koordinira i pomaže pri prevodu dokumenata.

NADZOR I REVIZIJA

KPŠF nadzire i kontroliše CBK koja je regulator penzijskih fondova, a izveštava Skupštini koja ga je osnovala. Reviziju vrše i interni i spoljni revizor.

KPŠF, kao javna i nezavisna institucija, podleže nadzoru i reviziji od strane javnih i privatnih stručnih institucija. Svi ovi nadzori i finansijske kontrole, od kojih niti jedna nije imala ozbiljnih nalaza, od osnivanja KPŠF (u 2002. god.) ojačali su poverenja Odbora u Menedžment. Ujedno, Odbor veruje da su ovi nadzori zajedno sa učincima investicija, učvrstili kredibilitet i ojačali poverenje šire javnosti u donošenju odluka Odbora i rad Menadžmenta.

Broj inspekcijskih i revizorskih procesa, ali i njihov interval realizacije je ostao isti i u 2015. godini. KPŠF svaka tri meseca izveštava CBK, Skupštinu i Vladu o plasmanu penzijskih fondova, novim investicijama, povratku investicija, ali i o usklajivanju penzijskih sredstava. Ova informacija se takođe objavljuje i na veb stranici KPŠF radi informisanja šire javnosti. Osim tromesečnog izveštaja, o usklađenosti investicija sa zakonskim odredbama i Pravilima CBK o penzijama, ali na zahtev CBK, u 2015. godini KPŠF je krenuo sa izradom detaljnih mesečnih izveštaja za Odeljenje za penzijski nadzor u CBK, gde se objavljaju svi investicioni aspekti i celokupno stanje penzijskih sredstava.

U slučaju da se dogodi da investicije KPŠF, zbog kretanja finansijskih tržišta, ne budu u skladu sa zakonom, u tom slučaju KPŠF je dužan da o tome odmah obavesti CBK, i ima rok od 180 dana da popravi situaciju. Do kraja 2015. godine nikada nije bilo takvih slučajeva.

Do 31. maja svake godine, KPŠF sastavlja i šalje CBK, Skupštinu i Vladu godišnji izveštaj za prethodnu godinu, zajedno sa finansijskim izveštajima koji su revidirani od strane nezavisnog revizora, koji se bira samo nakon saglasnosti CBK. Ova informacija se takođe objavljuje na veb stranici.

Tokom godine, CBK je završila inspekciju za 2014. godinu, tom prilikom je razmotren veliki broj dokumenata; od zapisnika sa sednica Odbora i Komisija, pa sve do svih administrativnih pitanja. CBK-a obično vrši dve inspekcije KPŠF unutar godine, jednu generalnu inspekciju i jednu fokusiranu, o nalazima se izveštava Odbor.

U slučaju ozbiljnih nalaza, CBK takođe mora da podnese izveštaj i Skupštinu, do sada tako nešto nije bilo potrebno. Osim eventualnih nalaza, CBK daje predloge Upravnom odborom. Takav je bio predlog u 2015. godini da Odbor angažuje spoljnog stručnjaka u revizorskoj Komisiji. Ovo pitanje se još uvek razmatra: Da li bi sprovodenje ovoga uticalo na neki aspekt nezavisnog funkcionisanja institucije.

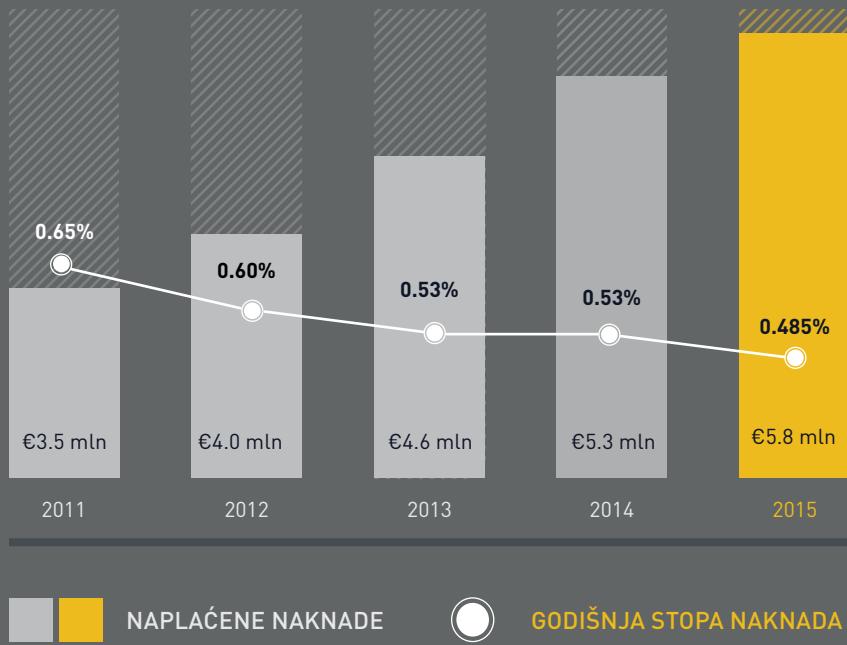
KPŠF obaveštava CBK i o svim odlukama Odbora koje se odnose na davaoce doprinosa, upravljanje fondovima i o ostalim pitanjima. CBK je kao regulatorni i nadzorni organ penzijskih fondova II i III stuba na Kosovu, u svakom trenutku informisan o aktivnostima KPŠF. KPŠF ima zaposlenog jednog internog revizora koji četiri puta godišnje podnosi izveštaj Komisiji za reviziju o svim aspektima aktivnosti institucije.

POKRENUTI PREDMETI OD STRANE CENTRALNE BANKE, SPOLJNOG REVIZORA I INTERNOG REVIZORA 2015. GODINE I NJIHOV STATUS

ISPITIVAČ / REVIZOR	PREDMET	STANJE
CENTRALNA BANKA KOSOVA	U revizorsku komisiju angažovati jednog spoljnog stručnjaka.	Upravni odbor je u komunikaciji sa CBK za rešavanje ovog pitanja.
SPOLJNI REVIZOR	Ne raspodeljeni iznos od €10.8 mln (od €973.4 mln prikupljenih u periodu 2002 – 2014) nije raspodeljen na račune učesnika na dan 31. decembar 2014. godine.	KPŠF je posvećen da obezbedi izveštaje tokom godine i uspeo je da ovaj iznos smanji za €1.6 mln, uprkos novim rekordnim naplatama, i nastavlja da radi na tome da se ovaj iznos i dalje smanjuje.
INTERNI REVIZOR	Bilo je slučajeva ne podudaranja internih procedura između verzije na albanskom i na engleskom jeziku.	Dokumenat je razmotren i izvršene su potrebne ispravke.
	Verzija beta aplikacije za korišćenje službenog vozila, iako registruje predenu kilometražu tokom službenog putovanja, ne prikazuje iste u izveštaju o putovanjima.	Prikazivanje predenih kilometara u relevantnom izveštaju je implementirano u drugoj fazi razvoja, u okviru projekta „digitalne kancelarije“, odmah na početku 2016. godine.
	Tokom implementacije kolektivnog ugovora bilo je manjih grešaka u obračunu radnog iskustva.	Korekcije, iako male, učinjene su odmah.
	Postoje davaoci doprinosa čiji su doprinosi alocirani na relevantne račune bez identifikacionog broja izdatih od strane kosovskih institucija.	Strani državljanji – koji nemaju Kosovska lična dokumenta – koji su bili obavezni da plaćaju doprinose pre izmena zakona u 2011. godini, ne moraju obavezno da se snabdeju kosovskim ličnim dokumentima. O ovom pitanju će se tražiti mišljenje od CBK.

BROJ KONTROLA PODVRGNUTIH
GODIŠNJE U 2014. I 2015. GODINI

Godišnja naknada kojom se opterećuju penziona sredstva u 2015 godini je smanjena na ukupno 0.485% (2014: 0.530%). Zbog manjih potreba za finansiranje operativnih troškova ova poslednja je snižena na 0.085% (2014: 0.13%), dok je investiciona tarifa ostala nepromenjena na 0.40%.

U nominalnoj vrednosti naknade koje opterećuju penzijska sredstva su ipak povećane za €550,159 zbog porasta sredstava pod upravom. Ovaj nominalni rast od 10.4% je ipak manji od samog rasta (bruto) sredstava pod upravom od 13.0%.

Opterećene tarife su ostvarile prihod od €5,819,478 od kojih je €4,718,409 za pokrivanje investicionih troškova, dok je €1,101,069 za operativne troškove.

Netarifni prihodi KPŠF za godinu su iznosili €114,233, što je dovelo do toga da ukupni prihodi KPŠF za 2015. g. budu €5,933,711, ili za 7.1% veći u odnosu na godinu dana ranije (2014: €5,542,829). Oko 93.9% Netarifni prihoda potiče od kamata na plasman operativnih sredstava u hartije od vrednosti Vlade Kosova.

FINANSIRANJE

KPŠF je 2015. godine naplatio doprinosiocima prosečno €0.19 mesečno za operativne troškove

KPŠF se finansira na sličan način kao i svi penzijski fondovi sa definisanim doprinosom, što znači nametnjem tarifa na sredstva pod upravljanjem (penzijska sredstva).

Kao jedna neprofitna institucija, nametnute tarife od strane KPŠF treba da pokriju samo troškove fonda. Visinu tarife na preporuku Odbora, odobrava Skupština; na taj način se Skupštini indirektno obezbeđuje kontrola nad troškovima KPŠF.

Prema izmenama Zakona br. 04/L168, KPŠF nameće investicione tarife kako bi pokrio troškove u vezi sa investicijama penzijskih sredstava; i operativnu tarifu za pokrivanje drugih troškova.

Od 13. marta 2015. godine do 31. decembra 2015. godine, KPŠF je nametnuo ukupnu tarifu u godišnju stopi od 0.485% sredstava, koja se sastoji od investicione tarife u stopi od 0.40% i operativne tarife od 0.085% (1. januara 2014. godine do 12. marta 2015. godine 0.53%, odnosno 0.40% i 0.13%).

Operativna tarifa KPŠF od 0.085% godišnje, nastavlja da bude najniža u poređenju sa svim sličnim operatorima u regionu ali je i među najnižim i u svetu. U Hrvatskoj prosečna tarifa koja se nameće od strane operatora penzijskih fondova iznosi 0.43% godišnje; u Makedoniji 0.48%; u Rumuniji 0.60%; dok u Bugarskoj 0.95% do 1.00%.

Šta više, hrvatski operatori nameću i ulazne tarife od 0.7% do 0.8% za svaki novi uplaćeni doprinos. Ulazna tarifa u Makedoniji je u proseku 3.25%, u Bugarskoj minimum 4.25%, u Rumuniji u iznosu od 2.50-5.00% u zavisnosti od perioda uplate doprinosa. Postoje slučajevi kada se nameću tarife na kompletan bilans prilikom povlačenja ovih sredstava u trenutku penzionisanja. Dok, KPŠF ne nama takve naknade.

S druge strane, investiciona naknada od 0.40% godišnje ne može se uporediti ni sa jednim od gore navedenih regionalnih fondova, ali ni sa sličnim fondovima u svetu. Standardna forma obrade investicionih troškova je da se pored operativne naknade koja se naplaćuje za rad upravljačke kuće, da se investicioni troškovi naplaćuju na sam penzijski fond; dakle, investicioni troškovi se tretiraju kao troškovi fonda, a ne onako kako je na Kosovu gde se tretiraju kao troškovi kuće koja upravlja fondom.

Ovakav tretman donosi do neslaganja između iznosa kojih KPŠF naplaćuje kao investicionu naknadu, koji se mora proceniti i budžetirati pre početka godine, i troškova koji se javljaju u stvarnosti.

Vraćajući se operativnoj naknadi, koja je za 2014. godinu koštala svakog vlasnika računa u proseku €2.28 godišnje (2014: €2.71), ona je omogućila da obveznici doprinosi i penzioneri KPŠF-a, između ostalog, imaju:

-
01 direktnu uslugu u kancelariji (uslugu, savetovanje, informacije) svakog radnog dana od 08:00 do 16:00 časova; 02 slanje godišnjih izveštaja na kućnu adresu ili putem e-maila; 03 neograničen štampanje izveštaja računu na KPŠF kancelariji ili regionalnim kancelarijama PAK-a; 04 kompletno održavanje računa; 05 osiguranje računa na drugoj lokaciji i rezervnom serveru; 06 elektronsku uslugu pristupa ličnom penzijskom računu;	07 obaveštenje putem pošte o penzionisanju; 08 podnošenje prijave za podizanje štednje i bankarske transfere bez naplaćenih troškova od strane KPŠF-a; 09 besplatno održavanje računa za postepeno podizanje štednje od strane komercijalnih banaka u zemlji; 10 natprosečnu kamatu za štednju u programu podizanja u fazama; 11 najsavremenije tehnološke usluge u penzijskom sektoru u regionu; 12 pokrivanje jednog dela investicionih troškova (izbor upravljača sredstava, troškove Upravnog odbora i slično).
-

TROŠKOVI

KPŠF, kao kuća koja upravlja fondom, ima troškove za investiranje penzijskih sredstava i za svoje poslovanje

INVESTICIONI TROŠKOVI

Investicioni troškovi uključuju: Tarife koje imaju menadžeri fondova za investiciju sredstava i pristup finansijskim tržištima; tarife CBK za transfer sredstava; i ostale troškove, kao što su na primer brokeri i pazitelji sredstava. Upravni odbor u postupku konkursa izbora investicionih fondova, uzima za osnov tarife koje menadžeri nameću za investiciju sredstava, tako da menadžeri koji ponude najniže tarife imaju prioritet u odabiru.

Takođe treba imati u vidu da menadžeri fondova nameću različite tarife upravljanja u zavisnosti od iznosa koji se investira kao i njihove strategije (aktivne ili pasivne). Na primer investicije u neki fond od €50 mln, mogu da opterećuju se drugačijom tarifom od investicija preko €50 mln, pošto i upravljački fonovi mogu dati popust na veće investicije u njima.

Investicioni troškovi čine 77.6% troškova KPŠF za godinu (2014: 69.0%). Oni su u nominalnoj vrednosti dostigli €4,442,773 (2014: €3,104,044) zbog rekordnih sredstava koja su investirana na globalnom tržištu a koje su dale prosečan rezultat €1,078 mln tokom godine, ili 34.9% više u odnosu na prethodnu godinu (2014: €799 mln).

Podsećamo da se investicioni fondovi na finansijskim tržištima prosečno opterećuju za više od 1% za njihovo upravljanje, dok je KPŠF uspeo da putem individualnih sporazuma i odmerenih selekcija, obezbedi da plaćene tarife prema investicionim fondovima, putem kojih se investiraju lična sredstva, kako se očekuje budu prosečno oko 0.40% od sredstava.

Na osnovu toga je Upravni odbor zahtevaо da investiciona tarifa za 2015. godinu bude 0.40% od sredstava.

Proizašlo je da investicioni troškovi budu 94.1% prihoda od investicionih tarifa (2014: 78.1%), pa je došlo do toga da je u 2015. godini bilo suficita od investicionih aktivnosti KPŠF, znatno nižim od 2014. g. u iznosu od €277,045.

Ovaj suficit je zajedno sa suficitom od investicionih aktivnosti koji su akumulirani u prethodnim godinama, omogućio Upravnому odboru da u penzijski fond, dakle u fond davaoca doprinosa, vrati €1,055,000 u 2015. godini, čime su maksimalno smanjeni viškovi KPŠF za investiranje sredstava.

U trenutku kada se utvrđuje investiciona tarifa, cilj KPŠF je da bude što bliži sa procenjenim potrebama za istom. Međutim veoma je teško predvideti kako učinak investicija tako i stratešku raspodelu sredstava za narednu godinu (zbog spoljašnjih faktora koji mogu uticati i na tržišta i na donošenje odluka Odbora o investiranju), što čini neizbežnim suficit (ili deficit) od investicionih aktivnosti.

NAKNADE ZA UPRAVLJANJE OD STRANE INVESTICIONIH FONDOVA

Investicioni fondovi opterećuju menadžerske tarife za investiranje sredstava (uglavnom dve) u zavisnosti od pozicije koju imaju na tržištu.

Ovim tarifama KPŠF u nekim slučajevima ima pristup finansijskim tržištima sa nižim troškovima nego kroz direktnе investicije.

Aktivni investicioni fondovi, koji ostvaruju investicije, istraživanja i dnevne transakcije, imaju veće troškove pošto i samim tim opterećuju veće tarife. Dok pasivni investicioni fondovi, koji prate određeni indeks na berzama, imaju niže menadžerske tarife, u slučaju KPŠF to je samo fond Vanguard - GSIF.

OTVORENI FONDOVI	2015		2014	
	Godišnja stopa naknade	Naplaćene naknade	Godišnja stopa naknade	Naplaćene naknade
Vanguard – GSIF	0.13%	€459,946	0.13%	€423,039
BNY Mellon – RRF	0.60%	€1,033,227	0.60%	€868,854
AXA - GILB	0.35%	€312,475	0.40%	€215,412
Schroders – SISF	0.45%-0.50%	€558,529	0.45%	€508,375
Aquila - RP7	1.06%	€143,518	0.79%	€231,565
Nordea 1 – GSEF	0.43%	€241,760	0.44%	€81,464
Nordea 1 – SRF	0.56%	€676,803	0.59%	€232,940
KBI – IDEF	0.73%	€412,311	0.73%	€152,493
AXA - WFOI	0.55%	€154,565	0.55%	€61,130
Pictet - HDS	0.63%	€209,272	0.63%	€76,744
Tobam - ABWEF	0.60%	€221,342	0.60%	€86,264
ECM - DEC	--	--	0.50%	€101,033
UKUPNO NAKNADA OTVORENIH FONDOVA		€4,423,748		€3,039,313
Naknade CBK za transfere i ostalo		€9,138		€53,244
Brokeri, staratelji i garanti		€9,887		€11,487
UKUPNO INVESTICIONIH TROŠKOVA		€4,442,773		€3,104,044

OPERATIVNI TROŠKOVI

22.4%

2015

31.0%

2014

Operativni troškovi⁽¹⁾ uključuju sve ostale troškove koji ne predstavljaju direktno investicione troškove a koji se sastoje od nadoknada, štampanja izveštaja sa računa, zakupa za kancelariju i ostalih operativnih troškova. Međutim operativni troškovi finansiraju i sve troškove Upravnog odbora, gde je glavna aktivnost Odbora donošenje odluka oko investicija.

U 2015. godini su operativni troškovi iznosili €1,282,483 [2014: €1,397,306] i činili su 22.4% od ukupnih troškova KPŠF [2014: 31.0%). Na taj način je predviđeni operativni budžet (robe i usluge) ostvaren u iznosu od 96.6% (2014: 93.0%).

Najznačajniji faktor koji je smanjio operativne troškove za 8.2% u odnosu na prethodnu godinu je u vezi sa slanjem izveštaja sa računa davaocima doprinosa (efekat €130,320). Međutim, smanjenje troškova izvoda nije rezultat nižih cena za izvod; naprotiv, tarifa za slanje izvoda putem pošte Kosova je uvećana tokom godine za 33% (sa €0.30 na €0.40 za izvod). Do smanjenja je došlo iz razloga što je 2014. godina imala dva ciklusa sa izvodima (ciklus 2013 sa €153,154 i ciklus 2014 sa €147,553), dok 2015. godina ima samo ciklus za 2015. godinu (€170,387). Troškovi izvoda stanja za 2015 bi bili još veći (oko €29,000 za štampanje i slanje poštovom) da KPŠF nije inicirao slanje izvoda putem elektronske pošte za preko 70 hiljada davaoca doprinosa za koje je imao odgovarajuće adrese.

Pored toga, većina drugih budžetskih kategorija je doživela pad (videti tabelu na strani 21). Među njima se mogu istaći troškovi Upravnog odbora (€20,460 manje, pošto tokom godine Upravni odbor još uvek nije bio kompletiran u najvećem periodu te su troškovi putovanja bili niži). takođe se i troškovi oporavka od nezgoda (€10,527 manji zbog preseljenja rezervnih servera u *Data Center* prostoru Ministarstva za javnu upravu).

Sa 44.8% troškovi osoblja zauzimaju najznačajniju stavku u operativnim troškovima (2014: 37.3%). Glavni faktor za ovo povećanje su troškovi implementacije kolektivnog ugovora o radu, konkretnije dodaci koji se odnose na radni staž zaposlenih. U decembru 2015. godine, zaposleni u KPŠF su u proseku imali po 15 godine radnog iskustva. Osoblje KPŠF koje ima 26 zaposleni (sa stalnim ugovorom) uvećano je za samo 5 osoba od svog osnivanja 2002. godine; međutim u 2016 i 2017 godini će svakako biti potrebe za povećanje broja zaposlenih, naročito u oblasti investicija i rizika za penzijska sredstva.

U poređenju sa operativnim troškovima, KPŠF je imao skroman budžet za kapitalne investicije (€29,750), koji je u 2015. godini ostvaren 90.5% (2014: 95.2%).

{1}

Za više informacija, molimo vas pogledajte revidirane finansijske izveštaje koji su, kao što se zahteva prema pravilima o penzijama, pripremljeni u skladu sa MSFI.

OPERATIVNI TROŠKOVI

	2015	2014
Troškovi osoblja	€574,068 44.8%	€521,541 37.3%
Stanja računa i korespondencija	€170,387 13.3%	€300,707 21.5%
Troškovi Upravnog odbora	€157,403 12.3%	€177,863 12.7%
Obezvredenje i amortizacija	€151,399 11.8%	€144,257 10.3%
Troškovi kancelarijskog poslovanja	€82,664 6.4%	€82,631 5.9%
Održavanje softvera	€44,812 3.5%	€54,525 3.9%
Edukacija javnosti i oglasi	€41,479 3.2%	€33,824 2.4%
Eksterna revizija	€9,900 0.7%	€9,900 0.7%
Komunikacije	€8,705 0.7%	€11,662 0.8%
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	€8,583 0.7%	€9,952 0.7%
Bankovne naknade za izvršene usluge	€8,141 0.6%	€8,440 0.6%
Naknade nadzora CBK-a	€6,606 0.5%	€7,755 0.6%
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi	€6,650 0.5%	€17,177 1.2%
Sastanci i konferencije	€1,791 0.1%	€937 0.1%
Ostali troškovi	€9,895 0.8%	€16,135 1.2%
UKUPNO OPERATIVNIH TROŠKOVA	€1,282,483 100.0%	€1,397,306 100.0%

AKTIVNOSTI

UPRAVNI ODBOR

Sa izuzetkom novembra 2015. godine, kada je Odbor imao samo jednog člana, u ostalom periodu godine, Odbor i njegove komisije su normalno funkcionali. Odbor je u svom fokusu imao tok investicija i redovno je razmatrao učinak svakog investicionog fonda kao i usaglašenost investicija sa važećim zakonodavstvom. Odbor je prilagodio dokumentat priručnika za investicije i strategije investiranja u zavisnosti od očekivanja razvoja na finansijskim tržištima i potreba učesnika KPŠF.

Odbor je tokom godine povećao za €40 mln investicije sa Nordea SRF i za €25 mln investicije sa AXA GILB. Odbor je značajno povećao plasman u obveznice Vlade Kosova (63.9%), dok je oroočio (na period od jedne godine) po €3 mln u Poslovnoj banci i Nacionalnoj trgovinskoj banci (filijala na Kosovu).

Članovi odbora su tokom godine obavili nekoliko sastanaka sa zvaničnicima različitih institucija na Kosovu, uglavnom sa finansijskim institucijama.

Odbor se angažovao i za iznalaženje rešenja i za podizanje penzije u fazama u svakoj banci na Kosovu, kako bi se na taj način penzionerima olakšalo podizanje sredstava.

Odbor se takođe usaglasio da razmotriti mogućnost podele investicije penzijskih sredstava prema starosnim grupama, i da se o istima donesu odluke u narednim godinama.

U međuvremenu su sve Komisije Odbora razmatrale na redovnim osnovama i prema potrebi sve investicione i budžetske aspekte, reviziju i žalbi.

MENADŽMENT

Pored pružanja pomoći Upravnom odboru i izvršenja njegovih odluka, Menadžment obezbeđuje da svi dnevni procesi (operacije) KPŠF-a funkcionišu neprekidno. To znači da su: Podaci i informacije za davaoce doprinosa sigurni, da se davaoci doprinosa uslužuju u skladu sa visokim profesionalnim standardima, da korisnici penzija blagovremeno dobijaju penzijsku štednju. Takođe menadžment mora da osigura da se periodični izveštaji, uključujući i godišnji izveštaj izrađuju i šalju nadzornim institucijama i regulatoru redovno ili kad god je potrebno, da se transferi penzijskih sredstava ka investicionim fondovim i na račun KPŠF-a realizuju tačno, da se komunikacija sa menadžerima sredstvima obavlja u skladu sa najvišim profesionalnim standardima.

Istovremeno online usluga e-Trusta, koja do sada ima blizu 50 hiljada korisnika, kao i veb stranica KPŠF, moraju biti u funkciji 24 časa, kako bi davaoci doprinosa mogli da se informišu o stanju na računu kad god za to imaju potrebu, kako bi komunikacija sa javnošću i trećim stranama bila na raspolaganju svakog dana. Iznad svega treba osigurati da sve finansijske transakcije budu u potpunom skladu sa propisima, zakonima i važećim standardima, i da ni jedna odluka ili postupak ne bude u suprotnosti sa zakonodavstvom i/ili interesom davaoca doprinosa.

Menadžment je u 2015. godini u svom fokusu imao: a) pripremu tehnološke infrastrukture za pružanje više portfolija za davaoce doprinosa, kako bi se rizik smanjio na minimum za one koji se približavaju odlasku u penziju; b) povećanje broja korisnika e-Trusta, kako bi se poboljšala neposredna komunikacija, povećala transparentnost i smanjili finansijski troškovi za informisanje davaoca doprinosa putem pošte; c) identifikacija davaoca doprinosa koji imaju pogrešne adrese a koji u poslednje godine nisu primili stanje sa računa; d) besplatna usluga podizanja penzije u svakom mestu boravka svakog penzionera; e) unapređenje zakonodavstva kroz aktivno učešće u pripremi izmena trenutnih zakona o penzijskim fondovima; f) dalje unapređenje interne informativne tehnologije i digitalizacija interne telefonije u cilju pružanja boljih usluga davaocima doprinosa; g) asistencija u procesu izbora članova Upravnog odbora; h) tretiranje nedodeljenih sredstava na računima davaoca doprinosa usled ne izveštavanja poslodavca; i) izrada trogodišnjih strategija rada na investicijama, odnosa sa javnošću i IT.

Tokom godine je unapređen projekat za stvaranje tehnološke infrastrukture kako bi se postigao cilj transformisanja u instituciju koja ne troši papir (*Paperless office*).

UPRAVLJANJE RAČUNIMA

Odštampano je 394,160 izvoda. Oni otkriven nominalne naknade naplaćene na odgovarajućim računima.

9.6

PROSEĆNI BROJ
MESECA ZA KOJE
SU POSLODAVCI
UPLATILI
DOPRINOSE

2014: 9.6

U poređenju sa jednom godinom ranije, odštampano je 42,813 manje izvoda sa računa. Broj davaoca doprinosa za koje KPŠF nije imao adresu je bio 14,836 (2014: 15,038) za njih nisu odštampani izvodi sa računa.

Zbog penzionisanja (ili smrti) davaoca doprinosa 4,438 računa je transformisano u račune „Podizanja“ tokom 2015 (2014: 4,045). Ukupan broj računa za podizanje je dostigao 28,981. Izvodi sa računa se ne štampaju ni za ovu kategoriju vlasnika računa.

KPŠF je otvorio 31,404 novih individualnih računa (2014: 29,300), čime je dostignut ukupan broj otvorenih računa od osnivanja na 507,963. Od novo otvorenih računa tokom godine njih 28,569 su novi korisnici, znači oni koji su započeli sa uplatom doprinosa u 2015. godini, dok su preostali slučajevi davaoci doprinosa iz ranijih godina, za koje je KPŠF dobio bilo uplatu bilo informaciju u 2015. godini.

Tokom godine je bilo 25,178 poslodavaca i 31,405 samozaposlenih koji su uplaćivali doprinose u izveštajnoj godini (2014: 23,570 i 30,253, respektivno). Osim ovih bilo je i 3,288 poslodavca i 4,616 samozaposlenih koji su plaćali doprinose za prethodne godine (2014: 1,105 i 2,405, respektivno).

Ukupno je u 2015. godini bilo 2.89 mln, transakcija upućenih na adrese davaoca doprinosa i 423 hiljada na račun poslodavaca (2014: 2.89 mln, odnosno 420 hiljada).

3.3

PROSEĆNI BROJ
TROMESEČJA
ZA KOJE SU
SAMOZAPOSLENI
UPLATILI
DOPRINOSE

2014: 3.3

Uključeno u transakcije računa poslodavca je 26,032 slučajeva (2014: 20,219) za refundaciju: a) doprinosa uplaćenih pogrešno ili preplaćenih; i b) novčanih kazni od strane PUK. Radi pojašnjenja, novčane kazne predstavljaju kazne i kamate koje nameće PUK poslodavcima, (i samozaposlenim) zbog kašnjenja uplata ili netačnog deklarisanja penzijskih doprinosa – koje su poslodavci uplatili zajedno sa penzijskim doprinosima.

Ove refundirajuće transakcije su u 95% slučajeva bile preplate (transakcije) od strane poslodavca tokom iste godine, dakle 2015. godine. U 2014. godini su iste činile 89% slučajeva dok su u 2013. godini činile 76%.

Ovo je argument da je proaktivni pristup koji je usvojio KPŠF za identifikaciju pogrešno uplaćenih doprinosa dao veoma zadovoljavajuće rezultate u identifikaciji, a zatim i u njihovom što boljem, bržem i pouzdanim povraćaju.

Što se tiče prosečnog plaćanja doprinosa, kao na slici, poslodavci su za svoje zaposlene deklarisali prosečno za 9,6 meseca (od 12), kao i prošle godine; dok su samozaposleni deklarisali za 3.3 kvartala (od 4), takođe slično kao u 2014. g. U procentima isпадa da se poslodavci plaćali doprinose 80.0% za godinu, a samozaposleni 82.5%.

SRAVNJENJE

Nesravnjena sredstva su smanjena na 0.90% ukupnih primljenih doprinosa

KPŠF nije prestao sa naporima ni tokom 2015. godine da se nesravnjenim sredstvima pronađe vlasnik i da se istim prebac sredstva na račune. Ovo je dovelo da najnižeg istorijskog nivoa nesravnjenih sredstava.

Rezultati stalnih napora su se odrazili na dostizanje najnižeg nivoa nesravnjenih sredstava na kraju 2015, na €9.97 mln (2014: €10.80 mln) izraženo u procentima to je 0.90% prikupljenih doprinosa (2014: 1.11%). Takođe je nesravnjen iznos naplaćenih doprinosa tokom godine iznosio €0.39 mln, ili 0.22% u procentima, što predstavlja najnižu stopu ikada dostignutu (2014: 0.27%).

Ovo je postignuto uprkos činjenici da je ove godine bilo uplaćeno najviše doprinosa od osnivanja KPŠF.

Odbor je za godinu utvrdio ciljeve za nesravnjene doprinose od: a) 0.92% za uplate 2002-2015, što je prevaziđeno sa rezultatom od 0.90%; i b) 0.25% za uplate u 2015, što je sa rezultatom od 0.22% takođe prevaziđeno.

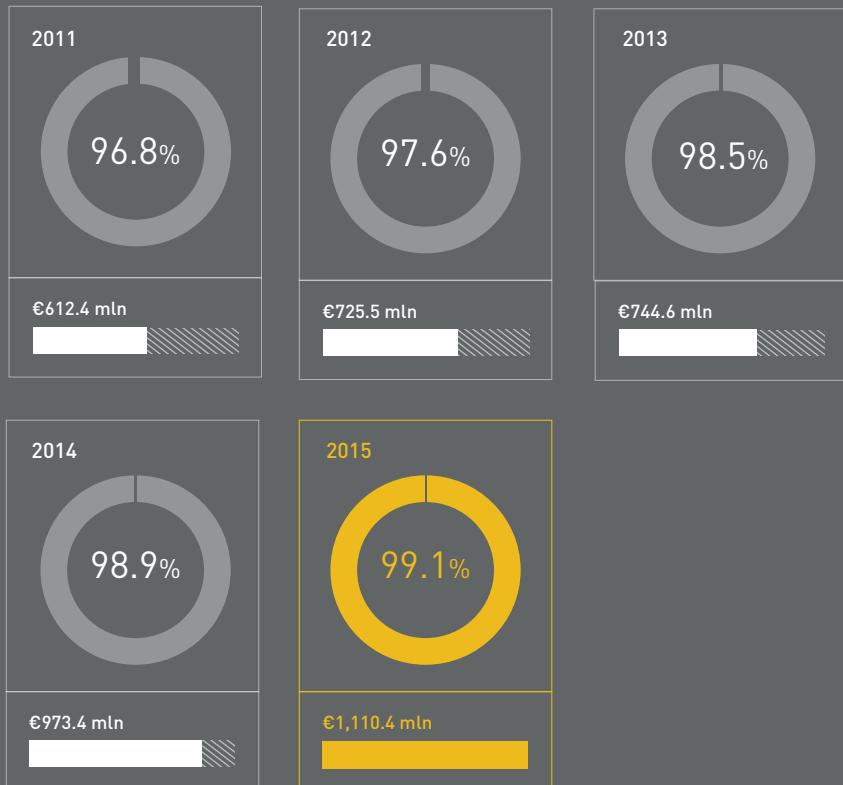
Razlozi nesravnjenja (ne raspodele) doprinosa i dalje ostaju iste prirode a i njihovo učešće je približno isto.

Oni su: a) €6.70 mln zbog ne podnošenja izveštaja za doprinose; b) €2.18 mln za izveštaje koji se ne podudaraju sa uplatama; c) €0.56 mln za uplate kod kojih nije identifikovan poslodavac; i d) €0.53 mln zbog detalja (lični broj / ime) koji ne odgovaraju navedenim davaocima doprinosa (2014: €7.41 mln; €2.31 mln; €0.57 mln; i €0.51 mln).

I ove godine su najveći rezultati dostignuti kontaktiranjem poslodavaca kako bi se osigurali izveštaji koji nedostaju ili traženje objašnjenja u slučaju ne podudaranja sa izveštajem uplate (efekat €0.84 mln). Smanjenje nesravnjenja je rezultat angažovanosti osoblja koje pruža usluge klijentima i onog iz Informativne tehnologije, ali i zahvaljujući pomoći službenika za penzije PUK-a.

Imali smo porast od €0.02 mln kod slučajeva nesravnjenja kao rezultat prijavljivanja radnika (od strane poslodavca) sa netačnim ličnim podacima. Ovde su se pojavile poteškoće i zbog menjanja liste civilnog registra, koju koristi PUK za kontrolu podataka, a koja sadrži znatno manji broj osoba (samo osobe koje su ostvarile izvod rođenja).

KUMULATIVNI
RASPODELJENI I
UPLAĆENI DOPRINOSI

REZULTATI U ODNOSU NA
CILJEVE

DOPRINOSI 2015 - NESRAVNJENIH SREDSTAVA

OSTVARENJE
250%

DOPRINOSI 2002-2015 - NESRAVNJENIH SREDSTAVA

OSTVARENJE
111%

USLUGE ZA KLIJENTE

289 pruženih usluga dnevno

Ukupan broj pruženih usluga tokom 2015. godine za individue i poslodavce iznosi 72,266, što predstavlja porast od 22% u poređenju sa 59,030 pruženih usluga u 2014. godini.

Prosečno je 289 usluga i konsultacije pruženo svakog radnog dana (2014: 236 usluga).

Broj odštampanih (besplatnih) izvoda stanja sa računa za davaoce doprinosa, posetiocima je 33,368.

Sa 47% ovo nastavlja da bude ujedno i najpopularnija usluga koju pruža KPŠF. Posete nastavljaju da rastu i zahvaljujući stranim ambasadama, koje smatraju izvod stanja sa računa KPŠF kao dokaz o zaposlenosti; i traže izvod kao deo standardne dokumentacije koju podnositelj zahteva za vizu mora da dostavi.

Ograničen broj usluga KPŠF se takođe pruža u regionalnim kancelarijama PUK-a, putem službenika za penzije PUK-a. Usluge koje oni pružaju, a koje se uglavnom sastoje od štampanja pregleda stanja na računu iznose 43,608 (2014: 30,058). KPŠF je u kontinuitetu podržavao ove kancelarije, i tokom 2015. godine je ovu saradnju podigao na viši nivo, nudeći službenicima za penzije obuku i konsultacije.

Ostale važnije usluge koje pruža osoblje KPŠF su: 11,191 ovlašćenih zahteva za pristup portalu e-Trust; 6,258 obaveštenja o penzionisanju, 4,438 razmotrenih zahteva za penziju; 4,691 ažuriranih adresa; i 1,686 pitanja klijenata na koja je odgovorenno putem portala e-Trusta.

Popularnost e-Trusta je znatno porasla ove godine. Na ovo je uticao publicitet koji je dat e-Trustu putem televizije i u kancelarijama KPŠF. Iako KPŠF nije obavezan nikakvim zakonom ili pravilom za pružanje ovakvih usluga, on je samoinicijativno promovisao ovu uslugu: kako bi davaocima doprinosa omogućio lak i besplatan pristup računima za penzijsku štednju; kako bi se stalno poboljšavale usluge; kako bi se smanjili troškovi i kako bi bili što transparentniji.

Broj davaoca doprinosa koji su aktivirali račun na portalu e-Trusta je tokom 2015. godine porastao za 30% na 48,427 (2014: 37,222), što predstavlja 10% vlasnika računa u KPŠF (2014: 8%).

Usluge koje se pružaju na ovom portalu su brojne. Korisnici e-Trusta modu da kontrolišu stanje svog računa i transakcije, za razliku od ostalih uobičajenih online usluga, ove transakcije nisu ograničene na poslednja 3-6 meseci. Davaoci doprinosa tu mogu kontrolisati ukupno stanje penzijske štednje, dnevnu vrednost jedinice, broj akcija, sve uplate doprinosa od svakog poslodavca od trenutka otvaranja računa; ujedno se mogu uputiti pitanja osoblju KPŠF.

Gledano u celini, davaoci doprinosa KPŠF su dobili ili su usluženi za ukupno 123,820 usluga (2014: 99,646 usluge - ispravljana od Godišnjeg Izveštaja 2014), 24% više usluga u odnosu na godinu dana ranije. Od toga je 59% pružila centralna kancelarija, 35% usluga kancelarije PUK dok su 7% realizovali sami davaoci doprinosa na portalu e-Trusta.

1,686

ODGOVORA NA PITANJA KLIJENATA PUTEM PORTALA e-TRUSTI

UKUPAN BROJ USLUGA KOJE JE KANCELARIJA PRUŽILA **POJEDINCIMA I POSLODAVCIMA**

2015

72,266

2014

59,030

▲ **22%**

3

Sigurnost penzijske štednje, raznovrsnost investicija, maksimiziranje povraćaja za preuzeti nivo rizika i održavanje odgovarajuće likvidnosti predstavljaju srž principa obazrivog investiranja KPŠF-a

INVESTIRANJE PENZIJSKE ŠTEDNJE

032 Investicioni principi i politika

033 Raspodela sredstava

033 Geografska raspodela

036 Glavni emitenti

037 Klase i valute

039 Učinak investicija

INVESTICIONI PRINCIPI I POLITIKA

U 2015. KPŠF u potpunosti pridržava izjave o ulaganju principima i investicione politike smjernicama postavljenim u 2014. godini. Ova deklaracija investicionih principa se zasniva na glavne dugoročne investicione ciljeve KPŠF koji su: Kao prvo da očuva a kao drugo da se uveća kapital davaoca doprinosa, u nominalnim i realnim terminima. Ova deklaracija je postavila indeks potrošačkih cena na Kosovu kao benčmark (odrednicu) na osnovu kojeg će se meriti učinak investicija KPŠF.

Uputstvo za investicione politike (UIP), uz priznanje da mora postojati ravnoteža između davaoca doprinosa koji su blizu penzionisanja i onih koji to nisu, poziva na jednu politiku koja sadrži umeren odnos ali ne preteran u dugoročnoj alokaciji sredstava od kojih se očekuje veći povraćaj i kolebljivost, kao što su akcije; kombinovane sa većom alokacijom u investicije od kojih se očekuju manja kolebljivost i stabilniji povraćaj nego što je kod akcija.

Sa povećanim naglaskom na rizik, cilj UIP je da obezbedi veću zaštitu kada su tržišta u padu, ali ipak da se dobije nagrada kada tržišta rastu. Ovaj cilj je potvrđen 2015. godine, kada smo imali jake oscilacije na finansijskim tržištima; i zahvaljujući ovim investicionim politikama oscilacije su amortizovane sasvim zadovoljavajuće što je pomoglo u očuvanju vrednosti investicija.

Upravni odbor je svakog tromesečja kontrolisao okvir limita dodeljenih sredstava, i obaveštavao je o tome da li postoji prekoračenje granica klase sredstava ili u investicione strategiji koju primenjuju menadžeri fondova. Ujedno je maksimalna pažnja posvećena svim investicijama KPŠF: Da li oni u potpunosti ispunjavaju sve odredbe Zakona o penzijskim fondovima na Kosovu.

Investiciona politika se zasniva na kombinaciji: a) klase sredstava – dakle finansijskih instrumenata kod direktnih investicija i onih u okviru investicionih fondova; i b) investacionih strategija koji je usvojio investicioni fond.

U svim ovim presecima klase sredstava i strategija, postoje dozvoljene granice za investiranje. U narednoj tabeli su prikazane klase sredstava povezane sa odgovarajućom strategijom, stvarna alokacija sredstava na dan 31. decembar 2015. godine i odgovarajuće granice koje su utvrđene u strategiji Upravnog odbora koje su tog dana na snazi.

KLASA SREDSTAVA	STRATEGIJA	KRAJNJA ALOKACIJA	GRANICE
Gotovina/zapisi KS/depozit	Pružanje kamate	7.0%	1%-10%
Obveznice KS	Pružanje kamate	4.9%	0%-9%
Dužnički instrumenti	Sa ciljem prinos	16.8%	15%-25%
Multi-sredstva	Upravljanje/ciljani rizik; apsolutni prinos	28.0%	25%-35%
Akcije	Dividenda	7.5%	5%-11%
Akcije	Upravljanje/ciljani rizik; apsolutni prinos	7.5%	5%-11%
Akcije	Sa ciljem prinos	28.3%	25%-35%

Fondovi multi-sredstava podrazumevaju fondove koji u sastavu imaju i akcije i dužničke instrumente (npr. obveznice) država i svetskih korporacija.

Kada je u pitanju investiciona strategija, fondovi sa upravljanim rizikom postavljaju plasmane kroz derivate (kao npr. futures – ugovori o kupoprodaji finansijskih instrumenta u budućnosti sa unapred utvrđenim datumom i cenom), kako bi se zaštitili od neželjenih ispada na tržištu.

Fondovi sa ciljanim rizikom utvrđuju nivo (cilj) za kolebljivost investicionog portfolija i na redovnoj osnovi vrše preusmeravanje sredstava radi vraćanja nestabilnosti na taj nivo.

Fondovi sa apsolutnim prinosom nastoje da izaberu akcije i obveznice za koje se smatra da imaju najveći potencijal za pozitivne prinose, pod opštim uverenjem da će manja kolebljivost obveznica amortizovati nestabilnost akcija i na taj način smanjiti ukupan rizik.

Fondovi sa strategijom dividende u investicionom portfoliju biraju samo akcije stabilnih korporacija koje redovno isplaćuju dividende. „Pružanje kamate“ podrazumeva direktnе plasmane u instrumente koji plaćaju kamatu, kao npr. bankarski depoziti i kosovske obveznice.

Na narednoj stranici su pružene informacije o tome gde pripada svaki od plasmana KPŠF-a.

RASPODELA SREDSTAVA

Na kraju godine investicije u kosovske obveznice su iznosile €89.6 mln

Na kraju godine su sredstva pod upravom KPŠF €1,231.2 mln, raspodeljena na sledeći način: €1,084.7 mln je investiran na globalnim finansijskim tržištima putem investicionih fondova (2014: €1,023.7 mln); €89.6 mln je investirano u obveznice Kosova (2014: €54.7 mln); €6.0 mln je oručeno u bankama BKT i BpB (2014: nije bilo); dok je €50.9 mln bilo u CBK ne investirano (2014: €9.9 mln).

Imajući u vidu da Odbor zahteva da investicije preko investicionih fondova budu likvidne i dobro diversikovane, da imaju zadovoljavajući učinak, da takve investicije budu u skladu sa Zakonom o penzijskim fondovima i sa investicionim politikama KPŠF, i da menadžeri fondova imaju dovoljno iskustva u industriji.

Tokom 2015. godine Odbor je investirao dodatnih €65.0 mln u investicione fondove, od kojih €40.0 mln u fond Nordea SRF dok je €25.0 mln investirano u fond AXA GILB.

Tokom ove godine je Odbor alocirao rekordan iznos sredstava u dužničke instrumente emitovane od strane Vlade Kosova, dodajući oko €78.1 mln. Imajući u vidu da je na početku godine u ovom instrumentu bilo nedospelih €54.7 mln, a tokom godine je dospelo €44.8 mln.

Upravni odbor namerava da nastavi sa investicijama u hartije od vrednosti emitovanih od strane vlade Kosova i tokom 2016. godine, u skladu sa mogućnostima koje su dozvoljene važećim zakonodavstvom.

Tokom godine je Odbor doneo odluku da povuče ceo iznos koji je investiran u fond Aquila Risk Parity 7 Fund, u iznosu od €28.8 mln. Odbor je očekivao da će ovaj fond imati bolji učinak u investicijama, kako bi opravdao relativno veće menadžerske tarife od ostalih fondova. Povlačenje preostalih sredstava iz ovog investicionog fonda (deo sredstava je povučen u 2013. godini) rezultiralo je ostvarenom dobiti od €1.5 mln.

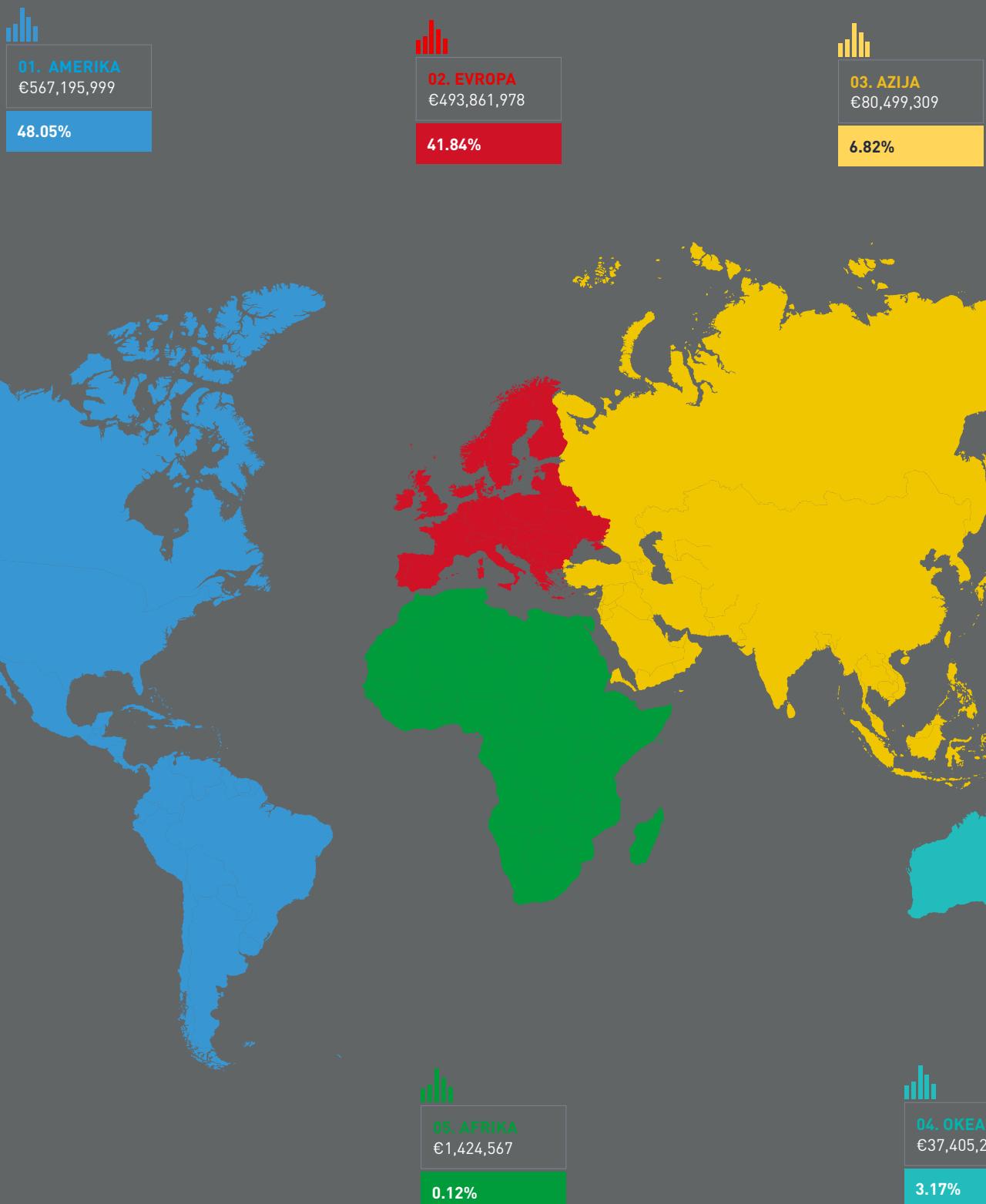
INVESTICIJA	KLASA/STRATEGIJA	SREDSTVA	ALOKACIJA
Vanguard - Global Stock Index Fund	Akcije/Sa ciljem prinos	€348.6 mln	29.5%
BNY Mellon - Real Return Fund	Multi-sredstva/Apsolutni prinos	€170.6 mln	14.5%
Nordea 1 - Stable Return Fund	Multi-sredstva/Upravljanje rizikom	€145.7 mln	12.3%
Schroders - International Strategic Bond Fund	Dužnički instrumenti/Sa ciljem prinos	€111.6 mln	9.5%
AXA - Global Inflation Linked Bonds Fund	Dužnički instrumenti/Upravljanje rizikom	€95.8 mln	8.1%
Trezor Kosova	Zapisi KS/Pružanje kamate	€29.4 mln	2.4%
Trezor Kosova	Obveznice KS/Pružanje kamate	€60.2 mln	5.1%
KBI - Institutional Developed Equity Fund	Akcije/Dividenda	€58.9 mln	5.0%
Nordea 1 - Global Stable Equity Fund Unhedged	Akcije/Upravljanje rizikom	€57.7 mln	4.9%
Tobam - Anti-benchmark World Equity Fund	Akcije/Ciljani rizik	€35.0 mln	3.0%
Pictet - High Dividend Selection	Akcije/Dividenda	€33.0 mln	2.8%
AXA - World Fund Optimal Income	Multi-sredstva/Apsolutni prinos	€27.9 mln	2.4%
BKT i BpB (banke na Kosovu)	Depoziti/Pružanje kamate	€6.0 mln	0.5%
UKUPNA SREDSTVA INVESTIRANA		€1,180.4 mln	100.0%

Napomena: Detalji o svakom investicionom fondu su prikazani u finansijskim izveštajima na stranama od 111 do 121.

GEOGRAFSKA RASPODELA

Novac koji je investiran preko otvorenih fondova, upravljači ovih fondova investiraju u akcije, dužničke instrumente, gotovinu i druge finansijske instrumente svetskih korporacija i suverenih država.

Na kraju godine, KPŠF je imao direktne i indirektne investicije u finansijske instrumente 1,947 svetskih emitenata. Tabelarni podaci o raspodeli sredstava po državama i ilustracija njihovog globalnog prostiranja prikazani su na narednim stranicama.

BR.	DRŽAVA	%	SREDSTVA
01.	SAD	44.04%	€519,796,767
02.	Ujedinjeno Kraljevstvo	10.70%	€126,315,926
03.	Kosovo	8.10%	€95,654,197
04.	Francuska	4.76%	€56,139,021
05.	Japan	4.72%	€55,655,442
06.	Nemačka	3.95%	€46,643,316
07.	Kanada	3.19%	€37,697,395
08.	Švajcarska	2.73%	€32,166,530
09.	Australija	2.61%	€30,863,816
10.	Holandija	2.54%	€30,010,757
11.	Danska	1.77%	€20,951,063
12.	Italija	1.57%	€18,546,696
13.	Španija	1.26%	€14,900,839
14.	Irska	1.22%	€14,379,276
15.	Švedska	0.94%	€11,090,830
16.	Hong-Kong	0.71%	€8,374,461
17.	Belgija	0.59%	€6,982,915
18.	Novi Zeland	0.55%	€6,541,477
19.	Izrael	0.45%	€5,349,131
20.	Luksemburg	0.44%	€5,249,574
21.	Indija	0.37%	€4,358,561
22.	Kina	0.30%	€3,495,596
23.	Norveška	0.28%	€3,337,751
24.	Singapur	0.27%	€3,170,000
25.	Austrija	0.26%	€3,101,902
26.	Ostale	1.66%	€19,594,427

Napomena: U ovom obračunu nisu uključeni gotov novac i sredstva CBK.

GLAVNI EMITENTI

Trezor SAD-a nastavlja na vrh liste

Lista sa 20 glavnih emitentata je nastavio da predvodi Trezor SAD, obuhvatajući 9,97% sredstava (uključujući gotovinu u CBK) ili €122.76 mln. Trezora Kosova koji je rangiran kao drugi sa 7.28% i vrednošću od €89.64 mln. Top 20 dole navedenih emitentata čine 30% sredstava KPŠF-a (2014: 29%) Preostali deo (70%) od 1,927 emitentata, svaki sa 0,4% ili manje sredstava KPŠF.

Ove godine smo imali najveću promenu na listi Top 20, pošto je sa ove liste uklonjeno 8 emitenta. Najznačajnije je bilo uklanjanje sa liste Trezora Nemačke, koji je pet godina bio na ovoj listi, a prošle godine je bio na sedmom mestu.

Osim njega sa liste su uklonjeni i: Trezor Holandije, Sanofi-Aventis, Royal Dutch Shell, Bayer AG, Exxon Mobil Corp, Accenture Plc i British American Tobacco.

U listu su ove godine ušli sledeći emitenti: Nykredit, Alphabet Inc, AT&T Inc, Pfizer Inc, Verizon Communications Inc, JP Morgan Chase & Co, Danske Bank, Cisco Systems Inc. Do promena je došlo nakon što su novi investicioni fondovi angažovani u drugoj polovini 2014. godine, sa različitim investicionim portfolijima, uzimaju sve više učešća u ukupno investirana sredstva.

EMITENT	SREDSTVA	RASPODELA SREDSTAVA
01. Trezor SAD	€122.76 mln	9.97%
02. Trezor Kosova	€89.64 mln	7.28%
03. Trezor Ujedinjenog Kraljevstva	€26.98 mln	2.19%
04. Microsoft Corp	€13.27 mln	1.08%
05. Trezor Australije	€10.64 mln	0.86%
06. Johnson & Johnson	€10.11 mln	0.82%
07. Trezor Francuske	€9.04 mln	0.73%
08. Nykredit	€9.03 mln	0.73%
09. Apple Inc	€9.00 mln	0.73%
10. Roche Hldg Ag	€8.47 mln	0.69%
11. Novartis Ag	€8.25 mln	0.67%
12. Alphabet Inc	€7.81 mln	0.63%
13. AT&T Inc	€7.59 mln	0.62%
14. Trezor Italije	€7.17 mln	0.58%
15. Pfizer Ag	€7.04 mln	0.57%
16. Verizon Communication Inc	€6.30 mln	0.51%
17. JP Morgan Chase & Co	€5.47 mln	0.44%
18. Danske Bank	€5.95 mln	0.44%
19. Merck & Co Inc	€5.41 mln	0.44%
20. Cisco Systems Inc	€5.40 mln	0.44%

KLASE I VALUTE

Akcije su činili 64.8% investiranih sredstava

Investirana sredstva u KPŠF, direktno ili indirektno, na kraju godine su činila 64.8% akcija, 37.5% dužničkih instrumenata, 2.4% gotovog novca, i -2.7% neto od derivata (2014: odnosno: 67.3%, 33.0%, 3.6%, i -3.9%).

Od 37.5% ukupnih investicija koje čine dužničke instrumente 100.0% su bili instrumenti koji nisu klasifikovani sa visokim stepenom rizika.

Instrumenti u Trezoru Kosova, i pored toga što su bez rejtinga, zakon ih karakteriše kao visoko sigurne za povraćaj investicija.

Direktni i indirektni plasmani su na kraju godine bili u glavnim svetskim valutama: USD sa 56.0%; EUR sa 27.0%; GBP sa 7.9%; JPY sa 1.6%; AUD sa 1.9%; DKK sa 1.6%; CAD sa 1.4%; CHF sa 1.2%; i ostali sa 1.4%.

REJTING PLASMANA U DUŽNIČKE INSTRUMENTE

RIZIK	REJTING	KVALITET PLASMANA	DEO DUŽNIČKIH INSTRUMENATA
--	AAA	Trezor Kosova	20.7%
	AA	Prvoklasni	30.1%
	A	Visok	29.4%
	BBB	Srednji viši	9.0%
	BB	Srednji niži	7.1%
	B	Nizak	2.5%
	C ili niži	Sa umerenim rizikom	1.2%
UKUPNO			100.0%

UČINAK INVESTICIJA

Godina je završena sa pozitivnim kvotama, +2.3%, ali su oscilacije bile najjače od 2010. godine.

Globalna finansijska tržišta su u 2015. godini, imala tri glavna pritisaka: 1) političke tenzije, koje su dovele do uvođenja ekonomskih sankcija prema Rusiji; 2) Pad ekonomskog razvoja Kine, i 3) Nagli i snažni pad cene nafte, što ugrožava ekonomski razvoj mnogih zemalja koje zavise od prodaje nafte, čime je oštećen finansijski učinak mnogih svetskih korporacija.

Kao rezultat svega ovoga, glavni globalni indeksi su godinu završili negativno, kao na primer S&P 500 i Dow Jones Ind., koji su najvažniji indeksi vodećih svetskih berzi (NYSE), koji su godinu završili negativno S&P 500 sa -0.7% i Dow Jones sa -2.2%. Dok je KPŠF na kraju 2015. godine imao 64.8% investicija na tržištu akcija, i završio je godinu sa pozitivnim učinkom od 2.3%. Kao takav, cena akcije je porasla sa €1.2879 do €1.3171 tokom ovog perioda.

Bruto povraćaj od investicija iznosi €28.4 mln, što prevedeno na neto povraćaj iznosi €23.7 mln, nakon odbijanja investicionih i operativnih tarifa koje opterećuju fond.

To je iz razloga što je 8 od 11 angažovanih fondova imalo pozitivan učinak u 2015. godini, fondovi koji su najviše doprineli ovom rezultatu su: Nordea GSEF (+14.7%), Pictet HDS (+9.1%), KBI IDPDE (+7.2%), AXA WFOI (+6.0%) i Nordea SRF (4.5%).

Nordea GSEF je i ove godine imao impresivan učinak, njegova prednost je bila u tome što nije investirao sredstva u energetskom sektoru. Prosečna alokacija u ovaj fond je iznosila 4.8%, povraćaj od investicija je iznosio 26%. Dok su drugi fondovi uglavnom iskoristili bolji geografski položaj (uglavnom SAD i Japan), izbor sektora i kompanija koje su finansijski konsolidovane.

Ova godina je bila negativna za fondove koji su u svom investicionom portfoliju imali zapise kao što su fondovi Schroders i AXA GILB. Glavni razlog leži u održavanju monetarnih politika popuštanja u SAD i Evropi, i veoma niske stope za riznicu razvijenog sveta.

Pozitivan uticaj su imale i investicije na Kosovu, posebno u obveznicama i zapisima Vlade Kosova, ukupno €1.7 mln. Dok su bankarski depoziti na Kosovu imali nisku vrednost i ostvareni su u poslednjem kvartalu godine, stoga je i njihov efekat bio simboličan.

Pored povraćaja od plasmana sredstava, fondu je tokom godine refundiran i €1.05 mln od investicionog operativnog suficita KPŠF.

INVESTICIJA	PROSEČNA GODIŠNJA ALOKACIJA	BRUTO PRINOS	PERFORMANSA
Vanguard - GSIF	29.99%	€6.01 mln	1.50%
BNY Mellon - RRF	14.60%	€4.48 mln	2.70%
Nordea 1 - SRF	10.33%	€4.84 mln	4.50%
Schroders - ISB	9.59%	€(2.94) mln	(2.57)%
AXA - GILB	7.57%	€(0.80) mln	(0.74)%
Obveznice i zapisи Vlade Kosova	6.02%	€1.66 mln	1.85%
KBI - IDPDE	5.01%	€4.40 mln	7.23%
Nordea 1 - GSEF	4.77%	€7.39 mln	14.69%
Tobam - AWEF	3.12%	€(1.22) mln	(4.70)%
Pictet - HDS	2.81%	€2.76 mln	9.14%
AXA - WFOI	2.38%	€1.74 mln	6.02%
Aquila - RP7	1.17%	€0.05 mln	0.15%
Banka BKT i BpB (oročeni depoziti)	0.09%	€0.02 mln	0.27%
UKUPNO	97.45%	€28.39 mln	--
CBK (ne-investirane)	2.55%	--	--

DOPRINOSI I PENZIONISANJE

042 Početak i pasivizacija uplate doprinosa

043 Doprinosi

044 Penzionisanje i isplata beneficija

POČETAK I PASIVIZACIJA UPPLATE DOPRINOSA

Naplaćeni godišnji doprinosi povećani su za 6.8%. Stopa rasta isplata beneficia iznosila je 35.2%. Novi davaoci doprinos-a: 9.6% aktivnih doprinosioca

Aktivnim davaocima doprinos KPŠF naziva lica koja uplaćuju doprinose u izveštajnoj godini, u ovom slučaju u 2015. godini. S druge strane, novi davaoci doprinos-a KPŠF su oni davaoci doprinos-a, ili 9.6% aktivnih davaocima doprinos-a, koji po prvi put uplaćuju doprinose u i za izveštajnu godinu (2014: 9.1%).

Novih davaoca doprinos-a je bilo ukupno 28,577, dok je njih 35,437 ose 11.9%, pauziralo (uplaćivali su doprinose u 2014 ali ne i u 2015); u ovaj broj nije uključeno 4,438 davaoca doprinos-a sa čijih su računa podignuta sredstva tokom 2015. godine.

Dok se, 14.6% novih davaoca doprinos-a (2014: 13.9%) zaposlilo¹ po prvi put u 40+ godina starosti.

Prosečna starost novih davaoca doprinos-a je 28 godina, dok je njih 50% staro 24 godine ili je mlađe (2014: 28 i 24 respektivno).

Samozaposleni koji čine oko 5% novih davaoca doprinos-a (2014: 5%), su u proseku stariji. Kao i u 2014. godini, njihova prosečna starost je 35, a 50% njih je staro 33 godine ili je mlađe.

Kod ženskog pola je blago smanjeno učešće kod novih davaoca doprinos-a na 39.0% zaposlenih i 27.4% samozaposlenih (2014: odnosno 40.3% i 28.5%).

S druge strane cifre pokazuju da se žene u manjoj stopi pasivizuju, nego što započinju sa davanjem doprinos-a, čineći tako 32.3% od broja zaposlenih i 17.9% samozaposlenih koji su se pasivizovali (2014: odnosno 28.9% i 17.2%).

Do pasivizacije davaoca doprinos-a najčešće dolazi između 24-26 godine starosti. U stvari, 50% davaoca doprinos-a iz 2015. godine, koji su bili pasivni tokom godine imali su 30 ili manje godina kod zaposlenih i 39 ili manje godina kod samozaposlenih (2014: 30 i 39, respektivno). Ovi podaci podstiču sumnje u manju radnu stabilnost kod mlađih i/ili se radi o njihovom sezonskom angažovanju.

Kao pozitivno se može smatrati da je 18.0% davaoca doprinos-a (na stranu samozaposleni), koji su bili pasivni u 2014. godini, ponovo uplaćivalo doprinose barem jednom u 2015. godini (2014: 15.8%).

Analizom podataka za 5 poslednjih godina, došlo se do toga da je 161,937 zaposlenih davaoca doprinos-a, i 19,441 samozaposlenih davaoca doprinos-a, uplaćivalo doprinose u svih ovih 5 godina (2014: 155,384 i 19,037).

1

Izraz "Zaposlenje" se koristio u najširem mogućem kontekstu. KPŠF nije u stanju da zna da li su doprinosi novih davaoca doprinos-a zaista rezultat njihovog prvog zaposlenja. Osim toga, KPŠF ne može znati da li je to zaposlenje stalno, na određeno vreme, ili za neki određeni posao (ugovor o radu).

DOPRINOSI

Od €1,110.9 mln primljenih doprinosa od osnivanja, €1,034.4 mln ostaju i dalje pod upravom

Doprinosi koji nisu pod upravom, ili €76.6 mln (2014: €60.4 mln), predstavljaju podignute doprinose prilikom isplate beneficija ili refundiranja, i više nisu deo fonda.

Ukupan iznos uplaćanih doprinosa u 2015 godini je iznosio €137.5 mln (2014: €128.7 mln), od toga su poslodavci i samozaposleni uplatili €125.7 mln za 2015. godinu, €10.3 mln za 2014, €0.5 mln za 2013, i €0.9 mln za 2002-2012.

Uplaćeni doprinosi su u 2015. godini zabeležili rast od 6.8% u poređenju sa prethodnom godinom, dok su u 2014. godini uvećani za 8.0%, i u 2013 za 5.4%.

Broj novih poslodavaca kojih je bilo 3,873, je brojčano u porastu u odnosu na prethodnu godinu (2014: 3,553). Novim poslodavcima KPŠF smatra biznise, institucije itd. koji po prvi put uplaćuju doprinose za svoje radnike.

Sa druge strane broj pasiviziranih poslodavaca je 3,288 što predstavlja rast od 10.0% u poređenju sa prošlom godinom (2014: 2,990). Pasiviziranim poslodavcima KPŠF smatra biznise, institucije itd. koji su uplaćivali doprinose za zaposlene tokom prethodne godine ali ne i u izveštajnoj godini.

Broj aktivnih poslodavaca, onih koji su uplatili doprinose tokom godine, dostigao je 25,161.

Na kraju godine prosečno stanje na računima za penzijsku štednju iznosi €2,539 (2014: €2,367).

DOPRINOSI		
GODINA	PRIMLJENI	POD UPRAVOM
2002-2011	€612.6 mln	€587.8 mln
2012	€113.0 mln	€101.9 mln
2013	€119.1 mln	€108.0 mln
2014	€128.7 mln	€115.3 mln
2015	€137.5 mln	€121.4 mln
UKUPNO	€1,110.9 mln	€1,034.4 mln

STRUKTURA NETO SREDSTAVA POD UPRAVOM

2015

DOPRINOSI POD UPRAVOM

84.3%

DOBITAK

15.7%

2014

DOPRINOSI POD UPRAVOM

83.9%

DOBITAK

16.1%

PENZIONISANJE I ISPLATA BENEFICIJA

Tokom 2015. godine, penzionisani ili naslednici su u proseku realizovali dobit od 22.3%. U 2014. godini isti iznos je bio 16.5%.

Tokom 2015. godine Administracija je odobrila 4,438 novih prijava za podizanje penzijske štednje (2014: 4,045). Ukupan iznos koji je isplaćen za podizanje štednje tokom 2015. godine je €19.3 mln, a koji su se sastojali od nominalnih doprinosa €15.8 mln. Ukupan broj računa za podizanje penzija je od osnivanja dostigao 28,981.

Porast podignutih iznosa u poređenju sa prethodnom godinom je rezultat: a) većeg broja računa sa podizanjem; b) pozitivnog povraćaja na investicije od 2.23%; i c) novih doprinosa alociranih po računima.

Broj osoba koji je podigao sredstva tokom 2015. godine nakon što su dostigli starosnu granicu za penzionisanje od 65 godina je 3,468 ili 78.1% od odobrenih aplikacija (2014: 3,095, ili 76.4%). Zbog invalidnosti su sredstva podigle 182 osobe, ili 4.1% od odobrenih aplikacija (2014: 143 ili 3.5%).

Bilo je 768 slučajeva, kada su štednju podigli naslednici onih davaoca doprinosa koji su preminuli pre nego su podigli svoje fondove iz KPŠF (2014: 810), što čini 17.7% od odobrenih aplikacija (2014: 20.0%). U 37% slučajeva su davaoci doprinosa imali manje od 55 godina u trenutku smrti, 25% je bilo između 55-59, i 30% između 60-64 godina.

Iznos koji je usmeren u PPF dostiže €12.6 mln, dok su €6.7 mln podigli korisnici jednokratnom isplatom (2014: €10.7 mln, odnosno €3.4 mln).

Transfer fondova u PPF, je od decembra meseca 2014. godine, poveren TEB banci, i činio je 65.4% podignutih sredstava u toku godine (2014: 76.4%). Pad procenta sredstava upućenih u PPF je zbog opcije za momentalno podizanje 20% od bilansa, kod slučajeva starosne penzije.

Osobe koje su se nakon dostizanja starosne granice za penzionisanje kvalifikovale za podizanje štednje putem PPF-a, koje su imale preko €2,250 na svom računu u KPŠF, bile su u mogućnosti da 20% sredstava podignu odmah a 80% bilansa da upute u PPF. Od 2,273 takvih slučajeva, njih 85.0% je iskoristilo ovu opciju a koja je omogućena nakon izmene relevantnog pravilnika CBK u novembru 2014. godine.

Korisnici su od podignutog iznosa tokom godine, prosečno ostvarili dobit od 22.3% na vrednosti koji su uplaćene od i za njih (2014: 16.5%). Ove dobiti su svakako ostvarene od povraćaja na investirana sredstva.

Podsećamo da je deo penzijske štednje koja se podiže jednokratnom isplatom, KPŠF obavezan da drži na porezu u skladu sa Odlukom objašnjenja br. 06/2014 PAK.

ISPLATE

GODINA	DOPRINOSI	SREDSTVA
2004-2010	€14.1 mln	€13.8 mln
2011	€5.7 mln	€5.7 mln
2012	€8.4 mln	€8.7 mln
2013	€9.7 mln	€10.7 mln
2014	€12.3 mln	€14.3 mln
2015	€15.8 mln	€19.3 mln
UKUPNO	€66.0 mln	€72.5 mln

PODIGNUTA SREDSTVA PREBAČENA U PPF

2015

65.4%

2014

76.4%

DEMOGRAFSKI PODACI DAVAOCI DOPRINOSA

- 048** Davaoci doprinosa
- 050** Geografska raspoređenost doprinosioca
- 052** Starost doprinosilaca
- 053** Davaoci doprinosa prema vrsti preduzeća
- 054** Prosečna uplata doprinosa
- 056** Nivo uplate doprinosa
- 057** “Koliko treba da štedite?”

DAVAOCI DOPRINOSA

Ovo poglavlje sadrži ključne demografske podatke o doprinosiocima KPŠF-a u 2015. godini, uz poređenja kretanja sa prethodnom godinom.

Važno je istaći da ovo poglavlje prikazuje rezultate analizirane samo za aktivne davaoce doprinosa, a ne za sve vlasnike računa KPSF, kojih je ukupno 507,963.

U ovoj godini je bilo 297,466 aktivnih davaoca doprinosa (2014: 285,914). Tokom godine se najmanje jedan doprinos pojavljuje kao zaposleni 271,347, i samozaposleni 30,390; ovakvih dvostruko prebrojanih korisnika je 4,271, koji su se u 2015. godini pojavljivali i kao zaposleni i kao samozaposleni.

KPŠF nastavlja sa apelima da je ključ adekvatne penzijske štednje dovoljno i redovno uplaćivanje doprinosa. Najmanje u tri poslednje godine nije bilo vidnog napretka u nivou doprinosa, tako da četvrtinu svih računa svih uzrasta i polova čine veoma niski doprinosi i/ili sporadični.

Prema podacima Kosovske agencije za statistiku, u 2011. godini je na Kosovu bilo 1.31 miliona stanovnika od 15 do 64 godina. S druge strane je u 2015. godini je u KPŠF, aktivnih zaposlenih i samozaposlenih davaoca doprinosa bilo 297,466, što znači da je samo 22.7% stanovnika Kosova bilo angažovano u nekoj formalnoj radnoj aktivnosti, najmanje jedan mesec u poslednje tri godine.

Ukoliko se statike o nezaposlenosti na Kosovu uzmu kao tačne, onda je jedini razumniji zaključak da se radi o visokom stepenu informalnosti (rad na crno).

Ovo posebno važi za poljoprivredni i građevinski sektor, u ovim sektorima postoji velika nesrazmerna između broja zaposlenih prema statistikama i broja davaoca doprinosa u KPŠF.

KPŠF naglašava ove stvari, verujući da na taj način ispunjava društvenu obavezu koju ima: Da svaki građanin Kosova koji je sposoban za rad, ima dovoljno ušteđevine za svoju penziju.

Kako bi bilo jasnije, ko, kada i koliko često uplaćuje doprinose, mi možemo da doprinesemo da se shvate dosadašnja dostignuća i poboljšanja koje treba napraviti u aktuelnim politikama sa ciljem da penzijska šema na Kosovu bude još bolja.

ZAPOSLENI
271,347

SAMOZAPOSLENI
+ 30,390

I ZAPOSLENI I SAMOZAPOSLENI
- 4,271

AKTIVNI DOPRINOSIOCI
= 297,466

GEOGRAFSKA RASPOREĐENOST DOPRINOSIOLA

S obzirom da jedan veliki deo doprinosioca dobija plate od Ministarstva javne uprave, čija kancelarija je registrovana u Prištini, nije moguće izvršiti analizu o tome gde su doprinosioci radili tokom godine.

Ovo je razlog zbog čega KPŠF prikazuje samo analize zasnovane na opštinama adresa doprinosioca na registrima KPŠF-a.

Još uvek ima dosta doprinosioca koji ne obaveštavaju KPŠF o promeni adresi, usled čega su i rezultati manje pouzdaniji.

Oko 1/5 aktivnih davaoca doprinosa su iz glavnog grada i u 2015. godini. Međutim, ritam rasta broja aktivnih davaoca doprinosa je viši izvan Prištine, dostigavši i dvocifrene brojke: Severna Mitrovica +19.8%, Glogovac +10.5% i Kosovo Polje +10.1%. Dok je 6 od 38 opština imalo pad u plaćanju doprinosa, to su uglavnom opštine nastanjene većinskim srpskim stanovništvom: Parteš-29.3%, Kloštar -8.8%, Gračanica -7.0%. Međutim ne smemo zaboraviti da su procentualno najznačajnija dešavanja u opštinama gde je broj davaoca doprinosa relativno mali.

‡ Ovo je broj doprinosilaca koji žive van Kosova ili za koje KPŠF nije imao informacije kojoj opštini pripadaju.

BR.	OPŠTINA	BROJ DOPRINOSIOLA	RAZLIKA	
			UČEŠĆE	BR. %
01.	PRIŠTINA	57,458	19.3%	2,225 4.0%
02.	PRIZREN	23,755	7.9%	619 2.7%
03.	UROŠEVAC	17,440	5.9%	955 5.8%
04.	PEĆ	17,313	5.8%	880 5.4%
05.	GNJILANE	17,179	5.7%	284 1.7%
06.	ĐAKOVICA	15,958	5.4%	440 2.8%
07.	PODUJEVO	13,426	4.5%	125 0.9%
08.	JUŽNA MITROVICA	12,890	4.3%	492 4.0%
09.	VUČITRN	11,923	4.0%	244 2.1%
10.	GLOGOVAC	9,984	3.4%	949 10.5%
11.	LIPLJANE	9,109	3.1%	494 5.7%
12.	SUVA REKA	8,457	2.8%	496 6.2%
13.	SRBICA	7,771	2.6%	436 5.9%
14.	KOSOVO POLJE	7,362	2.5%	678 10.1%
15.	ORAHOVAC	6,753	2.3%	361 5.6%
16.	ISTOK	5,983	2.0%	262 4.6%
17.	MALIŠEVO	5,748	1.9%	370 6.9%
18.	VITINA	5,594	1.9%	110 2.0%
19.	KAMENICA	5,371	1.8%	166 3.2%
20.	KLINA	4,902	1.6%	240 5.1%
21.	OBILIĆ	4,659	1.6%	128 2.8%
22.	DEÇANE	4,454	1.5%	282 6.8%
23.	KAČANIK	4,199	1.4%	157 3.9%
24.	ŠTIMLJE	3,748	1.3%	316 9.2%
25.	DRAGAŠ	3,389	1.1%	-89 -2.6%
26.	GRAČANICA	1,648	0.6%	-124 -7.0%
27.	LEPOSAVIĆ	1,639	0.6%	73 4.7%
28.	SEVERNA MITROVICA	1,582	0.5%	262 19.8%
29.	ŠTRPCE	1,194	0.4%	-52 -4.2%
30.	ZVEČAN	1,101	0.4%	70 6.8%
31.	GENERAL JANKOVIĆ	1,096	0.4%	38 3.6%
32.	ZUBIN POTOK	875	0.3%	37 4.4%
33.	JUNIK	554	0.2%	-8 -1.4%
34.	NOVO BRDO	474	0.2%	5 1.1%
35.	RANILUG	469	0.2%	25 5.6%
36.	MAMUŠA	439	0.1%	55 14.3%
37.	KLOKOT	393	0.1%	-38 -8.8%
38.	PARTEŠ	357	0.1%	-148 -29.3%
	OSTALI‡	820	0.3%	-231 -21.3%

STAROST DOPRINOSILACA

Prosečna starost davaoca doprinosa u 2015. godini je povećana na 40.5 godina sa 40.3 godine, kolika je bila u prethodnoj godini. Prosek ostaje i dalje isti na 38 godina starosti.

Prosečna starost samozaposlenih davaoca doprinosa je 42.6 godina, dok je prosečna starost zaposlenika 40.1 godina.

PROSEK MUŠKARACA:

41.6

PROSEK ŽENA:

37.8

MEDIJANA MUŠKARACA:

40

MEDIJANA ŽENA:

36.0

Uopšteno nije bilo velikih promena u učešću određenih starosnih grupa u ukupnom broju davaoca doprinosa. Gotovo 2/3 davaoca doprinosa KPŠF (66.4%) je bilo ispod 45 godina starosti.

U poređenju sa prošlom godinom bilo je pada u starosnoj grupi od 45-54 godina na 20.0% u totalu (2014: 20.4%); dok je starosna grupa od 55-64 godina i ona od 65+ činila 12.5% i 0.8%, što predstavlja porast u odnosu na prethodnu godinu (2014: odnosno 12.2% i 0.8%).

STAROSNA GRUPA	2015	2014
15-24	12.4%	11.9%
25-34	29.2%	29.4%
35-44	24.8%	25.2%
45-54	20.0%	20.4%
55-64	12.5%	12.2%
65+	0.8%	0.8%

DOPRINOSIOCI PREMA VRSTI PREDUZEĆA

Preduzeća se prema vrsti određuju prema njihovoj registraciji u Kosovskoj agenciji za registraciju biznisa, ili u okviru Ministarstva javne administracije. Treba istaći da su većina javnih i društvenih preduzeća (kao što su Regionalni vodovod, Gradska čistoća, Pošta Kosova, Gradska toplana, idr.) registrovana kao akcionarska društva, pa se pojavljuju zajedno sa drugim javnim preduzećima u okviru akcionarskih društva.

Imamo dva značajnija događaja u ovoj godini kod DOO i ortakluka, kod kojih je došlo do porasta broja davaoca doprinosa za 14.4% i 14.7%. Međutim, rast u broju kod DOO nije praćen sa istim povećanjem broja ekvivalentnih doprinosioca.

U međuvremenu, kod individualnih biznisa i NVO je zabeležen porast davaoca doprinosa ali je smanjen koeficijent doprinosa, što znači: Više davaoca doprinosa ali manje angažmana u celosti.

Kako bi se ilustriralo „angažovanje“ koristiće se sledeći primer: Ukoliko je dvoje radnika davalо doprinose, jedan 8 meseca i drugi 4 meseca, u tom slučaju oni broјčano čine dvoje doprinosioca, ali u angažovanju čine ekvivalent jednog doprinosioca koji je doprinosio tokom cele godine.

VRSTA PREDUZEĆA	ANGAŽOVANJE			PROMENE SA 2014	
	BROJ DOPRINOSIOLA	KOEFICIJENT	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI	BROJ DOPRINOSIOLA	EKVIVALENTNI DOPRINOSIOCI
01. Budžetska organizacija	85,258	.920	78,437	0.0%	-0.7%
02. DOO	90,477	.603	54,588	14.4%	3.3%
03. Individualni biznis	71,840	.643	46,193	4.7%	-4.9%
04. Samozaposleni	30,393	.833	25,317	0.5%	1.4%
05. Akcionarsko društvo	29,200	.787	22,980	-1.2%	-10.4%
06. NVO	11,985	.491	5,885	-18.5%	-4.6%
07. Partnerstvo	5,682	.638	3,625	14.7%	13.0%
08. Ostalo	7,109	.655	4,656	4.8%	-3.3%

PROSEČAN DOPRINOS

Prosečni doprinos posloprimaca u godini je iznosio €42.21, što predstavlja rast od 2.2% u poređenju sa proteklom godinom (2014: €41.29). U 2014. godini smo imali rast od 6.0% što može da predstavlja stagnaciju u rastu nadoknada za zaposlene.

Kod samozaposlenih je ritam rasta od 3.5% bio veći u odnosu na prethodnu godinu (2014: 2.0%). Pretpostavlja se da je do ovoga došlo više zbog porasta prosečne starosti, što ujedno povećava i minimalni doprinos koji je utvrđen zakonom.

Što se tiče doprinosa prema starosnim grupama posloprimaca, kod svih je zabeležen prosečan rast u davanju doprinosa. Najveći rast u doprinosima je ove godine imala starosna grupa 65+ (11.8%), sledi starosna grupa 55-64 (7.6%), do čega je veruje se pre svega došlo zbog uvođenja dodatka na staž u javnom sektoru prema kolektivnom ugovoru.

Što se tiče doprinosa posloprimaca prema polu, ove godine su muškarci imali veći rast od žena (2.6% prema 1.5%) u poređenju sa prethodnom godinom.

Dok su kod samozaposlenih žene imale veći rast (5.0% prema 3.3%).

I pored toga, zaposlene žene su nastavile da doprinose u proseku 8.3% manje od zaposlenih muškaraca, a samozaposlene žene za 27.4% manje od samozaposlenih muškaraca.

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS

GODINA	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2013	€38.94	€29.80
2014	€41.29	€30.41
2015	€42.21	€31.48

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PO STAROSnim GRUPAMA

	2015		2014		2013	
	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
15-24	€25.49	€21.45	€24.81	€20.01	€24.97	€20.52
25-34	€38.59	€25.38	€38.30	€24.54	€37.14	€24.54
35-44	€47.48	€32.81	€45.75	€31.75	€42.85	€31.49
45-54	€47.17	€34.36	€45.18	€33.55	€41.65	€32.30
55-64	€52.14	€35.21	€48.46	€33.74	€43.80	€27.35
65+	€57.68	€36.22	€51.57	€28.00	€46.88	€28.37

PROSEČNI MESEČNI DOPRINOS PREMA POLU

GODINA	ŽENE		MUŠKARCI	
	ZAPOSLENE	SAMOZAPOSLENE	ZAPOSLENI	SAMOZAPOSLENI
2013	€36.84	€23.66	€39.88	€30.88
2014	€39.37	€24.34	€42.19	€31.52
2015	€39.97	€25.56	€43.28	€32.57

NIVO UPLATE DOPRINOSA

Na osnovu zakona je utvrđeno da minimalni doprinos za samozaposlene, kao i za zaposlene sa punim radnim vremenom, bude zasnovan na minimalni mesečni lični dohodak na Kosovu, koji iznosi: €130 za lica do 35. godina starosti i €170 za lica starija od 35. godina.

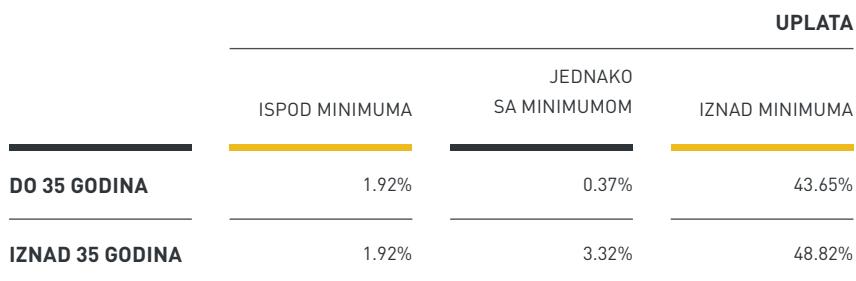
U poređenju sa prošlom godinom, procenat uplaćivanih doprinosa ispod traženog minimuma je nastavio da opada sa 5.8% na 4.8% kod samozaposlenih, dok je porastao sa 2.9% na 3.8% kod zaposlenika.

Gotovo polovina samozaposlenih 49.5% (2014: 49.9%) nastavlja da uplaćuje doprinose samo u minimalnom iznosu koji je predviđen zakonom.

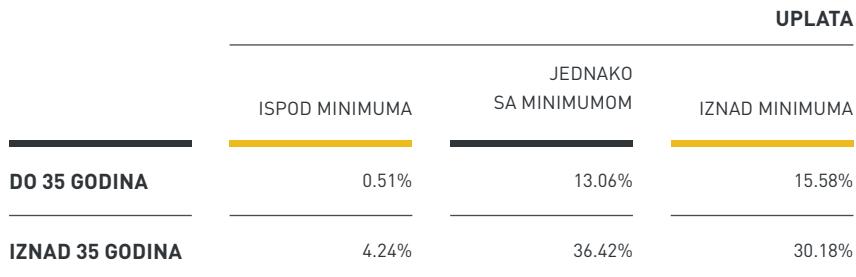
Manje od polovina (45.8%) je uplatilo doprinose iznad zakonskog minimuma, na taj način je većina samozaposlenih nastavila da rizikuje da ne uštedi dovoljno sredstava za penziju.

U ovoj godini je 3.7% zaposlenih deklarisalo platu od 130 evra i za to uplatili doprinose u zakonskom minimumu (2014: 3.8%), dok je 92.5% (2014: 93.3%) uplatilo doprinose iznad zakonskog minimuma od 130 evra. Preostali deo (3.8%) je deklarisao platu ispod 130 evra, i uplatilo doprinose ispod dozvoljenog zakonskog minimuma.

NIVOI UPLATE DOPRINOSA ZAPOSLENIH

NIVOI UPLATE DOPRINOSA SAMOZAPSENIH

"KOLIKO TREBA DA ŠTEDITE?"

KPŠF smatra svojom i socijalnom obavezom da savetuje obveznike doprinosa o tome koliko treba da štede kako bi ostvarili iznos koji bi im mogao obezbediti veću sigurnost nakon penzionisanja.

Stoga u nastavku predstavljamo nekoliko važnih saveta i predloga.

Primer: ako se pretpostavi da će se cena akcije KPŠF-a svakog meseca povećavati po konstantnoj stopi od 4% godišnje, osoba koja se zaposli na svoj 25. rođendan i uplaćuje doprinose jednake sa zakonskim minimumom za 40 godina sve do penzionisanja, imaće na svom računu u KPŠF-u akumulirani bilans od €18,142.

Međutim, s obzirom da inflacija umanjuje vrednost novca, ako inflacija iznosi npr. 2% godišnje, današnja vrednost tog bilansa bi bila €8,216.

Ova vrednost, uštedjena kroz minimalni doprinos bila bi nedovoljna za kupovinu ekonomski povoljnog doživotnog anuiteta.

U trenutnim okolnostima takva osoba će se penzionisati u programu podizanja u fazama, uz mogućnost podizanja početnog iznosa od 20% od ukupnog bilansa i podizanja preostalog iznosa od €150 mesečno, što ne bi bilo dovoljno ni za 4 godine.

Proizvod doživotnog anuiteta se i dalje ne pruža na Kosovu a bez njega na tržištu je teško izračunati bilans štednje koja bi bila potrebna za kupovinu minimalnog doživotnog anuiteta.

S druge strane, teško je poverovati da bi štednja manja od €25,000 (u današnjoj vrednosti) bila dovoljna za kupovinu minimalne penzije.

Sa ovom vrednošću kao cilj, osoba koja se zaposli u dobi od 25 godina i radi do penzionisanja bez bilo kakvog povećanja plate, treba da uplaćuje €41,50 svakog meseca (zaposleni i poslodavac zajedno).

Ali ako bi ista osoba svake godine imala povećanje plate od 1% trebalo bi da počne sa mesečnim doprinosima od €34.30 i da završi sa €74.23 uoči svog 65. rođendana. U poslednjem slučaju, prosečni mesečni doprinosi bi iznosili €51.74 ili za oko €10 više nego u prvom slučaju, čime se objašnjava značaj što ranije uplate doprinosa i u što je moguće većim iznosima.

Naravno, danas postoji mnogo ljudi na Kosovu koji stalno počinju i prestaju da rade, ili su se kasnije uključili u šemu i imaju manji broj godina za štednju; za njih će biti veoma teško da ostvare dovoljnu penziju samo kroz obaveznu penzijsku štednju.

Osoblje KPŠF-a je tu da pomogne i može da pruži savet svakome ko želi da zna kako i koliko treba da štedi za bolju penziju; a KPŠF i njegov Odbor će učiniti sve da povećaju vrednost štednje doprinosilaca kako bi im osigurali što srećniju penziju.

PRAVNI OKVIR

Organizacija, funkcionisanje i odlučivanje KPŠF-a su zasnovani na Zakonu br. 04/L-101 o penzijskim fondovima na Kosovu, koji je dopunjen Zakonom br. 04/L-168, a dalje se preciziraju sekundarnim zakonodavstvom, i to uredbama CBK-a o penzijama te uputstvima i obaveštenjima PUK-a sa objašnjenjima o načinu prijavljivanja, plaćanja doprinosa, ispravke i oporezivanja penzijskih doprinosa.

U cilju poboljšanja funkcionisanja KPŠF i njenih organa, bolju zaštitu interesa doprinosilaca, ali i dinamiziranje ulaganja u cilju najboljih performansi, KPŠF predlaže dodavanje, izmenu i okončanje nekih tačaka sadašnjeg Zakona o penzijskim fondovima Kosova.

Tokom 2015. godine KPŠF je učestvovao u radnim grupama za izmenu zakona, međutim ove izmene do sada nisu prošle postupak usvajanja od strane Vlade, samim tim ni u Skupštini.

PREDLOZI KPŠF ZA IZMENU I DOPUNU TRENUTNOG ZAKONA

-
- 1. DIREKTNA INVESTICIJA NA FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA**
- KPŠF, treba biti dozvoljeno da ulaže određeni iznos sredstava, utvrđenog i pod nadzorom CBK, direktno na finansijskim tržištima.
-
- 2. RAZMATRANJE FINANSIJSKIH INSTRUMENATA I GRANICA**
- Zakon treba da omogući KPŠF da investira u više finansijskih instrumenata, osim onih aktuelnih, kao i da ima pregled investicionih granica, sa ciljem da granice ne sputavaju već da pomognu investicionu strategiju.
-
- 3. TRETMAN INVESTICIONIH NAKNADA**
- KPŠF je trenutno oporezuje dve naknade: jednu za investicije i drugu za poslovanje. Investicije treba tretirati kao trošak penzionih sredstava, a ne operacija KPŠF. Skupština po zakonu treba da odredi maksimalnu naknadu sa kojom KPŠF može da angažuje investicione fondove. Operativna naknada odobrena od strane Skupštine da bude "maksimalno" i Odbora da ima mogućnost da smanji isto za ostatak godine.
-
- 4. STALNE KOMISIJE UTVRDITI ZAKONOM**
- Sastav i Odluke stalnih Komisija Upravnog odbora treba utvrditi zakonom, a posebno Komisiju za reviziju, gde se može predvideti učešće i spoljnih članova.
-
- 5. MANDAT ČLANA ODBORA**
- Članovi Upravnog odbora trebalo bi da imaju duži mandat. Trenutni mandat od 3 (tri) godine je kratak za jedan izborni proces koji traje nekoliko meseci dok se ne priđu svi nivoi.
-
- 6. PROFESIONALNI ČLANOVI**
- Najmanje dva profesionalna člana Odbora moraju imati iskustvo u rukovođenju fondovima sa preko €300 mln iz prve ruke.
-
- 7. POVLAČENJE SREDSTAVA**
- Zakonom bi trebalo da se reguliše povlačenje sredstava u slučaju penzionisanja, gde se 20% sredstava može podići odmah. Ovo je sada regulisano jedino Uredbom CBK.
-
- 8. POVLAČENJE SREDSTAVA U SLUČAJU INVALIDNOSTI**
- U slučaju kada period invalidnosti ne prelazi ili dostigne 65 godina, ne treba dozvoliti povlačenje sredstava. U ovom slučaju MRSZ treba da plati penzijske doprinose, sve dok je doprinosilac nesposoban za rad.
-
- 9. SLANJE GODIŠNJIH IZVEŠTAJA DOPRINOSIOCIMA**
- U cilju što boljeg korišćenja sredstava doprinosilaca, Zakon ne treba da obavezuje KPŠF da jednom godišnje svim vlasnicima računa poštom šalje stanje računa.
-
- 10. NIVO DOPRINOSA**
- Trenutni nivo doprinosa od 5%+5% ne obezbeđuje dovoljnu akumulaciju penzijske štednje svim davaocima doprinosa, na taj način se rizikuje da jedan ne beznačajan broj ostane bez dovoljno sredstava nakon penzionisanja. Zbog toga se zahteva povećanje minimalnog nominalnog doprinosa.

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
NA DAN I ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠENA 31. DECEMBRA 2015

- 064 - 065 Izveštaj nezavisnog revizora
- 066 Izveštaj o finansijskom stanju
- 067 Izveštaj o sveobuhvatnom dobitku
- 068 Izveštaj o promenama u neto sredstva koja pripadaju operacijama
- 069 Izveštaj o tokovima gotovine
- 070 - 089 Napomene finansijskih izveštaja

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije (KPŠF-O), koji obuhvataju izveštaj o finansijskom stanju na dan 31 decembar 2015, i izveštaj sveobuhvatnih prihoda, izveštaj o promenama na neto imovine i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene informacije.

Odgovornost menadžmenta za finansijske izveštaje

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, i za takve interne kontrole kao menadžment određuje je neophodno da se omogući pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

Odgovornost Revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije. Ovi standardi zahtevaju da budemo u skladu sa etičkim zahtevima i da planiramo i izvršimo reviziju i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje izvršavanje procedura cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odobrene procedure su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući i procenu rizika da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, bilo iz razloga prevare ili grešaka. Prilikom procene ovih rizika, revizor razmatra unutrašnju kontrolu koja je relevantna za pripremu i nepristrasnog prikaza finansijskih izveštaja u cilju osmišljavanja o revizorskih postupaka koje su odgovarajuće u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnjih kontrola entiteta. Revizija takođe uključuje ocenu primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivost računovodstvenih procena koje je izvršilo menadžment, kao i opštu ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Mi verujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da obezbeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Revizorsko Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije na dan 31 decembar 2015, i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja.

Deloitte.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije za zaveršnu godinu 31. decembra 2014, su revidirani od strane drugih revizora koji su 14. aprila 2015 godine izrazili nekvalifikovano mišljenje što se tiše ovih izveštaja.

Deloitte Kosova d.o.o.

Priština, Kosovo
12. aprila 2016.

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND - OPERACIJE
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU
NA DAN 31 DECEMBAR 2015

	NAPOMENE	NA DAN	NA DAN
		31 DECEMBAR	31 DECEMBAR
		2015	2014
IMOVINA		EUR	EUR
<hr/>			
Obrtna sredstva			
Gotovina u rukama i bankama	4	374,974	1,293,109
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	5	4,925,174	4,897,475
Dospeli računi	6	615,766	406,516
Preplaćeni troškovi		40,448	20,479
		5,956,362	6,617,579
Neobrtna sredstva			
Nekretnina, postrojenja i opreme	7	91,180	146,182
Nematerijalna sredstva	8	123,752	193,236
		214,932	339,418
UKUPNA IMOVINA		6,171,294	6,956,997
<hr/>			
OBAVEZE			
Tekuće obaveze			
Plativi računi	9	931,480	870,638
		931,480	870,638
Neto sredstva koja pripadaju KPŠF - Operacijama		5,239,814	6,086,359

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 12. aprila 2016.

Prof.Dr. Ymer Havollı
Predsedavajući Upravnog odbora

G-din. Adrian Zalli
Izvršni direktor

G-din. Vërshim Hatipi
Zamenik direktora - Finansijski i IT

	NAPOMENE	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
PRIHODI		EUR	EUR
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	11	5,819,478	5,269,319
Ostali prihodi	12	114,233	273,510
UKUPNI PRIHODI		5,933,711	5,542,829
RASHODI			
<i>Troškovi investicija</i>			
Neto naknade otvorenih instrumenata	13	(4,423,748)	(3,039,313)
Naknada CBK-a za transfere i održavanje		(9,138)	(53,244)
Posredništvo, starateljstvo i troškovi zaloga		(9,887)	(11,487)
		(4,442,773)	(3,104,044)
<i>Administrativni troškovi</i>			
Troškovi osoblja	14	(574,068)	(521,541)
Troškovi Upravnog odbora	15	(157,403)	(177,863)
Stanja Računa i korespondencija		(170,387)	(300,707)
Troškovi kancelarijskog poslovanja		(82,664)	(82,631)
Edukacija javnosti i oglasi		(41,479)	(33,824)
Održavanje softvera		(44,812)	(54,525)
Naknade nadzora CBK-a		(6,606)	(7,755)
Obezvredenje i amortizacija	7-8	(151,399)	(144,257)
Stručne službe / ugovorači / konsultanti	16	(8,583)	(9,952)
Eksterna revizija		(9,900)	(9,900)
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi		(6,650)	(17,177)
Sastanci i konferencije		(1,791)	(937)
Komunikacije		(8,705)	(11,662)
Bankovne naknade za izvršene usluge		(8,141)	(8,440)
Ostali troškovi		(9,895)	(16,135)
		(1,282,483)	(1,397,306)
UKUPNI RASHODI		(5,725,256)	(4,501,350)
NETO VIŠAK ZA GODINU		208,455	1,041,479

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND - OPERACIJE
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU OPERACIJAMA KPŠF
ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBRA 2015

NAPOMENE	VIŠAK	REZERVE	UKUPNO
	EUR	EUR	EUR
NA DAN 1 JANUAR 2014	47,380	5,000,000	5,047,380
Neto višak za godinu	1,041,479	--	1,041,479
Donacije	(2,500)	--	(2,500)
NA DAN 31 DECEMBAR 2014	1,086,359	5,000,000	6,086,359
Neto višak za godinu	10	208,455	208,455
Refundacija viška u KPŠF-PS	(1,055,000)	--	(1,055,000)
NA DAN 31 DECEMBAR 2015	239,814	5,000,000	5,239,814

	NAPOMENE	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
		EUR	EUR
TOK GOTOVOG NOVCA OD OPERACIJA			
Neto višak za godinu		208,455	1,041,479
<i>Prilagodavanja za:</i>			
Obezvredenje i amortizacija	7-8	151,399	144,257
		359,854	1,185,736
<i>Promene na poslovnim sredstvima i obavezama</i>			
Povećanje u plativim računima/akrualima		60,842	241,096
(Povećanje) u dospelim računima / preplatama		(229,219)	(31,471)
NETO TOK GOTOVOG NOVCA OD OPERACIJA		191,477	1,395,361
NOVČANI TOK IZ INVESTICIONIH AKTIVNOSTI			
Nabavka opreme		(22,564)	(58,624)
Nabavke softvera i licenca		(4,349)	(31,794)
(Povećanje) u investicije sa fiksnim rokom dospeća		(27,699)	(897,475)
NETO TOK NOVCA IZ INVESTICIONIH AKTIVNOSTI		(54,612)	(987,893)
NOVČANI TOK IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Refundacija viška u KPŠF-PS		(1,055,000)	--
Donacije		--	(2,500)
NETO TOK NOVCA IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		(1,055,000)	(2,500)
(SMANJENJE) / POVEĆANJE GOTOVINE I NJENIH EKVIVALENATA			
Gotovina i njeni ekvivalenti početkom godine		1,293,109	888,141
GOTOVINA I NJENI EKVIVALENTI POČETKOM GODINE	4	374,974	1,293,109

1. UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani Br. 10, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen Zakonom br. 04/L-101 Republike Kosova, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeđivanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivi i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon Br. 04/L-101 obezbeđuje program penzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interesu Vlade.

Ovi finansijski izveštaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠF-O"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠF-PS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja entiteta.

Direktor i 25. stalno zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2015. godine (2014: Direktor i 25. stalno zaposlenih).

2. OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 IZJAVA O USKLAĐENOSTI

Finansijski izveštaji KPŠF-O su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2. OSNOVA ZA PRIPREMU

KPŠF-O vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionalna i prezentirana KPŠF-O. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklassifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine.

2.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I OBJAVLJIVANJA

USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA

i) Usvajanje novih i revidiranih standarda

Sledeći standardi, izmene i dopune postojećih standarda i tumačenja koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi za tekuće razdoblje:

- Izmene MRS 19 "Primanja zaposlenih" - definiranih primanja planovi:** Prilozi zaposlenih (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.);
- Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2010-2012)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmene će biti na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.);
- Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2011-2013)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmene na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.).

Usvajanje izmena i dopuna ovih standarda i tumačenja nije dovelo do promena računovodstvenih politika KPŠF-O-a.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I OBJAVLJIVANJA (NASTAVAK)

USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

ii) Standardi, dopune i tumačenja postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni od KPŠF-O

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja, određeni novi standardi, dopune i tumačenja postojećih standarda su objavljeni od strane IASB još nisu na snazi i nisu ranije usvojeni od strane KPŠF-O.

- **MSFI 9 "Financijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 14 "Regulatorna Odlaganje računa"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje izmene (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018);
- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine);
- **Izmene MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izveštaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen);
- **Izmene MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izveštaji", MSFI 12 "Objavljivanje udela u drugim pravnim licima" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Investicija entiteti: Nanošenje konsolidacije Izuzetak (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MSFI 11 "Zajednički aranžmani"** - Računovodstvo za akvizicije interesa u zajedničkim operacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 7 "Izveštaj o novčanim tokovima"** -- Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Izmene MRS 12 "Porez na dobit"** - Priznavanje Odložena poreska sredstva za Nerealizovani gubici (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 38 "Nematerijalna imovina"** – Pojašnjenje, Prihvatljivi Metode amortizacije i amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 41 "Poljoprivreda"** - Poljoprivreda: Nosilac Biljke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 27 "odvojeni finansijski izveštaji"** - Kapital, Način na odvojeni finansijski izveštaji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2012-2014)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščićavanje teksta (izmene na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.).

KPŠF-O je izabralo da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-O predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalan utecaj na finansijske izveštaje u periodu prve primene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. PREPOZNAVANJE PRIHODA

Menadžerska tarifa je knjižena na dnevnoj osnovi naplaćivanjem određenog procenta na dnevni bruto bilans fonda doprinosilaca.

Kamata na bankarske depozite priznaje se na akrualnoj osnovi.

3.2 NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

Nekretnina, postrojenja i opreme operacija KPŠF-0 se osnovi od: Kompjutera i prateće opreme; Nameštaja, uređaja i opreme; Ostalih kancelarijskih opreme; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumulirano obezvredenje i gubitke akumuliranih od umanjenja ako ih ima.

Obezvredenje se računa linearno na procenjeni veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Kompjuteri i prateće opreme - 33%

Nameštaji, uređaji i oprema - 20%

Ostala kancelarijska oprema - 20%

Motorna vozila - 20%.

3.3 NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U početku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjivanja vrednosti, ako ih je bilo.

Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za korišćenje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava korišćenjem sledećih stopa:

Softveri - 20%

Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

3.4 FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu, ekvivalente novca, dospele račune i obaveze. Računovodstvene politike za priznavanje i merenje ovih stavki su objavljene u odgovarajućim računovodstvenim politikama uključenih u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao sredstva ili obaveze u skladu sa suštinom ugovornog aranžmana. Kamata, dobit ili gubici koji se odnose na finansijske instrumente klasifikovane kao sredstva ili obaveze iskazuju se kao neto prihod. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-0 ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimajući kao osnov neto iznos ili da istovremeno realizuje aktivan i izvrši poravnanje duga.

3.5 UMANJENJE NE-FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Prenošena vrednost ne-finansijskih sredstava je razmatrana za umanjivanje kada ima promene u slučajevima ili kada promene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrednost se ne može ostvariti. Ako bilo kakva takva indikacija postoji i kada je knjigovodstvena vrednost veća od procenjenog iznosa koji može da se nadoknadi za nju, vrednost aktive se smanjuje na vrednost koja se za nju može nadoknaditi. Iznos koji se može nadoknaditi za ta sredstva je veća do neto prodajne cene ili upotreбne vrednosti.

Pri proceni upotreбne vrednosti, predviđeni budući tokovi gotovog novca smanjuju se na sadašnju vrednost primenom pre-porezne stope smanjenja koja odražava vremensku vrednost novca i rizika specifičnih za ta sredstva.

Gubici zbog umanjivanja vrednosti priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog dobitka.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.6 INVESTICIJE

Svaka kupovina i prodaja vrednosnica knjiži se na dan trgovanja. Dan obavljene trgovine je dan kada KPŠF-0 preuzme obavezu da kupi ili proda imovinu.

Investicije sa fiksnim rokom dospeća

Investicije sa fiksnim rokom dospeća predstavljaju depozite sa fiksnim ili utvrđenim isplatama i fiksnim rokom dospeća za koje KPŠF-0 ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do roka dospelosti. Uročeni depoziti čiji su originalni rokovi dospeća do tri meseca klasificuju se kao gotovinski ekvivalenti, dok su oni koji dospevaju u originalnom periodu od više od tri meseca klasifikovani kao investicije sa fiksnim rokom dospeća.

Kamata se obračunava po osnovu vremenskog prirasta, a kamata koja dospeva za naplatu se ogleda u drugim dospelim računima. Vladine ili blagajničke obveznice u vreme nabavke su procjenene prema sniženoj vrednosti sa kasnjim procenama sačinjene po amortizovanoj vrednosti.

Investicije raspoložive za prodaju

Investicione vrednosnice u otvorenim zajedničkim fondovima koje poseduje KPŠF-0, klasificuju se kao raspoložive za prodaju. Knjigovodstvena vrednost ovih investicija se na početku vodi prema trošku koji predstavlja fer vrednost za investiciju uključujući troškove za pribavu tih investicija.

Posle početnog knjiženja, investicije raspoložive za prodaju se ponovo procenjuju prema fer vrednosti ustanovljenom na osnovu kotiranih tržišnih cena na kraju tržišta na datum izveštavanja.

Procenjivanje fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi se dobila za prodaju neke imovine ili platila da bi se prenela neka obaveza na urednu transakciju između učesnika na tržištu na datum procenjivanja.

Financijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Finansijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;

Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i

Razina 3: Ulazni podaci o imovinu ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠF-0 nije imao finansijske instrumente procenjene po fer vrijednosti. Zbog činjenice da je likvidnost apsolutnog viška KPŠF-0 uloženo samo u kratkoročne depozite, i nije izloženo nikakvim finansijskim rizicima osim mogućnosti stečaja banaka u kojima se nalaze oročeni depoziti ili države Kosova.

Umanjivanje finansijskih sredstava

Umanjivanje investicija se priznaje u izveštaju sveobuhvatih prihoda kada postoji stalno umanjenje njihove vrednosti.

3.7 GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje.

3.8 OPOREZIVANJE

KPŠF kao poverenički fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.9 PENZIONI TROŠKOVI

KPŠF-O ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su veće od doprinosova koji su uplaćeni u gospodarskemu periodu.

3.10 ZNAČAJNE PROCENE I PRESUDE

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi. Promene računovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana i idućim uticanim periodima. Informacije o oblastima za procenu neizvesnosti i ključna prosudivanja u primeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima su opisane u nastavku:

Korisni vek trajanja obezvredljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvredljivih sredstava na dan 31 decembra 2015. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavljaju očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 7 i 8. Međutim, faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

3.11 UPRAVLJIVANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM

3.11.1 KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠF-O ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispunи svoje ugovorne obaveze, a nastaje uglavnom od depozita KPŠF-O u bankama i gotovine i gotovinskih ekvivalenta, kao i investicija u obveznicama trezora Kosova.

3.11.2 RIZIK LIKVIDNOSTI

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvrđenom roku, potraživanja od trećih lica.

Sledeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-O. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015		NA DAN 31 DECEMBAR 2014	
	KRATKOROČNE DO 1 GODINE	DUGOROČNE PREKO 1 GODINE	KRATKOROČNE DO 1 GODINE	DUGOROČNE PREKO 1 GODINE
	EUR	EUR	EUR	EUR
FINANCIJSKA SREDSTVA				
Gotovina u rukama i bankama	374,974	--	1,293,109	--
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	4,925,174	--	4,897,475	--
Dospeli računi	615,766	--	406,516	--
	5,915,914	--	6,597,100	--
FINANCIJSKE OBAVEZE				
Plativi računi	931,480	--	870,638	--
	931,480	--	870,638	--
ROČNA NEUSKLAĐENOST	4,984,434	--	5,726,462	--

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11 UPRAVLJIVANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

3.11.3 TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamnatnih stopa, uticati na dobit KPŠF-0 ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠF-0 nisu izložena deviznim kretnjama kursa pošto se sve transakcije i bilansi obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamnatnih stopa. Menadžment KPŠF-0-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamnatnih stopa. Na dan finansijskog stanja KPŠF-0 nije imao varijabilnih kamatonosnih sredstava ili pozajmljenih fondova iz domaćih ili stranih finansijskih institucija.

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015		NA DAN 31 DECEMBAR 2014	
	IMOVINA	OBAVEZE	IMOVINA	
	EUR	EUR	EUR	
KAMATONOSNI				
FIKSNA STOPA:				
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	4,925,174	--	4,897,475	--
UKUPNO	4,925,174	--	4,897,475	--

3.11.4 FINANSIJSKI INSTRUMENTI KOJI NISU PREDSTAVLJENI PO FER VREDNOSTI

Sledeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2015 i 2014.

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015		NA DAN 31 DECEMBAR 2014	
	VREDNOST U KNJIGOVODSTVO	FER VREDNOST	VREDNOST U KNJIGOVODSTVO	
	EUR	EUR	EUR	
FINANCIJSKA SREDSTVA				
Gotovina u rukama i bankama	374,974	374,974	1,293,109	1,293,109
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	4,925,174	4,926,185	4,897,475	4,897,475
Dospeli računi	615,766	615,766	406,516	406,516
5,915,914	5,916,925	6,597,100	6,597,100	
FINANCIJSKE OBAVEZE				
Plativi računi	931,480	931,480	870,638	870,638
	931,480	931,480	870,638	870,638

4. GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Raiffeisen Bank Kosovo – Tekući račun	31,420	1,029,350
ProCredit Bank - Tekući račun	342,955	134,279
NLB Prishtina - Tekući račun	257	125,657
Raiffeisen Bank International (Austria) - Tekući račun	--	3,414
Gotov novac u rukama	342	409
UKUPNA GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA	374,974	1,293,109

5. INVESTICIJE SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA

	2015	2014
	EUR	EUR
Na dan 1 januar	4,897,475	--
PLASMANI		
KV1105640563 T-Bill Mat. 09.12.2015 @2.20%	--	4,891,198
KV1107540754 T-Bill Mat. 07.12.2016 @1.60%	4,920,399	--
	4,920,399	4,891,198
KAMATA		
KV1105640563 T-Bill Mat. 09.12.2015 @2.20%	102,525	6,277
KV1107540754 T-Bill Mat. 07.12.2016 @1.60%	4,775	--
	107,300	6,277
OTKUPI (PO DOSPEĆU)		
KV1105640563 T-Bill Mat. 09.12.2015 @2.20%	(5,000,000)	--
NA DAN 31 DECEMBAR	4,925,174	4,897,475

Tokom godine završenoj 31. Decembra 2015. Investicije KPŠF-O sa fiksnim rokom dospeća sastojili su se samo od obveznica Trezora Kosova, koji nisu ocenjeni, i koji imaju originalni rok dospeća manje od 1 godine. Bilans takvih investicija na datum izveštavanja je bio 4,925,174 EUR, i namena je Upravnog odbora da ih održi do dospeća.

6. DOSPELI RAČUNI

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Potraživanja od KPŠF-PS	277,050	366,825
Dospeli rabati iz otvorenih instrumenata	338,716	37,965
Drugi dospeli računi	--	1,726
UKUPNO DOSPELI RAČUNI	615,766	406,516

Na dan 31. decembra 2015, bilans potraživanja od KPŠF-PS u iznosu od 277,050 EUR (2014: 366,825 EUR) odnosi se na naknadu za upravljanje naplaćen na računima doprinosilaca u iznosu od 237,612 EUR i reinvestiranih rabata u iznosu 38,987 EUR (2014: 319,203 EUR, odnosno nula EUR), kao i dobitke od refundacija pogrešnih doprinosa i zaokruživanjem isplata beneficija u iznosu od 451 EUR (2014: 47,622 EUR); koji nisu plaćeni do datuma izveštavanja.

7. NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

	KOMPJUTERI I PRATEĆE OPREME	NAMEŠTAJI UREĐAJI I OPREMA	OSTALA KANCELARI- JSKA OPREMA	MOTORNA VOZILA	UKUPNO
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
CENE					
NA DAN 1 JANUAR 2014	242,842	20,716	48,436	53,365	365,359
Dodato u toku godine	39,059	--	19,565	--	58,624
Otpisano u toku godine	--	--	--	--	--
NA DAN 31 DECEMBAR 2014	281,901	20,716	68,001	53,365	423,983
Dodato u toku godine	15,083	2,196	5,285	--	22,564
Otpisano u toku godine	(10,104)	(1,042)	(2,355)	--	(13,501)
NA DAN 31 DECEMBAR 2015	286,880	21,870	70,931	53,365	433,046
AKUMULIRANO OBEZVREĐENJE					
NA DAN 1 JANUAR 2014	(115,171)	(18,322)	(27,365)	(44,935)	(205,793)
Teret u toku godine	(59,490)	(931)	(6,989)	(4,598)	(72,008)
Eliminisano iz otpisa	--	--	--	--	-
NA DAN 31 DECEMBAR 2014	(174,661)	(19,253)	(34,354)	(49,533)	(277,801)
Teret u toku godine	(63,008)	(507)	(10,219)	(3,832)	(77,566)
Eliminisano iz otpisa	10,104	1,042	2,355	-	13,501
NA DAN 31 DECEMBAR 2015	(227,565)	(18,718)	(42,218)	(53,365)	(341,866)
NETO KNJIGOVODSTVENA VREDNOST					
NA DAN 31 DECEMBAR 2015	59,315	3,152	28,713	--	91,180
NA DAN 31 DECEMBAR 2014	107,240	1,463	33,647	3,832	146,182

Na dan 31. decembra 2015. i 2014. ne postoje tereti nad sredstvima KPŠF-0.

8. NEMATERIJALNA SREDSTVA

	SOFTVERI I LICENCE
	EUR
CENE	
NA DAN 1 JANUAR 2014	339,798
Dodato u toku godine	31,794
Otpisano u toku godine	--
NA DAN 31 DECEMBER 2014	371,592
Dodato u toku godine	4,349
Otpisano u toku godine	(3,110)
NA DAN 31 DECEMBER 2015	372,831
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	
NA DAN 1 JANUAR 2014	(106,107)
Teret u toku godine	(72,249)
Eliminisano iz otpisa	--
NA DAN 31 DECEMBER 2014	(178,356)
Teret u toku godine	(73,833)
Eliminisano iz otpisa	3,110
NA DAN 31 DECEMBER 2015	(249,079)
NETO KNJIGOVODSTVENA VREDNOST	
NA DAN 31 DECEMBER 2015	123,752
NA DAN 31 DECEMBER 2014	193,236

9. PLATIVI RAČUNI

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Plativi računi za investicione aktivnosti	716,681	675,289
Akruali za štampanje i slanje stanja računa doprinosilaca	146,598	147,553
Ostali plativi računi	68,201	47,796
UKUPNI PLATIVI RAČUNI	931,480	870,638

Na dan 31. decembra 2015 u bilans plativih računa za investicione aktivnosti su uključeni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 715,938 EUR i naknade za posredništvo i starateljstvo u vrednosti od 743 EUR (2014: 673,837 EUR i 1,452 EUR).

10. VIŠAK

	OPERATIVNE AKTIVNOSTI	INVESTICIONE AKTIVNOSTI	UKUPNO
	EUR	EUR	EUR
PRIHODI ZA GODINU 2015			
Prihodi od naplaćenih taksi	1,101,069	4,718,409	5,819,478
Prihodi ne od taksi	112,824	1,409	114,233
	1,213,893	4,719,818	5,933,711
Troškovi za godinu 2015	(1,282,483)	(4,442,773)	(5,725,256)
VIŠAK / (DEFICIT) ZA GODINU 2015	(68,590)	277,045	208,455
VIŠAK U KRAJU GODINE			
Višak u početku godine	204,600	881,759	1,086,359
Refundacija viška u KPŠF-PS	--	(1,055,000)	(1,055,000)
	136,010	103,804	239,814

Tokom 2015. Upravni odbor je odlučio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 1,055,000 EUR iz viška investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 239,814 EUR na dan 31. decembra 2014.

11. NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Naplaćene takse za investicione aktivnosti	4,718,409	3,976,844
Naplaćene takse za operativne aktivnosti	1,101,069	1,292,475
TOTAL NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA	5,819,478	5,269,319

Naknade su obračunate svakodnevno prema formuli:

Naknada = [bruto sredstva učesnika] * [Stopa] / [Broj dana u godini].

Ukupno naplaćene takse nad bruto sredstvima učesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-O za godinu završenu 31. decembra 2015 iznosili su 5,269,319 EUR (2014: 5,269,319 EUR).

Za godinu koja je završena 31. decembra 2015. godine, naplaćene tarife, u skladu sa Zakonom br. 04/L-168 bili su: a) Od 1. januara 2015. do 12. marta 2015: 0.400% godišnje za investicione aktivnosti i 0.130% godišnje za operativne aktivnosti; b) Od 13. marta 2015. do 31. decembra 2015. naplaćene tarife su bile 0.400% godišnje za investicione aktivnosti i 0.085% godišnje za operativne aktivnosti. Tarife se usvajaju od strane Skupštine Republike Kosovo.

12. OSTALI PRIHODI

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Prihod investicija sa fisknim rokom dospeća	107,300	93,892
Razlike od refundacije pogrešnih doprinosa	5,144	164,733
Ostali prihodi iz operativnih aktivnosti	380	5,926
Ostali prihodi iz investicionih aktivnosti	1,409	8,959
UKUPNI OSTALI PRIHODI	114,233	273,510

13. NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015			ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014		
	BRUTO	RABATI	NETO	BRUTO	RABATI	NETO
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard - GSIF	884,512	(424,566)	459,946	813,537	(390,498)	423,039
BNY Mellon - RRF	1,033,227	--	1,033,227	868,854	--	868,854
AXA - GILB	357,110	(44,635)	312,475	246,174	(30,762)	215,412
Schroders - SISF	558,529	--	558,529	508,375	--	508,375
Aquila - RP7	143,518	--	143,518	231,565	--	231,565
ECM – DEC	--	--	--	101,033	--	101,033
Nordea 1 - GSEF	241,760	--	241,760	81,464	--	81,464
Nordea 1 – SRF	676,803	--	676,803	232,940	--	232,940
KBI - IDEF	431,497	(19,186)	412,311	152,493	--	152,493
AXA - WFOI	154,565	--	154,565	61,130	--	61,130
Pictet - HDS	209,272	--	209,272	76,744	--	76,744
Tobam - ABWEF	515,590	(294,248)	221,342	86,264	--	86,264
UKUPNE NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA	5,206,383	(782,635)	4,423,748	3,460,573	(421,260)	3,039,313

14. TROŠKOVI OSOBLJA

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Plate osoblja	418,946	404,895
Troškovi Kolektivnog Ugovora	32,811	--
Prekovremeni rad, bonusi i troškovi održavanja	46,830	46,109
Penzioni doprinosi poslodavca	46,340	42,984
Obuka zaposlenih	8,219	4,613
Zdravstveno osiguranje	7,363	7,930
Putovanja i ostali troškovi osoblja	13,559	15,010
UKUPNO TROŠKOVI OSOBLJA	574,068	521,541

15. TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Honorari članova Odbora	84,153	99,799
Fiducijarno osiguranje	38,210	26,677
Sastanci (Putovanja/Hotel/Drugi/troškovi)	29,126	45,598
Penzioni doprinosi poslodavca	5,914	5,789
UKUPNO TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA	157,403	177,863

16. STRUČNE SLUŽBE / UGOVORAČI / KONSULTANTI

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Usluge dizajna	5,759	6,001
Prevodilačke i lektorske usluge	2,649	3,742
Notarske / pravne službe	175	209
UKUPNI TROŠKOVI ZA STRUČNE USLUGE, UGOVORAČE I KONSULTANTE	8,583	9,952

17. DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Za prva dva meseca 2016. godine KPŠF-O poseduje sledeće finansijske podatke koji su zasnovani na nerevizirane finansijske izveštaje za ova dva meseca.

**NA DAN 29
FEBRUAR
2016**

EUR

Ukupna imovina	5,950,236
Tekuće obaveze	(642,750)
NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU KPŠF-OPERACIJAMA	5,307,486

**ZA PERIOD 1
JANUAR
DO 29 FEBRUAR
2016**

EUR

Ukupno prihodi	970,301
Ukupno troškovi	(902,629)
NET VIŠAK	67,672

Ne postoje kasniji ostali događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u finansijskim izveštajima za godinu završenu 31. decembra 2015.

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND PENZIJSKA SREDSTVA

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
NA DAN I ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠENA 31 DECEMBRA 2015

094 - 095	Izveštaj nezavisnog revizora
096	Izveštaj o finansijskom stanju
097	Izveštaj o sveobuhvatnom dobitku
098	Izveštaj o promenama u neto sredstva doprinosioca
099	Izveštaj o tokovima gotovine
100 - 134	Napomene finansijskih izveštaja

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Penzijska Sredstva (KPŠF-PS), koji obuhvataju izveštaj o finansijskom stanju na dan 31 decembar 2015., i izveštaj sveobuhvatnih prihoda, izveštaj o promenama na neto imovini doprinosioca i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene informacije.

Odgovornost menadžmenta za finansijske izveštaje

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, i za takve interne kontrole kako menadžment određuje je neophodno da se omogući priprema finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

Odgovornost Revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije. Ovi standardi zahtevaju da budemo u skladu sa etičkim zahtevima i da planiramo i izvršimo reviziju i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje izvršavanje procedura cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odobrene procedure su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući i procenu rizika da finansijski izveštaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, bilo iz razloga prevare ili grešaka. Prilikom procene ovih rizika, revizor razmatra unutrašnju kontrolu koja je relevantna za pripremu i nepristrasnog prikaza finansijskih izveštaja u cilju osmišljavanja o revizorskih postupaka koje su odgovarajuće u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnjih kontrola entiteta. Revizija takođe uključuje ocenu primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivost računovodstvenih procena koje je izvršilo menadžment, kao i opštu ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Mi verujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da obezbeduju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Revizorsko Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Penzijska Sredstva na dan 31 decembar 2015., i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja.

Deloitte.

Deloitte Kosova sh.p.k
Str. Ali Hadri n.n.
10000 Prishtinë,
Republic of Kosova

Tel: + 381(0)38 760 300
Fax: + 381(0)38 760 350
www.deloitte.com

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda –Penzijska Sredstva za zaveršnu godinu 31. decembra 2014, su revidirani od strane drugih revizora koji su 14. aprila 2015 godine izrazili nekvalifikovano mišljenje što se tiše ovih izveštaja, sa naglaskom na skretanje pažnje na pojedinačne račune učesnika koji opisuju određene prihode od učesnika koji nisu upisane na pojedine individualne račune učesnika.

Deloitte Kosova R.p.k.

Priština, Kosovo
12. aprila 2016

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND – PENZIJSKA SREDSTVA
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU
NA DAN 31 DECEMBAR 2015

	NAPOMENE	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
		EUR	EUR
IMOVINA			
Novac u banci	4	50,906,018	9,938,218
Dospeli doprinosi	5	8,758,404	7,984,158
Investicije na raspolaganju za prodaju	6	1,084,732,950	1,023,619,618
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	7	95,654,197	54,701,478
		1,240,051,569	1,096,243,472
OBAVEZE			
Obaveze prema KPŠF-0	8	277,050	366,825
Obaveze za otkupljene jedinice	9	1,666,758	118,203
Ne-doprinosi	10	16,029	13,688
		1,959,837	498,716
NETO IMOVINA DOPRINOSIČA			
		1,238,091,732	1,095,744,756

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 12. aprila 2016.

Prof. Dr. Ymer Havoli
Predsedavajući Upravnog odbora

G-din. Adrian Zalli
Izvršni direktor

G-din. Vérshim Hatipi
Zamenik direktora - Finansije i IT

	NAPOMENE	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
		EUR	EUR
PRIHODI			
Revalorizacija investicija na raspolaganju za prodaju - neto	11	26,712,800	65,791,957
Prihodi od kamata investicija sa fiksnim rokom dospeća	12	1,676,846	952,061
Ostali prihodi	13	1,165,138	--
		29,554,784	66,744,018
TROŠKOVI			
Naknade za upravljanje na teret računa učesnika	14	(5,819,478)	[5,269,319]
		(5,819,478)	(5,269,319)
POVEĆANJE NETO SREDSTAVA DOPRINOSIČA			
		23,735,306	61,474,699

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND – PENZIJSKA SREDSTVA
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA DOPRINOSIOLA
ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBRA 2015

	DOPRINOSI UČESNIKA	ZADRŽANI DOBITAK	UKUPNO
	EUR	EUR	EUR
NA DAN 1 JANUAR 2014	805,589,060	115,462,917	921,051,977
Doprinosi	128,862,934	--	128,862,934
Otkup jedinica zbog povlačenja štednje	(12,256,211)	[2,022,630]	(14,278,841)
Otkup jedinica zbog refundacija	(1,201,279)	(164,734)	(1,366,013)
Povećanje neto sredstava doprinosioca	--	61,474,699	61,474,699
NA DAN 31 DECEMBAR 2014	920,994,504	174,750,252	1,095,744,756
Doprinosi	138,293,862	--	138,293,862
Otkup jedinica zbog povlačenja štednje	(15,781,882)	[3,517,561]	(19,299,443)
Otkup jedinica zbog refundacija	(377,605)	(5,144)	(382,749)
Povećanje neto sredstava doprinosioca	--	23,735,306	23,735,306
NA DAN 31 DECEMBAR 2015	1,043,128,879	194,962,853	1,238,091,732

	NAPOMENE	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
		EUR	EUR
TOK GOTOVINE OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI			
Povećanje neto sredstava doprinosioca		23,735,306	61,474,699
Kretanje radnog kapitala:			
Povećanje / (Smanjenje) plativih obaveza nad KPŠF-O	8	(42,604)	26,846
Povećanje obaveza za ne-doprinosi	10	2,341	354
NETO TOK GOTOVINE OD OPERATIVNIH AKTIVNOSTI		23,695,043	61,501,899
TOK GOTOVINE OD INVESTICIONIH AKTIVNOSTI			
(Povećanje) investicija na raspolaganju za prodaju		(61,113,332)	[372,786,997]
(Povećanje) investicija sa fiksnim rokom dospeća		(40,952,719)	[1,578,573]
NETO TOK GOTOVINE OD INVESTICIONIH AKTIVNOSTI		(102,066,051)	(374,365,570)
TOK GOTOVINE OD FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
Uplaćeni doprinosi učesnika		137,519,615	128,748,014
Povlačene štednje		(17,786,861)	[14,317,568]
Refundacije		(393,946)	[1,275,460]
NETO TOK GOTOVINE OD FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		119,338,808	113,154,986
POVEĆANJE / (SMANJENJE) GOTOVINE I NJEGOVIH EKVIVALENTA		40,967,800	(199,708,685)
Gotovina i njegovi ekvivalenti početkom godine		9,938,218	209,646,903
GOTOVINA I NJEGOVI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	4	50,906,018	9,938,218

1. UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani Br. 10, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjen Zakonom br. 04/L-101 Republike Kosova, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168; kao ne-za-profit finansijska institucija, čija je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednju kroz obezbeđivanje smotrenih investicija i staranje o penzionoj aktivi i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi plaćanja anuiteta za penzionu štednju, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon Br. 04/L-101 obezbeđuje program KPpenzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interes Vlade.

Ovi finansijski izvještaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond penzijska sredstva (ili "KPŠF-PS") koji se sastoje od penzijske štednje (penzijskih sredstava) doprinosilaca. Finansijski izvještaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond Operacije (ili "KPŠF-O"), koji je entitet koji upravlja i administrira penzijskom štednjom (penzionim sredstvima) doprinosilaca, pripremaju se odvojeno od finansijskih izvještaja penzijskih sredstava.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 IZJAVA O USKLAĐENOSTI

Finansijski izvještaji KPŠF-PS su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2. OSNOVA ZA PRIPREMU

KPŠF-PS vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška izmenjenih revalorizacijom finansijskih sredstava na raspolaganju za prodaju. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionalna i prezentiranja KPŠF-PS. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklassifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine.

2.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I OBJAVLJIVANJA

USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA

i) Standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Sledeći standardi, izmene i dopune postojećih standarda i tumačenja koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde su na snazi za tekuće razdoblje:

- **Izmene MRS 19 "Primanja zaposlenih"** - definiranih primanja planovi: Prilozi zaposlenih (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.);
- **Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2010-2012)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) prvenstveno kroz oticanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmene će biti na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.);
- **Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2011-2013)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) prvenstveno kroz oticanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmene na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2014.).

Usvajanje izmena i dopuna ovih standarda i tumačenja nije dovelo do promena računovodstvenih politika KPŠF-PS-a.

2. OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I OBJAVLJIVANJA (NASTAVAK)

USVAJANJE NOVIH I REVIDIRANIH STANDARDA (NASTAVAK)

ii) Standardi, dopune i tumačenja postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni od KPŠF-PS

Na dan izdavanja ovih finansijskih izveštaja, određeni novi standardi, dopune i tumačenja postojećih standarda su objavljeni od strane IASB još nisu na snazi i nisu ranije usvojeni od strane KPŠF-PS.

- **MSFI 9 "Financijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018);
- **MSFI 14 "Regulatorna Odlaganje računa"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje izmene (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018);
- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine);
- **Izmene MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine između investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodređeno vreme na odloženo do istraživačkog projekta metoda kapitala je zaključen);
- **Izmene MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji", MSFI 12 "Objavljivanje udela u drugim pravnim licima" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja"** - Investicija entiteti: Nanošenje konsolidacije Izuzetak (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MSFI 11 "Zajednički aranžmani"** - Računovodstvo za akvizicije interesa u zajedničkim operacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 7 "Izvještaj o novčanim tokovima"** -- Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Izmene MRS 12 "Porez na dobit"** - Priznavanje Odložena poreska sredstva za Nerealizovani gubici (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 38 "Nematerijalna imovina"** – Pojašnjenje, Prihvatljivi Metode amortizacije i amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 41 "Poljoprivreda"** - Poljoprivreda: Nosilac Biljke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 27 "odvojeni finansijski izvještaji"** - Kapital, Način na odvojeni finansijski izvještaji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2012-2014)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (izmene na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.).

KPŠF-PS je izabralo da ne usvoji ove standarde, izmjene i tumačenja pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-PS predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena i tumačenja neće imati materijalan utecaj na finansijske izveštaje u periodu prve primene.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. PREPOZNAVANJE PRIHODA I RASHODA

Prihodi se sastoje od bruto prinosa finansijskih instrumenata čije priznavanje i merenje je obelodanjeno u odgovarajućim računovodstvenim politikama uključenih u ovoj napomeni, gde kamata bankarskih depozita je priznata na akrualnoj osnovi.

Troškovi se sastoje od dnevno ostvarenih naknada na nivou od određenih stopa koje KPŠF Operacije naplaćuje na bruto dnevna penziona sredstva.

3.2 DOPRINOSI

Doprinosi primljeni od doprinosilaca izračunaju se na akrualnoj bazi.

3.3 POVLAČENJE ŠTEDNJI I REFUNDACIJE

Povlačene štednje, tj. Isplata benefita, doprinosiocima ili njihovim korisnicima, kao i refundacije pogrešnih doprinosa, obračunavaju se na period na koji se dešava otkup jedinica.

3.4 FINANSIJSKI INSTRUMENTI

Finansijska aktiva i pasiva koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uključuju investicije, gotovinu, ekvivalentne novca, platne račune i obaveze. Knjigovodstvene politike za priznavanje ovih stavki su objavljene u relevantnim knjigovodstvenim politikama koje su navedene u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao imovina, obaveze ili ekvitet u skladu sa suštinom odgovarajućeg ugovornog aranžmana. Kamata, dobit i gubici u vezi sa finansijskim instrumentima klasifikovanih kao imovina ili obaveze su vođeni kao neto prihod. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-PS ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnjanje bilo uzimajući kao osnov neto iznos, ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnjanje duga.

3.5 INVESTICIJE

Svaka kupovina i prodaja obveznica knjiži se na dan trgovanja. Dan obavljenе trgovine je dan kada KPŠF-PS preuzme obavezu da kupi ili proda imovinu.

Investicije sa fiksnim rokom dospeća

Investicije sa fiksnim rokom dospeća predstavljaju depozite sa fiksnim ili utvrđenim isplatama i fiksnim rokom dospeća za koje KPŠF-PS ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do roka dospelosti. Uročeni depoziti čiji su originalni rokovi dospeća do tri meseca klasifikuju se kao gotovinski ekvivalenti, dok su oni koji dospevaju u originalnom periodu od više od tri meseca klasifikovani kao investicije sa fiksnim rokom dospeća.

Kamata se obračunava po osnovu vremenskog prirasta. Vladine ili blagajničke obveznice u vreme nabavke su procjenene prema sniženoj vrednosti sa kasnijim procenama sačinjene po amortizovanom trošku.

Investicije na raspolažanju za prodaju

Investicione vrednosnice u otvorenim zajedničkim fondovima koje poseduje KPŠF-PS, klasifikuju se kao raspoložive za prodaju. Knjigovodstvena vrednost ovih investicija se na početku vodi prema trošku koji predstavlja fer vrednost za investiciju uključujući troškove za pribavu tih investicija.

Posle početnog knjiženja, investicije raspoložive za prodaju se ponovo procenjuju prema fer vrednosti ustanovljenom na osnovu kotiranih tržišnih cena na kraju tržišta na datum izveštavanja.

Procenjivanje fer vrednosti

Fer vrednost predstavlja cenu koja bi se dobila za prodaju neke imovine ili platila da bi se prenela neka obaveza na urednu transakciju između učesnika na tržištu na datum procenjivanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.5 INVESTICIJE (NASTAVAK)

Financijski instrumenti mereni po fer vrednosti

Finansijska imovina merena po fer vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fer vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na značaju ulaznih podataka koji se koriste tekom merenja fer vrednosti finansijske imovine:

Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;

Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključeni u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i

Razina 3: Ulazni podaci o imovini ili obvezu koje se ne temelju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, financijski instrumenti KPŠF-PS merene po fer vrijednosti, objašnjeni su na sledeći način:

KLASA ULAGANJA	RAZINA	NA DAN 31 DECEMBAR	
		2015	2014
		EUR	EUR
Investicije na raspolaganju za prodaju	1	1,084,732,950	1,023,619,618

Nije bilo kretanje sredstava između nivoa tokom godina završenih 31 decembra 2015 i 2014.

Umanjivanje

Umanjivanje investicija se priznaje u izveštaju sveobuhvatih prihoda kada postoji stalno umanjenje njihove vrednosti.

3.6 GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente čine gotov novac u ruci i u bankama i kratkoročni depoziti sa originalnim rokom dospeća od tri meseca ili manje. Izuzetak su investicije u bankarskim depozitima bez datuma dospeća ali sa prethodnim objavnim rokom koje Upravni odbor ne namerava da ih otkupi.

3.7 OPOREZIVANJE

KPŠF penzisjka sredstva su izuzete od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 UPRAVLJIVANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Obaveze prema učesnicima KPŠF-PS su uvek jednaka sa vrednost neto imovine učesnika, tj. ne postoji raskorak finansiranja za buduće koristi, što je razlog zašto aktuarne procene se ne rade od strane KPŠF-PS. Obaveze KPŠF-PS nisu sastojane od finansijskih instrumenata, npr. pozajmljenih sredstava od drugih finansijskih institucija, zbog čega upravljanje rizicima za deo obaveza KPŠF-PS se ne smatra neophodnim.

Kada se radi o proceni rizika finansijskih instrumenata koji čine dio imovine KPŠF-PS, ogromna većina investicija se vrše kroz otvorene instrumente, što praktično znači da funkcija svakodnevног upravljanja rizikom je ustupljena pružaocima otvorenih instrumenta. Kao rezultat toga, finansijska sredstva KPŠF-PS su direktno izloženi samo ograničenom broju rizika (pretežno cenovnom riziku) i to sa ograničenim delom sredstava, koje Upravni odbor nastoji da upravlja putem politike investiranja.

Investiciona politika pre svega zahteva za uložena sredstva, bilo direktno ili indirektno, da su veoma raznovrsne preko emitentata i klasa sredstava, kao i preko investicionih pristupa otvorenih investicionih fondova (vozila). Dalje, kao način da se upravlja direktnim rizicima politika postavlja ograničenja u pogledu udela sredstava koji se mogu ulagati u instrumente date klase sredstava (Vozila suštinski od akcija: 57%; Vozila višeklasnih sredstava: 35%; Vozila suštinski od obveznica uključujući obveznice Kosova sa originalnim rokom otplate dužeg od godinu dana: 34%; i Vozila tržišta novca i blagajničkih obveznica Kosova do godinu dana: 10%); kao i ograničenja u pogledu udela sredstava koji se mogu ulagati u instrumente datog investicionog pristupa (Vozila smernog povratka / Neprilagođene za rizik: 60%; Vozila sa Ciljem rizika / Upravljanjem rizika / Absolutnog povratka: 46%; i Vozila Čistog prihoda: 23%). U tom okviru Upravni odbor donosi odluke da li da se poveća ili smanji izlaganje u određeno vozilo zavisno od učinka i portfelja vozila ili korelaciji vozila sa drugim vozilima, kao i od uverenja za kratki i srednji rok o izgledima za datu klasu sredstava i dati investicioni stil vozila. Sam KPŠF se ne angažuje u ugovorima unapred, svopovima i derivata u cilju upravljanja i kontrolisanja tih rizika za imovinu KPŠF-PS.

Odeljenje za finansije KPŠF kvartalno analizira uskladenost direktnih, kao i indirektnih ulaganja kroz otvorene investicione fondove, sa politikom investiranja KPŠF-a. Rizici i volatilnost direktnih i indirektnih plasmana se takođe procenjuju na kvartalnom nivou. Nalazi su pregledani od strane Komisije za Investicije Upravnog odbora KPŠF-a i služe kao pomoć za donošenje investicionih odluka.

U nastavku su dati standardni rizici kojima su finansijska sredstva KPŠF-PS direktno bile izložene na dan izveštavanja:

3.8.1 DEVIZNI RIZIK

Na datum izveštavanja direktni plasmani u obveznicama kosovskog Trezora i bankarskih oročenja su denominirani u evrima. Kao način upravljanja valutnim rizikom putem otvorenih investicionih fondova, politika investiranja KPŠF-a dozvoljava samo do 10 odsto sredstava KPŠF-PS da budu uložene u otvorene investicione fondove koji nisu denominovane u evrima i ne pružaju evro hedžing.

Sve investicije KPŠF-PS kroz otvorene fondove su denominirane u evrima ili pružaju evro hedžing; gde upravljači ovih fondova koriste devizne derivate za upravljanje i kontrolu deviznog rizika.

Kao rezultat toga što nema direktnе izloženosti deviznom riziku na datum izveštavanja nije se izvodila analiza osetljivosti o efektima smene valute na sveobuhvatnoj dobiti za godinu završenu 31 decembra 2014 i 2015.

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 UPRAVLJIVANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

3.8.2 KAMATNI RIZIK

Kamatni rizik je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Na dan izveštavanja KPŠF-PS ima direktnе investicije koje se drže do dospeća sa fiksnom kamatnom stopom, a nema direktnih ulaganja u vrednosne hartije sa varijabilnim kamatnim stopama.

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015		NA DAN 31 DECEMBAR 2014	
	SREDSTVA	OBAVEZE	SREDSTVA	
	EUR	EUR	EUR	
FIKSNA STOPA				
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	95,654,197	--	54,701,478	--
UKUPNO	95,654,197	--	54,701,478	--

3.8.3 RIZIK LIKVIDNOSTI

Konzervativno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljne gotovine, dostupnost fondova kroz odgovarajuća kreditna postrojenja i mogućnost blagovremenog prikupljanja - u okviru uspostavljenih termina - dospele iznose iz trećih strana.

Prosečni mesečni otkupi od KPŠF-PS kroz isplate beneficija i refundacija za godinu koja se završava 31. decembra 2015 iznosili su 1,640,183 EUR (2014: 1,189,903 EUR). Prosečni mesečni ulazni doprinosi za godinu u iznosu od 11,459,968 EUR (2014: 10,738,578 EUR), nastavljaju da budu mnogo veći nego mesečni izlazci.

Investicije putem otvorenih instrumenata mogu se otkupiti u roku od 1-10 dana, i sve investicije sredstava KPŠF-PS na obveznice Trezora Kosova i oročenja sa bankama imaju originalnu zrelost do pet godina od datuma izveštavanja.

Tabela ispod predstavlja ostatak ugovorenog roka otplate finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-PS.

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015		NA DAN 31 DECEMBAR 2014	
	TRENUTNI DO 1 GODINE	NE-TRENUTNI 1-5 GODINE	TRENUTNI DO 1 GODINE	
	EUR	EUR	EUR	
FINANSIJSKA SREDSTVA				
Novac u banci	50,906,018	--	9,938,218	--
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	55,999,981	39,654,216	34,123,521	20,577,957
Dospeli doprinosi	8,758,404	--	7,984,158	--
	115,664,403	39,654,216	52,045,897	20,577,957
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Obaveze	1,959,837	--	498,716	--
	1,959,837	--	498,716	--
RAZLIKA ZRELOSTI	113,704,566	39,654,216	51,547,181	20,577,957

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 UPRAVLJIVANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

3.8.4 KREDITNI RIZIK

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka za KPŠF-PS ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispunи svoje ugovorne obaveze. Sredstva KPŠF-PS su direktno izložene samo u hartijama Vlade Kosova, koje još uvek su ne-rangirane; međutim, zbog toga što zakon na snazi kategorije obveznice kosovskog trezora u prvoj klasi, isto to radi i KPŠF-PS kada analizira izlaganje, direktno i indirektno putem portfelja otvorenih instrumenata, kreditnom riziku.

KPŠF-PS smatra kreditni rizik kao veoma malim za investicije KPŠF-PS imajući u obzir ogromnu raznolikost izdavalaca, kao i rejting dužničkih instrumenata u portfeljima otvorenih instrumenata.

Dole su navedeni su rejtinzi direktnih i indirektnih ulaganja KPŠF-PS na dan 31. decembra 2015.

OPIS	PRIMENLJIVI REJTING	PROCENAT SREDSTVA KPŠF
Prvoklasni	AAA	17.9%
Visok	AA+, AA, AA-	10.4%
Srednje viši	A+, A, A-	3.2%
Srednje niži	BBB+, BBB, BBB-	2.5%
Spekulativni	BB+, BB, BB-	0.8%
Veoma spekulativni	B+, B, B-	0.4%
Umereni rizik	CCC+	--
Previše spekulativni	CCC	--
U neplaćaj sa malo izgleda za oporavak	CCC-, CC, C	0.0%
Neplaćaj	D	0.0%
UKUPNO		35.2%

3.8.5 CENOVNI RIZIK

Uprkos umerenom smanjenju osetljivosti na promene u vrednosti investicija raspoloživih za prodaju preko otvorenih instrumenata, cenovni rizik ostaje najznačajniji direktni faktor rizika za uložena sredstva KPŠF-PS. KPŠF-PS kroz investicione politike pokušava da upravlja ovim rizikom diversifikujući ulaganja u ne povezanim otvorenim instrumenatima, koji zauzvrat imaju u svojim portfeljima različite klase sredstava i imaju različite investicione načine i ciljeve.

Analiza osetljivosti na promene cena otvorenih instrumenata

Da su cene otvorenih instrumenata bila 5% viša / niže na dan izveštavanja, neto sredstva koja pripadaju doprinosiocima bi se povećala za 66,532,108 EUR ili odnosno smanjila za 66,532,109 EUR (povećan za 51,186,216 EUR ili odnosno smanjen za 51,175,746 EUR).

Analiza osetljivosti na promene cene akcija u portfelju otvorinih instrumenata

Indirektna izloženost akcijama u okviru otvorenih instrumenata iznosio je 749,998,176 EUR, odnosno 60.9% od sredstava KPŠF-PS (2014: EUR 725,587,238 ili 66.7%). Ovaj rizik je mnogo manji od direktnog cenovnog rizika samih otvorenih instrumenata, pri čemu ako bi cene akcija u okviru otvorenih instrumenata bile 5% više / niže na dan izveštavanja, neto sredstva koja pripadaju doprinosiocima bi se povećala za 36,279,889 EUR ili odnosno smanjila za 37,504,629 EUR (2014: povećan za 36,279,889 EUR ili odnosno smanjen za 36,278,835 EUR).

3. PREGLED ZNAČAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.8 UPRAVLJIVANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (NASTAVAK)

3.8.6 IZLAGANJA PUTEM INDIREKTNIH PLASMANA

Većina KPŠF-PS sredstava plasiraju se preko otvorenih instrumenata koja trguju u različitim klasama imovine i zapošljavaju različitu politiku za investicije i rizik. Kao rezultat, sredstva KPŠF-PS izloženi su različitim rizicima za indirektne investicije u zavisnosti od sredstva uložena u datom otvorenom instrumentu. Kada se sve investicije, direktnе i indirektnе, uzimaju u obzir, izloženost sredstava KPŠF-PS na dan 31. decembar 2015 godine je kao sledeće:

Valuta - USD: 56.0%; EUR: 27.0%; GBP: 7.9%; JPY: 1.6%; AUD: 1.9%; DKK: 1.6%; CAD: 1.4%; CHF: 1.2%; Drugi: 1.4%.

Aset klasa - Akcije: 60.9%; Trezorski dug: 23.2%; Dug preduzeća: 12.0%; Novčana tržišta: 6.4%; Neto derivati: -2.5%.

Glavni rizici kojima su sami otvoreni instrumenti bili izloženi na dan 31. decembra 2015 su bili sledeći:

FOND	GLAVNI RIZICI
Vanguard - GSIF	Cenovni; Državni/Politički; Praćenje indeksa.
AXA - GILB	Kreditni; Ugovorne stranke; Kamatni.
BNY Mellon - RRF	Cenovni; Kreditni; Ugovorne stranke; Kamatni; Valutni.
Tobam - ABWEF	Cenovni; Ugovorne stranke; Valutni; Upravljanja.
Schroders - SISF	Kreditni; Ugovorne stranke; Valutni; Derivativni.
Nordea 1 - GSEF	Cenovni; Ugovorne stranke; Državni/Politički.
Nordea 1 - SRF	Cenovni; Kreditni; Ugovorne stranke; Državni/Politički; Derivativni.
KBI - IDEF	Cenovni; Ugovorne stranke; Likvidnosti; Valutni.
AXA - WFOI	Kreditni; Ugovorne stranke.
Pictet - HDS	Cenovni; Ugovorne stranke; Valutni; Državni/Politički.

Kompletan set rizika kojima su izloženi gore navedeni fondovi mogu se naći kod njihovih pojedinačnih prospekta.

3.9 ZNAČAJNE PROCENE I PRESUDE

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu računovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Faktični rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi. Promene računovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana i idućim uticanim periodima. Informacije o oblastima za procenu neizvesnosti i ključna prosuđivanja u primeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima su opisane u nastavku:

Ispravka za umanjivanje investicija na raspolađanju za prodaju u akcije

KPŠF-PS određuje da investicije na raspolađanju za prodaju se umanjuju kada dolazi do značajnog ili prolongiranog pada vrednosti ispod njihove nabavne cene. Određivanje toga što je značajno ili prolongirano zahteva presudu. U izradi ove presude, KPŠF-PS procenjuje između ostalih faktora, normalnu kolebljivost cena akcija. Pored toga, umanjenje može biti prikladno kada postoje dokazi o pogoršanju u finansijskom zdravlju i performansi investitora, industrije ili sektora, promenama u tehnologiji, i tokovima operativne i finansijske gotovine.

4. NOVAC U BANCI

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
U Centraloj banci Republike Kosovo (CBK)	50,906,018	9,938,218
UKUPAN NOVAC U BANCI	50,906,018	9,938,218

Tokom 2014 i 2015 godine nije pružena kamata na žiro-račun KPŠF-PS u Centralnoj Banci Kosova.

5. DOSPELI DOPRINOSI

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Dospeli doprinosi	8,758,404	7,984,158
UKUPNO DOSPELIH DOPRINOSA	8,758,404	7,984,158

Dospeli doprinosi odnose se na doprinose koji su primljeni na uplatni račun do 18-og tekućeg meseca (2014: do 18-og) a nisu pretvorene u jedinice na dan izveštavanja.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	NAPOMENE	EUR
	EUR	EUR
Vanguard - GSIF	6.1	348,579,355
BNY Mellon - RRF	6.2	170,643,379
AXA - GILB	6.3	95,816,363
Schroders - SISF	6.4	111,573,428
Aquila - RP7	6.5	--
Nordea 1 - GSEF	6.6	57,695,077
Nordea 1 - SRF	6.7	145,649,845
KBI - IDEF	6.8	58,909,446
AXA - WFOI	6.9	27,877,091
Pictet - HDS	6.10	32,956,868
Tobam - ABWEF	6.11	35,032,098
UKUPNE INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU	1,084,732,950	1,023,619,618

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.1 VANGUARD INVESTMENT SERIES PLC- GLOBAL STOCK INDEX FUND EURO HEDGED (ISIN: IE00B03HD316)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	22,705,338	343,025,434	22,678,696	313,444,532
Reinvestiranje rabata	27,110	423,931	26,642	383,016
Revalorizacija – Povećanje	--	6,014,502	--	30,011,423
Odbijena naknada	--	[884,512]	--	[813,537]
NA DAN 31 DECEMBAR	22,732,448	348,579,355	22,705,338	343,025,434

Fond teži da obezbedi dugoročan rast kapitala praćenjem poslovanja Morgan Stanley Capital International (MSCI), World Free Index, tržišnog ponderisanog indeksa zasnovanog na veličinu kapitala kompanija u razvijenim zemljama. Investiciona politika Global Stock Index Fund usmerena je pretežno ka cilju da se investira u obične akcije. Investicije KPŠF u ovaj Fond pripisane su po valutnom ekvivalentu neto vrednosti imovine po deonici na relevantni dan poslovanja. Fond ne isplaćuje nikakve dividend, stoga sva dobit se ogleda u neto vrednost sredstava fonda. Neto povraćaj za godinu koja je završena 31 decembra 2015 godine je bio 1.50% (2014: 9.31%).

Naknada za upravljanje obračunava se dnevno po godišnjoj stopi od 0.25% od vrednosti aktive (2014: 0.25%). Fond takođe daje rabat od 0.12% od naknade za upravljanje (2014: 0.12%), koja se reinvestira u sledećem mesecu, što za rezultat ima da neto naknada za upravljanje koje naplaćuje fond iznosi 0.13% od vrednosti sredstava (2014: 0.13% sredstava). U 2015 godini, nije imalo povlačenja iz ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.2 BNY MELLON - REAL RETURN FUND (ISIN IE00B504KX99)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	138,385,677	166,159,683	117,521,047	133,139,594
Investicije tokom godine	--	--	20,864,630	25,000,000
Revalorizacija – Povećanje	--	4,483,696	--	8,020,089
NA DAN 31 DECEMBAR	138,385,677	170,643,379	138,385,677	166,159,683

BNY Mellon Real Return Fund je fond sa absolutnim povraćajem koji ulaže sredstva mešovito u gotovini, obveznicama i akcijama. Fond ne plaća dividenu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Neto prihod za godinu koja se završava 31 decembra 2015 bio je 2.70% (2014: 5.98%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.60% sredstava (2014: 0.60% sredstava), a odvojeno se plaća preko fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava. Ukupna naknada ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2015. iznosi 1,033,227 EUR (2014: 868,854 EUR). U 2015 godini, nije imalo povlačenja iz ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.3 AXA - GLOBAL INFLATION LINKED BONDS EUR (ISIN LU0227145629)

	2015		2014	
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	497,762	71,926,649	433,540	57,478,701
Investicije tokom godine	169,976	25,000,000	63,995	9,200,000
Reinvestiranje rabata	298	43,585	227	31,648
Revalorizacija – Povećanje / (Smanjenje)	--	(796,761)	--	5,462,474
Odbijena naknada	--	(357,110)	--	(246,174)
NA DAN 31 DECEMBAR	668,036	95,816,363	497,762	71,926,649

AXA Global Inflation Linked Bond Fund, vodećeg svetskog menadžer sredstava, je fond sa absolutnim povraćajem koji ulaže u trezorskim i korporacijskim obveznicama sa zaštitom globalne inflacije. Fond ne plaća dividendu, dok se svi dobitci i interesi odražavaju u neto vrednosti sredstava fonda. Neto prihod za godinu završenu 31. decembra 2015 bio je -0.74% (2014: 8.99%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.40% vrednosti aktive (2014: 0.40%); ali kada vrednost plasmana je veća od 50 miliona evra, rabat od godišnji stope od 5% sredstava se obračuna dnevno i reinvestira se u sledećem mesecu, što učini neto naknadu fonda u godišnjoj stopi od 0.35% sredstava. Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.4 SCHRODERS - INTERNATIONAL STRATEGIC BOND EURO HEDGED (ISIN LU0201524265)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	734,036	114,516,911	639,039	96,379,844
Investicije tokom godine	--	--	94,997	15,000,000
Revalorizacija – Povećanje / (Smanjenje)	--	[2,943,483]	--	3,137,067
NA DAN 31 DECEMBAR	734,036	111,573,428	734,036	114,516,911

Schroders International Strategic Bond Fund je zajednički fond sa sedištem u Luksemburgu koji posluje kroz investicije u portfelj obveznica i druge hartije od vrednosti sa fiksnim ili promenljivim povraćajem denominovane u različite valute koje izdaju vlade, vladine agencije i međunarodne agencije, te korporacije širom sveta. Fond ne isplaćuje dividende, pa se stoga svi interesi ogledaju ponuđačku cenu fonda. Povratak za godinu koja je završena 31. decembra 2015. je bio -2.57% (2014: 3.44%).

Naknada za upravljanje fondom se obračunava u tromesečno po godišnjoj stopi od 0.50% vrednosti imovine (2014: 0.50%), i isplaćuje se odvojeno preko fakture, to jest ne umanjuje vrednost aktive; Međutim, za vrednost imovine većoj od 100 miliona evra, godišnja taksa se smanji na 0.45% sredstava. Ukupan iznos naknada koji je plaćen ovom fondu za godinu završenu 31. decembra 2015 je 558,529 EUR (2014: 508,375 EUR). Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.5 AQUILA - AC RISK PARITY 7 FUND (ISIN LU0554703917)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	266,152	28,803,675	266,152	26,986,630
Revalorizacija – Povećanje	--	44,541	--	1,817,045
Otkupi tokom godine	[266,152]	[28,848,216]	--	--
NA DAN 31 DECEMBAR	--	--	266,152	28,803,675

Aquila - AC Risk Parity 7 Fund of Alceda Fund Management je fond apsolutnog povraćaja, koji ulaže ogromnu većinu fonda u visoko ocenjene obveznice, a ostatak u buduće ugovore indeksa obveznica i akcija za hedžing svrhe. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Neto prihod za godinu koja se završava 31 decembra 2015 bio je 6.73% (2014: 6.73%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od: 1.06% sredstava kada je iznos nominalnih investicija manji od 50,000,000 EUR; 0.96% sredstava kada je iznos nominalnih investicija između 50,000,000 EUR i 79,999,999 EUR; i 0.79% sredstava kada je iznos nominalnih investicija između 80,000,000 EUR i 99,999,999 EUR, isto kao i za godinu završenuj 31 decembra 2014. Naknade se odvojeno plaćaju preko fakture, odnosno ne smanjuju neto vrednost sredstava. Ukupna naknada ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2015 iznosi 143,518 EUR (2014: 231,565 EUR). U julu 2015. godine Upravni odbor je otkupio u celosti ulaganja u ovaj fond i time je ostvario dobit u vrednosti 1,479,231 EUR.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.6 NORDEA 1 – GLOBAL STABLE EQUITY FUND (ISIN LU0257969260)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	2,648,993	50,304,385	--	--
Investicije tokom godine	--	--	2,648,993	45,000,000
Revalorizacija – Povećanje	--	7,390,692	--	5,304,385
NA DAN 31 DECEMBAR	2,648,993	57,695,077	2,648,993	50,304,385

Nordea 1 - Global Stable Equity Fund je aktivan fond koji prvenstveno sadrži akcije globalnih korporacija koje imaju stabilne: povraćaje, dividende i novčane tokove. Fond može međutim, držati do 1/3 sredstava u gotovini ili ulagati ih u obveznicama ili drugim dužničkim instrumentima u cilju upravljanja rizikom. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio 14.69% (od 11. juna do 31. decembra 2015: 16.15%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.43% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2015 iznosi 241,760 EUR (2014: 81,464 EUR). Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)**6.7 NORDEA 1 -STABLE RETURN FUND X EUR (ISIN LU0539147214)**

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	6,124,722	100,812,922	--	--
Investicije tokom godine	2,343,292	40,000,000	6,124,722	96,000,000
Revalorizacija - Povećanje	--	4,836,923	--	4,812,922
NA DAN 31 DECEMBAR	8,468,014	145,649,845	6,124,722	100,812,922

Nordea 1 - Stable Return Fund je aktivan fond koji sadrži akcije i obveznice globalnih korporacija i državnih hartija od vrednosti, sa ciljem da stvori povratak iz obih kategorija sredstava i istovremeno da upravlja rizicima kroz strateško korišćenje finansijskih derivata. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio 4.50% (od 11. juna do 31. decembra 2014: 7.09%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.56% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra 2015 iznosi 676,803 EUR (2014: 232,940 EUR). Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.8 KLEINWORT BENSON INVESTORS - INSTITUTIONAL DEVELOPED EQUITY FUND H (ISIN IE00B589V552)

	2015	2014		
	JEDINICE	EUR	JEDINICE	EUR
NA DAN 1 JANUAR	3,868,079	54,922,848	--	--
Investicije tokom godine	--	--	3,868,079	51,000,000
Reinvestiranje rabata	924	14,367	--	--
Revalorizacija - Povećanje	--	4,403,728	--	4,075,341
Odbijena naknada	--	(431,497)	--	(152,493)
NA DAN 31 DECEMBAR	3,869,003	58,909,446	3,868,079	54,922,848

Kleinwort Benson investors – Institutional Developed Equity Fund, koji je promenio ime tokom 2015. od Kleinwort Benson investors – Institutional Dividend Plus Developed Equity Fund, je aktivan fond koji sadrži akcije sa stabilnim dividendima korporacija u razvijenom svetu. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Neto povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio 7.23% (od 3. jula do 31. decembra 2014: 8.77%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od: 0.73% sredstava i odbija se od fonda, čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Od 1. januara 2015. godine za delove imovine većih od 40,000,000 EUR fond daje 0.1% od sredstava kao popust naknade za upravljanje. Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)**6.9 AXA - OPTIMAL INCOME I EUR (ISIN: LU0184635471)**

	2015		2014
	JEDINICE	EUR	JEDINICE
			EUR
NA DAN 1 JANUAR	209,664	26,287,722	--
Investicije tokom godine	49	6,667	209,664
Revalorizacija - Povećanje	--	1,737,267	348,852
Odbijena naknada	--	(154,565)	(61,130)
NA DAN 31 DECEMBAR	209,713	27,877,091	209,664
			26,287,722

AXA – Optimal Income Fund je aktivan fond koji sadrži akcije i obveznice korporacija i državnih hartija od vrednosti, uglavnom iz Evrope, sa ciljem da stvori apsolutni povratak u dugom roku od obih ovih klasa finansijskih instrumenata. Radi upravljanja rizikom, upotreba malog obima derivata je dozvoljeno. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci i interesi odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Neto povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio 7.23% (od 11. jula do 31. decembra 2014: 1.24%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od: 0.55% sredstva (2014: 0.55%), i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.10 PICTET - HIGH DIVIDEND SELECTION - Z EURO (ISIN: LU0650147423)

	2015		2014
	JEDINICE	EUR	JEDINICE
			EUR
NA DAN 1 JANUAR	202,003	30,197,501	--
Investicije tokom godine	--	--	202,003
Revalorizacija - Povećanje	--	2,759,367	--
NA DAN 31 DECEMBAR	202,003	32,956,868	202,003
			30,197,501

Pictet – High Dividend Selection Fund je aktivan fond koji prvenstveno sadrži akcije sa stabilnim dividendima globalnih korporacija. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio 9.14% (od 14. jula do 31. decembra 2014: 1.88%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 0.63% sredstava i plaća se odvojeno putem fakture, odnosno ne smanjuje neto vrednost sredstava fonda. Ukupni troškovi menadžera ovog fonda za godinu završenu 31. decembra, 2015. iznosi 209,272 EUR (2014: 76,744 EUR). Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda.

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)**6.11 TOBAM - ANTI-BENCHMARK WORLD EQUITY FUND EURO-HEDGED (ISIN: LU1067857836)**

	2015		2014
	JEDINICE	EUR	JEDINICE
	EUR		EUR
NA DAN 1 JANUAR	2,493	36,661,888	--
Investicije tokom godine	6	103,472	2,493
Revalorizacija – Povećanje / {Smanjenje}	--	(1,217,672)	--
Odbijena naknada	--	(515,590)	--
NA DAN 31 DECEMBAR	2,499	35,032,098	2,493
			36,661,888

Tobam - Anti benchmark Word Equity Fund je aktivan fond koji bira akcije globalnih korporacija sa ciljem postizanja optimalnog stepena diversifikacije. Fond ne plaća dividendu zato svi dobitci odražavaju se na neto vrednosti sredstava fonda. Neto povratak za godinu završenu 31. decembra 2015 je bio -4.70% (od 16. jula do 31. decembra 2014: 4.50%).

Naknada za upravljanje se obračunava dnevno po godišnjoj stopi od 1.40% sredstava, od kojih 0.80% se zatim daje kao rabat (2014: 0.60% sredstava bez rabata), i odbija se od fonda čime se smanjuje vrednost neto sredstava fonda. Tokom 2015. godine nisu ostvareni otkupi sa ovog fonda

6. INVESTICIJE NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU (NASTAVAK)

6.12 NAKNADE I RABATI OTVORENIH INSTRUMENATA

		ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015			ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014		
		BRUTO NAKNADA	RABATI	NETO NAKNADA	BRUTO NAKNADA	RABATI	NETO NAKNADA
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	6.1	884,512	[424,566]	459,946	813,537	(390,498)	423,039
BNY Mellon – RRF	6.2	1,033,227	--	1,033,227	868,854	--	868,854
AXA – GILB	6.3	357,110	(44,635)	312,475	246,174	(30,762)	215,412
Schroders – SISF	6.4	558,529	--	558,529	508,375	--	508,375
Aquila – RP7	6.5	143,518	--	143,518	231,565	--	231,565
Nordea 1 - GSEF	6.6	241,760	--	241,760	81,464	--	81,464
Nordea 1 - SRF	6.7	676,803	--	676,803	232,940	--	232,940
KBI - IDEF	6.8	431,497	(19,186)	412,311	152,493	--	152,493
AXA - WFOI	6.9	154,565	--	154,565	61,130	--	61,130
Pictet - HDS	6.10	209,272	--	209,272	76,744	--	76,744
Tobam - ABWEF	6.11	515,590	[294,248]	221,342	86,264	--	86,264
ECM – DEC	--	--	--	--	101,033	--	101,033
SVEGA NAKNADE I RABATA OTVORENIH INSTRUMENATA		5,206,383	(782,635)	4,423,748	3,460,573	(421,260)	3,039,313

¹ Tokom 2014. godine KPŠF je otkupio u celosti investicije sa fonda ECM – DEC.

7. INVESTICIJE SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA

	NAPOMENE	NA DAN	NA DAN
		31 DECEMBAR	31 DECEMBAR
		2015	2014
		EUR	EUR
Banka Kombëtare Tregtare – Dega Kosovë	7.1	3,009,082	--
Banka për Biznes	7.2	3,008,014	--
Obveznice Trezora Kosova	7.3	89,637,101	54,701,478
UKUPNIH INVESTICJA SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA		95,654,197	54,701,478

Na dan izveštavanja vrednost oročenja preko lokalnih komercijalnih banaka iznosio je 6,017,096 EUR (2014: nula). Ukupne obračunate kamate na ta oročenja za godinu koja se završava 31. decembra 2015. iznosili su 17,096 EUR (2014: nula).

7.1 BANKA KOMBËTARE TREGTARE - DEGA KOSOVË

		2015	2014
		EUR	EUR
NA DAN 1 JANUAR		--	--
Novih plasmana		3,000,000	--
Prihod od kamata		9,082	--
NA DAN 31 DECEMBAR		3,009,082	--

Dana 28. oktobra 2015. KPŠF-PS je oročio 3,000,000 EUR sa Banka Kombëtare Tregtare - Dega Kosovë, sa kamatnom stopom od 1.7% i originalnim rokom dospeća od godinu dana.

7.2 BANKA PËR BIZNES

		2015	2014
		EUR	EUR
NA DAN 1 JANUAR		--	--
Novih plasmana		3,000,000	--
Prihod od kamata		8,014	--
NA DAN 31 DECEMBAR		3,008,014	--

Dana 28. oktobra 2015. KPŠF-PS je oročio 3,000,000 EUR sa Banka për Biznes, sa kamatnom stopom od 1.5% i originalnim rokom dospeća od godinu dana.

7. INVESTICIJE SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA (NASTAVAK)

7.3 OBVEZNICE TREZORA KOSOVA

2015

ISIN	STOPA	ROK DOSPEĆA	NA DAN	NOVI PLASMANI	DOBITAK KAMATE	DOSPEĆE / KUPONI	NA DAN
			1 JANUAR				31. DECEMBAR
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
KV1104340433	1.34	22.04.2015	12,449,874	--	50,126	(12,500,000)	--
KV1104540457	1.40	17.06.2015	9,339,215	--	60,785	(9,400,000)	--
KV1204610466	2.60	30.06.2016	6,009,295	--	149,976	(156,000)	6,003,271
KV1104940495	2.10	19.08.2015	12,334,432	--	165,568	(12,500,000)	--
KV1205110510	2.90	30.09.2016	7,050,916	--	202,928	(203,000)	7,050,844
KV1205510558	2.90	01.12.2016	7,517,746	--	217,199	(217,500)	7,517,445
KV1105820589	2.00	22.07.2015	--	9,513,805	96,195	(9,610,000)	--
KV1105940594	2.00	10.02.2016	--	9,801,786	175,689	--	9,977,475
KV1206110619	2.80	31.03.2017	--	347,979	8,110	(4,900)	351,189
KV1106440648	1.50	18.05.2016	--	9,850,599	92,084	--	9,942,683
KV1206520656	3.20	29.05.2018	--	6,992,487	134,186	(114,415)	7,012,258
KV1206710671	2.80	30.06.2017	--	10,000,956	140,955	(140,955)	10,000,956
KV1207130716	4.90	31.08.2020	--	4,208,024	76,932	--	4,284,956
KV1207210725	2.80	30.09.2017	--	10,000,000	70,235	--	10,070,235
KV1107420749	1.60	20.04.2016	--	4,404,374	13,864	--	4,418,238
KV1107540754	1.60	07.12.2016	--	5,068,011	4,918	--	5,072,929
KV1207610763	2.60	31.12.2017	--	7,934,622	--	--	7,934,622
			54,701,478	78,122,643	1,659,750	(44,846,770)	89,637,101

7. INVESTICIJE SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA (NASTAVAK)

7.3 OBVEZNICE TREZORA KOSOVA (NASTAVAK)

2014

ISIN	STOPA	ROK DOSPEĆA	NA DAN 1 JANUAR	NOVI PLASMANI	DOBITAK KAMATE	DOSPEĆE / KUPONI	NA DAN 31. DECEMBAR
			EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
KV1102140211	2.26	23.04.2015	11,727,484	--	82,516	(11,810,000)	--
KV1102820282	1.49	19.02.2015	9,979,422	--	20,578	(10,000,000)	--
KV1103020305	1.24	19.03.2015	1,725,390	--	4,610	(1,730,000)	--
KV1103240327	1.98	22.10.2015	14,760,760	--	239,240	(15,000,000)	--
KV1103420343	1.20	21.05.2015	14,929,849	--	70,151	(15,000,000)	--
KV1103720374	1.09	23.07.2015	--	17,791,846	98,154	(17,890,000)	--
KV1103920398	0.92	20.08.2015	--	3,364,309	15,691	(3,380,000)	--
KV1104340433	1.34	22.04.2016	--	12,337,826	112,048	--	12,449,874
KV1104540457	1.40	17.06.2016	--	9,268,795	70,420	--	9,339,215
KV1204610466	2.60	30.06.2016	--	6,011,634	75,661	(78,000)	6,009,295
KV1104940495	2.10	19.08.2016	--	12,240,102	94,330	--	12,334,432
KV1205110510	2.90	30.09.2016	--	7,000,000	50,916	--	7,050,916
KV1205510558	2.90	01.12.2016	--	7,500,000	17,746	--	7,517,746
			53,122,905	75,514,512	952,061	(74,888,000)	54,701,478

Obveznice Trezora Kosova još nisu rangirane. Namera Upravnog odbora je da drži do dospeća sve investicije KPŠF-PS u tim instrumentima.

8. OBAVEZE PREMA KPŠF-O

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Naknade naplaćene računima učesnika i rabati – plativi	276,599	319,203
Razlika od refundacija pogrešnih doprinosa – plativi	451	47,622
UKUPNO OBAVEZE PREMA KPŠF - OPERACIJE	277,050	366,825

Na dan 31. decembra 2015, bilans plativih naknada u iznosu od 276,599 EUR odnosi se na naknade KPŠF-a naplaćene računima učesnika (237,612 EUR) i reinvestiranih rabata (38,987 EUR) koji nisu bili preneti na KPŠF-O na datum izvještavanja (31. decembar 2014: 319,203 EUR sve odnosne na naknade).

Kada je dokazano da su penzijski doprinosi plaćene greškom, nominalni iznos se vraća kod platioca. U skladu sa politikama KPŠF-a na snazi razlika vraćenog iznosa i vrednost otkupljenih jedinica na dan nadoknade treba da se tretira kao prihod (ili rashod) KPŠF-O. Na dan 31. decembra 2015 razlika vraćenog iznosa plativih je bila 451 EUR (31 decembar 2014: 47,622 EUR).

9. OBAVEZE ZA OTKUPLJENE JEDINICE

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Obaveze za refundacije	154,176	118,203
Obaveze za povlačene štednje	1,512,582	--
UKUPNO OBAVEZE ZA OTKUPLJENE AKCIJE	1,666,758	118,203

Na dan 31. decembra 2015, bilans penzionih sredstava otkupljeni putem refundacija ili isplate beneficija koja nisu preneta korisnicima do datuma izveštavanja iznosi 1,666,758 EUR (2014: 118,203 EUR).

10. NE-DOPRINOSI

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Ne-doprinosi	16,029	13,688
UKUPNO NE-DOPRINOSI	16,029	13,688

Ulagani transferi na račun naplate KPŠF-a u CBK, koji su u vreme obrade bankovnog izveštaja identifikovani da su plaćeni greškom i nisu penzijski doprinosi, klasifikuju se kao ne-doprinosi i ne konvertiraju se na jedinice.

U svim ostalim slučajevima dolazni transferi doprinsa se konvertiraju u jedinice, a kasnije ako se dokazuje da su učinjeni greškom oni se otkupljaju putem refundacije. Na dan 31 decembra 2015, bilans ne-doprinsa koji još nije vraćen do datuma izveštavanja iznosi 16,029 EUR (2014: 13,688 EUR).

11. REVALORIZACIJA INVESTICIJA NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU - NETO

	NAPOMENA	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR
		2015	2014
		EUR	EUR
Vanguard – GSIF	6.1	6,014,502	30,011,423
BNY Mellon – RRF	6.2	4,483,696	8,020,089
AXA – GILB	6.3	(796,761)	5,462,474
Schroders – SISF	6.4	(2,943,483)	3,137,067
Aquila – RP7	6.5	44,541	1,817,045
Nordea 1 - GSEF	6.6	7,390,692	5,304,385
Nordea 1 - SRF	6.7	4,836,923	4,812,922
KBI - IDEF	6.8	4,403,728	4,075,341
AXA - WFOI	6.9	1,737,267	348,852
Pictet - HDS	6.10	2,759,367	197,501
Tobam - ABWEF	6.11	(1,217,672)	1,748,152
ECM – DEC ¹	--	--	856,706
NETO POVEĆANJE OD REVALORIZACIJA INVESTICIJA NA RASPOLAGANJU ZA PRODAJU		26,712,800	65,791,957

¹ Tokom 2014. godine KPŠF je otkupio u celosti investicije sa fonda ECM-DEC.

12. PRIHODI KAMATA OD INVESTICIJA SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA

	NAPOMENA	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR
		2015	2014
		EUR	EUR
Oročenja	7	17,096	--
Obveznice trezora Kosova	7.3	1,659,750	952,061
UKUPNI PRIHODI KAMATA OD INVESTICIJA SA FIKNIM ROKOM DOSPEĆA		1,676,846	952,061

13. OSTALI PRIHODI

Tokom godine završenoj 31. decembra 2015 Upravni odbor KPŠF-a je odlučio da refundira 1,055,000 EUR u penzijski fond od viška KPŠF-O za investicione aktivnosti.

14. NAKNADE ZA UPRAVLJANJE NA TERET RAČUNA UČESNIKA

	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2015	ZA GODINU ZAVRŠENU 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Naknade za investicione aktivnosti	4,718,409	3,976,844
Naknade za operativne aktivnosti	1,101,069	1,292,475
UKUPNO NAKNADE ZA UPRAVLJANJE NA TERET RAČUNA UČESNIKA	5,819,478	5,269,319

Naknade su obračunate dnevno prema formuli:

$$\text{Naknada} = [\text{Bruto sredstva učesnika}] * [\text{Stopa}] / [\text{Broj dana u godini}] .$$

Ukupne naknade naplaćene nad bruto sredstvima učesnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31. decembra 2015 iznosi 5,819,478 EUR (2014: 5,269,319 EUR).

Za godinu koja je završena 31. decembra 2015. godine, naplaćene tarife, u skladu sa Zakonom br. 04/L-168 bili su: a) Od 1. januara 2015. do 12. marta 2015: 0.400% godišnje za investicione aktivnosti i 0.130% godišnje za operativne aktivnosti; b) Od 13. marta 2015. do 31. decembra 2015. naplaćene tarife su bile 0.400% godišnje za investicione aktivnosti i 0.085% godišnje za operativne aktivnosti. Tarife se usvajaju od strane Skupštine Republike Kosovo.

15. POJEDINAČNI RAČUNI UČESNIKA

	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	BROJ RAČUNA	BROJ RAČUNA
Računi bez povlačenja štednje	478,982	452,011
Računi sa povlačenjem štednje	28,981	24,548
UKUPNO RAČUNA	507,963	476,559

Račun sa povlačenjem štednje predstavlja račune sa kojih su penzije povučene zbog: (i) penzionisanje učesnika koji dostižu 65 godina ili koji postaju trajni invalidi; ili (ii) naslednici, smatrani zakonski pravim, naslede penzije štednje umrlog učesnika. Od 507,963 učesnika za koje je KPŠF otvorio račun penzijske štednje, 297,466 su imali doprinose koji pripadaju godini završenoj 31. decembra 2015 (31. decembar 2014: 285,914 od 476,559 otvorenih računa).

Doprinosi u KPŠF se uplaćuju od poslodavaca u korist zaposlenih koji su stalni stanovnici Kosova po stopi od najmanje 5% od bruto prihoda zaposlenika, za oba dvoje, zaposlenika i poslodavca. Zajedno sa dobrovoljnim doprinosima, zaposlenik i poslodavac mogu maksimalno da izdvoje do 15% od bruto prihoda zaposlenika.

Poslodavci su dužni da dostave podatke plate u portal PUK-a kako bi dobili dokument plaćanja za dati mesec. Samozaposleni uplaćuju doprinose kvartalno. PUK čini dostupnim informacije za KPŠF i takođe je odgovoran za poštovanje od strane poslodavaca i sprovođenje takvih pridržavanja putem kazni izdatih delikventnih poslodavcima.

15. POJEDINAČNI RAČUNI UČESNIKA (NASTAVAK)

Uglavnom zbog nesavršene prirode procesa prikupljanja i izveštavanja na snazi pre četvrtog kvartala 2012, kada je uveden portal PUK-a, prikupljena sredstva nisu u potpunosti prenete na individualne račune učesnika. Od kako je uveden portal ogromna većina doprinosa se dodeljuju individualnim računima na isti dan kada se obrađuju uplate. Uglavnom zbog neprijavljivanja od strane poslodavaca za prethodne periode, iznos od 9,971,270 EUR nije bio dodeljen na pojedine račune učesnika na dan 31. decembra 2015 (31. decembar 2014: 10,795,420 EUR).

Tokom 2015. godine KPŠF je dodelio iznos od 1,107,600 EUR na individualne račune od iznosa nedodeljenih doprinosa na dan 31. decembra 2014.

Priroda i razlog doprinosa nedodeljenih na pojedine račune učesnika je dat u prilogu:

RAZLOG	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	EUR	EUR
Poslodavci nisu podneli izveštaje doprinosa	8,872,705	9,711,948
Doprinosi nisu dodeljeni u račune poslodavaca	564,039	571,236
Netačne kombinacije broja lične karte i imena/prezimena	534,526	512,236
UKUPNO NEDODELJENIH DOPRINOSA	9,971,270	10,795,420
Kumulativni doprinosi konvertisani u jedinice do datuma izvještavanja datuma izvještavanja	1,110,907,262	973,387,646
NEDODELJENI DOPRINOSI KAO PROCENAT KUMULATIVNIH DOPRINOSA KONVERTISANE U JEDINICE DO DATUMA IZVEŠTAVANJA	0.9%	1.1%

Drugi način kako bi se video napredak procesa sravnjenja je usporedbom alociranih sredstava i neto imovine pod upravljanjem, kako je navedeno u nastavku:

NAPOMENA	NA DAN 31 DECEMBAR 2015	NA DAN 31 DECEMBAR 2014
	VREDNOST U EUR	VREDNOST U EUR
Neto imovina doprinosioca	1,238,091,732	1,095,744,756
Dospeli doprinosi ne konvertirani u jedinice na dan izveštavanja	5	(8,758,404)
NETO IMOVINA DOPRINOSIOLA KONVERTIRANIH U JEDINICE	1,229,333,328	1,087,760,598
Bilans sredstava u individualnim računima	1,216,855,182	1,074,489,956
PROCENAT NETO IMOVINE DOPRINOSIOLA KONVERTOVANIH U JEDINICE KOJI SU U INDIVIDUALNIM RAČUNIMA	99.0%	98.8%

16. ISPLAĆIVANJE BENEFICIJA KROZ POVLAČENJE U FAZAMA

U skladu sa Uredbom CBK-a za povlačenje penzije štednje, promenutoj novembra 2014. godine i sprovedenoj od strane KPŠF januara 2015. godine, učesnici koji se penzionišu sa bilansom računa u KPŠF iznad praga od 2,250 EUR moraju da povuku svoju ušteđevinu u fazama ali imaju opciju da 20% bilansa prime jednom isplatom (2014: prag od 2,000 EUR i bez mogućnosti da prime bilo koji deo jednom isplatom). Učesnici dobijaju mesečne isplate u visini od: 1% od balansa računa na dan penzionisanja od KPŠF ili 150 EUR, koji god je veći. Instrukcija za povlačenje u fazama je uslovna do vremena kada će anuiteti biti na raspolaaganju na Kosovu. Prilikom odlaska u penziju kompletan bilans KPŠF računa učesnika, minus deo primljen jednom isplatom, se prenosi kod komercijalne banke ugovorene za pružanje usluge povlačenja u fazama, i sredstva se više ne obračunavaju kao sredstva KPŠF-PS. Lica koji se penzionišu sa bilansom ispod praga podižu štednju jednom isplatom.

17. IZVEŠTAJ O PROMENAMA U JEDINICAMA KOJA PRIPADAJU DOPRINOSIOCIMA

NAPOMENA	2015	2014
	#	#
NA DAN 1 JANUAR	844,608,178	753,650,392
Izdate jedinice u toku godine	103,533,820	103,569,706
Otkupljene jedinice zbog povlačenja sredstva	(14,499,644)	(11,517,186)
Otkupljene jedinice zbog refundacija i korekcija	(288,382)	(1,094,734)
NA DAN 31 DECEMBAR	933,353,972	844,608,178
Neto imovina doprinosioca konvertiranih u jedinice	15	1,229,333,328
NETO VREDNOST JEDINICE NA DAN IZVEŠTAVANJA	EUR 1.3171	EUR 1.2879

18. DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

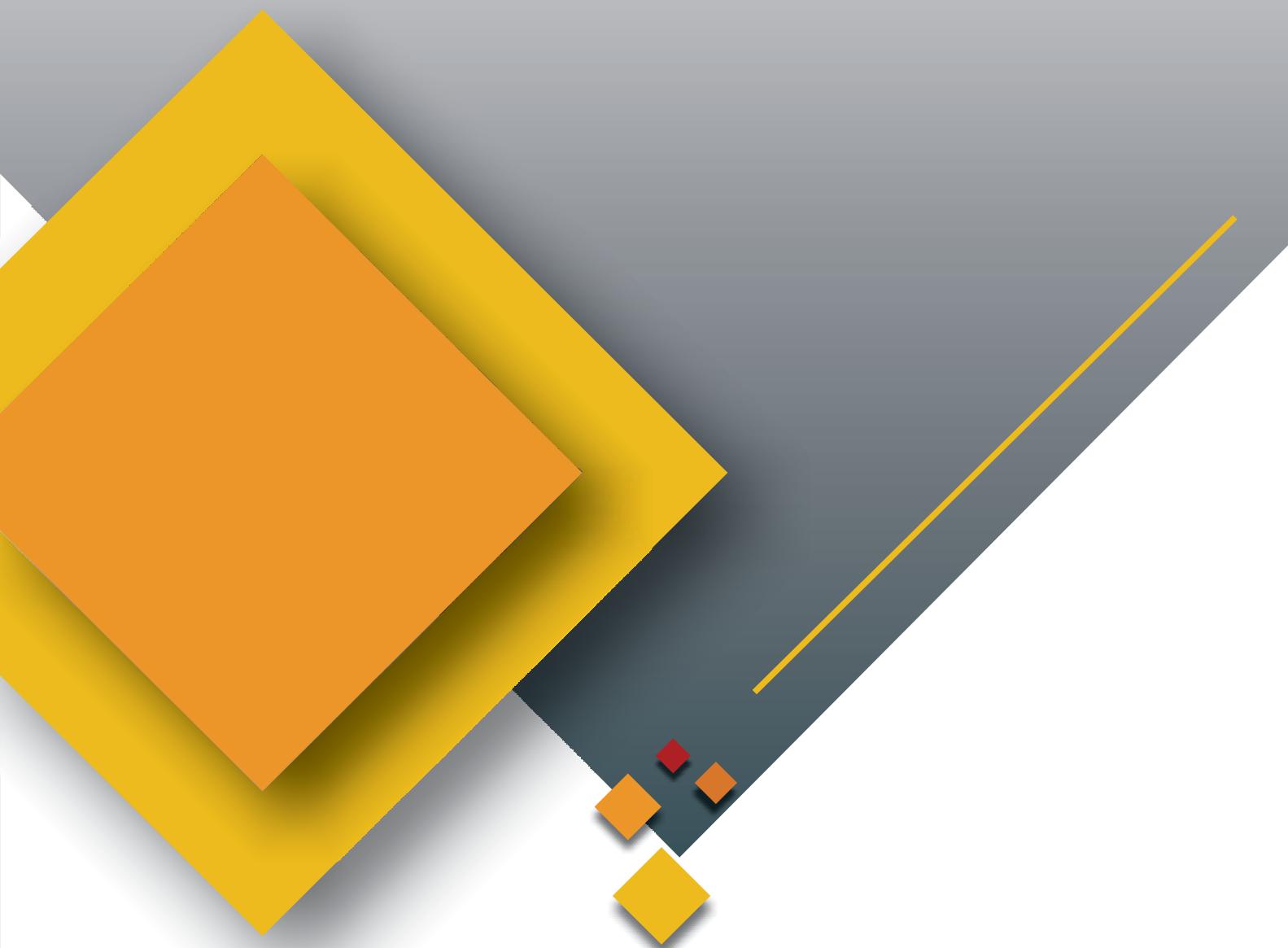
Za prva dva meseca 2016. godine, KPŠF-PS poseduje sledeće finansijske podatke koji su zasnovani na nerevizirane finansijske izveštaje:

	NA DAN 29 FEBRUAR 2016
	EUR
Ukupno Imovina	1,234,729,122
Ukupne obaveze (kratkoročne)	(443,707)
NETO IMOVINA DOPRINOSIOLA	1,234,285,415

	ZA PERIOD 1 JANUAR DO 29 FEBRUAR 2016
	EUR
Profit i kamate od revalorizacije investicija	(22,456,273)
Naknade za upravljanje na teret računa učesnika	(957,238)
POVEĆANJE NETO SREDSTAVA DOPRINOSIOLA	(23,413,511)

Ne postoje ostali kasniji događaji koji zahtevaju prilagođavanje ili dalje obelodanjivanje u finansijskim izveštajima za godinu koja se završava 31. decembra 2015.

ADRESA

Agim Ramadani Br. 10 Priština,
10000, Kosovo

TEL & FAX

+381 38 244 341
+381 38 244 368

E-MAIL & WEB

info@trusti.org
www.trusti.org